الحمد لله رب العلمین والعاقبة للمتقین

مفتاح القرآن

مؤلفہ جناب مرزا قلیچ بیگ صاحب
ڈپٹی کلکٹر لاڑکانہ سندھ

حسب فرمائش منشی محبوب عالم صاحب مالک و اڈیٹر پیسہ اخبار لاہور

در سنہ ۱۳۱۰ھ ہجری المقدس

مطبع خادم التعلیم پنجاب لاہور میں منشی محبوب عالم صاحب
مالک مطبع کے اہتمام سے چھپا

تعداد جلد ۷۰۰ قیمت فی جلد ۸/

مندرجہ ذیل رسالے اور اخبار ین کارخانہ مطبع خادم التعلیم لاہور سے مل سکتے ہیں

ہفتہ وار اشاعت چار ہزار کاپی سے زائد ہے

پیسہ اخبار لاہور

نہایت ارزان کیونکہ قیمت صرف دو روپے سالانہ معہ محصول ڈاک ہے۔ اور پیشگی قیمت دینے والے کو ایک عمدہ کتاب انعام ملتی ہے۔ حجم سولہ صفحے۔ باتصویر۔ بہت سی تازہ بتازہ اور معتبر خبریں۔ نادر اور مستند آرٹیکل اور قابل دید و دلچسپ مضامین شائع ہوتے ہیں جو شخص ایک پرچہ نمونے کا منگوا لے اگر کچھ بھی مذاق اخبارات کا رکھتا ہو تو ممکن نہیں کہ ہمیشہ کے لئے اسکے مطالعہ کا شائق نہ ہو جائے یہی یہی وجہ ہے کہ اس وقت تمام ہندوستان کے اردو اخبارات میں زیادہ بکتا ہے ✦

زمیندار۔ باغبان و بیطار

چونکہ ہندوستان میں مضامین زراعت باغبانی علاج المویشی صنعت و حرفت تجارت وغیرہ مضامین کا اکیلا ماہوار اردو رسالہ قیمت عام سالانہ چار روپے امرا سے پانچ روپے حکام و الیان ریاست سے چھ روپے نمونے کی کاپی ۴ر کو مل سکتی ہے ہر ایک ہندوستان کے خیر خواہ کا فرض ہے کہ اس نادر رسالے کی امداد کرے۔ اور اس غرض سے کہ بندش ہو۔ اس رسالے کی بابت بڑے بڑے تجربہ کار افسران زراعت اور تعلقہ دار لوگوں نے بہت اعلیٰ رائے دی ہے۔ اور پنجاب کے اکثر حکام ضلع نے اسکی خریداری فرما کر اسکی سرپرستی منظور کی ہے ✦

انتخاب لاجواب

تمام جہان کے نہایت دلچسپ اخبارات رسالجات اور مضامین تازہ کا ہندوستانی کیونکہ انگریزی اخبار بینی کا مذاق پیدا ہو جاتا ہے لیکن اخبار غرض فی عام جو ہر کی معلوم کرنے یا بڑے بڑے پرچے اور پیچیدہ پولیٹیکل وغیرہ کے پڑھنے کی ہر وقت ہے۔ مگر عام تفریح اور دلچسپی سامان لاثانی لٹریچر سے حاصل کرنا ابھی تک ہی جانتا بھی نہیں انتخاب کی غرض یہ ہے کہ نہایت مختصر رسالے میں ہر قسم کی دلچسپ اور لطیف باتیں اور تحقیقات علماء کی نئی نئی بڑے بڑے مفید و نادر عجیب باتیں علمی ایجادیں تواریخی سیر تی عقل کے جواہر دلچسپ فسانے باتصویر ناول نادر تصویریں حکما کے اقوال سوانح عمریاں انعامی سوالات کا مقابلہ اور انکے دیگر عنوان مضامین ہونگے ہر رسالے کے انعامی سوالات اور مضامین کی اجرت سینکڑوں روپے سے زیادہ خرچ کیا جائیگا نمونے کی قیمت ۴ر

شریف بیبیاں

تسلیم بہنوں کا ماہوار رسالہ جس میں سچا اور مستند لائق بیٹی سلیقہ مند نیک بخت بی بی اور مہربان عقلمند ماں بننے کی ہدایات درج ہوتی ہیں ماہ جولائی سنہ ۱۹۰۶ء سے کارخانہ مطبع خادم التعلیم پنجاب پیسہ اخبار لاہور سے نکلنا شروع ہوا ہے غرض اسکی اشاعت سے صرف یہ ہے کہ ریویو ریڈروں کے اعلیٰ درجے کے قدردانوں کے رسالوں کی طرز پر ہندوستان کی شریف بیویوں میں خانہ داری حسن چال شرافت اور تعلیم و تربیت اطفال کا عمدہ مذاق پیدا کیا جائے ہر شخص جو اہل و عیال رکھتا ہے اس رسالے کو اپنے گھر میں رواج دینے کا خواہشمند ہوگا نمونے کا رسالہ طلب کر کے ملاحظہ فرمائیے

تمام درخواستیں کارخانہ پیسہ اخبار لاہور کے پتے پر آنی چاہئیں

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمین والصلوٰة والسلام علی محمد
خاتم النبیین وعلی آله واصحابه اجمعین اما بعد

میگوید راقم این اوراق وخوشه چین ارباب سخن که بتحریک وترغیب دوستان
خاص محبان با اخلاص از مدت مدید خیالے بدلم جاے گرفته که مضامین کلام
ربانی وآیات قرآنی را بوجه اختصار ترتیب نمایم تا هر آنکه واشارتے که درکار
باشد و هر حکمے و نکاتے که داعی الاظهار باشد بسرعت و سهولیت میسر شود
قرآن مجید یافته شود بنا علی ذالک تلاوت آن کتاب عالی جناب ابتدا نمودم و
هر کیفیت خاص که سوره بسوره وآیه بآیه بنظر رسید در بیاض خود درج میکردم
تا که بفضل شفقت تمام با شتیاق سرانجام بعده جمله مضامین را بترتیب حروف
تهجی علیحده جمع آوردم چنانچه تا عده لغات و آنرا مسمی باسم مفتاح القرآن
کردم امید که جمیع مومنان عالم وطالبان دین را این کتاب باعث شکر
تازه و فرحت بے اندازه خواهد شد که بذریعه آن کسے اندوختن اوامر و

نواہی و گاہی آیاتِ الٰہی محروم نخواہد ماند و احتیاج بجانے قطعے یا بعالمے
نخواہد برد۔

مخفی نماناد کہ ہر مضمون در عبارتِ سلیس و الفاظ مختصر دادہ شدہ است و
ہمہ فقرات مضامین بلحاظ ترتیب سورتہا فراہم آوردہ۔ بعد ہر فقرہ سہ عدد دادہ
شدہ اند۔ عدد اول نشان جزو است و عدد دوم نشان سورۃ است و عدد سوم
نشان رکوع است*۔ و اغلب این ہر سہ عدد بر حاشیۂ مصاحف نوشتہ میشوند
اگر چند فقرہ از یک رکوع پی در پی آمدہ اند لفظ (ایضاً) بکار بردہ شدہ۔ و اگر جزو
و سورہ یکیست مگر رکوع علیحدہ ہست پس بجای جزو و سورہ خطہا ـــ کشیدہ
دادہ ام۔ چنانچہ (ــ ــ ۶) یعنی رکوع ششم از سورہ و جزو کہ بالا این فقرہ آمدہ۔
و جائیکہ کیفیت دیگر ہم تعلق بہمان یک مضمون میدارد در آخر بیان آن اشارۂ بلفظ
خاص آن مضمون در خطہاے کج دادہ ام۔ چنانچہ (موسیٰ) یعنی کیفیتے کہ زیر این لفظ
دادہ شدہ تعلق با این مضمون میدارد و آنرا باید دید۔ ماسوا در اول این کتاب یادداشت
جزوہا و سورتہا با الفاظ اول ہر جزو و نام ہر سورہ ہم رقم نمودہ ام تا سہولیت یابد
الحال عرض بخدمت صاحبان قدرشناس ہمین است کہ اگر در نوشتن
این اوراق سہو یا خطائے از بندہ رفتہ باشد ایشان در اصلاح آن بکوشند و برا
ہر مشقتے کہ در این کار کشیدہ ام دعائے خیر در حق این احقر العباد کنند۔ والسلام

سپردم بتو مایۂ خویش را　　تو دانی حساب کم و بیش را

قلیچ بیگ　　تاریخ ۲۳ جمادی الثانی ۱۳۰۴ھ　　منزل نصیرآباد

* نشان رکوع در ہر مصحف بحرف ع دادہ شدہ است و عدد آن ہم۔

یادداشت جزوہا و سورتہائے قرآن و تعداد رکوع ہا

تعداد جزوہا	الفاظ اول جزوہا	تعداد سورتہا	اسامی سورتہا	تعداد رکوع ہا
		۱	الفاتحہ	۱
۱	الٓمٓ	۲	البقرہ	۴۰
۲	سیقول السفہاء	..	..	..
۳	تلک الرسل	..	..	..
..		۳	آل عمران	۲۰
۴	لن تنالوا البر	..	..	..
..		۴	النساء	۲۴
۵	والمحصنات	..	..	..
۶	لا یحب اللہ	..	..	..
..		۵	المائدہ	۱۶
۷	واذا سمعوا	..	..	..
..		۶	الانعام	۲۰
۸	ولو اننا	..	..	..
..		۷	الاعراف	۲۴
۹	قال الملأ الذین	..	..	..
..		۸	الانفال	۱۰

تعداد جزوہا	الفاظ اول جزوہا	تعداد سورتہا	اسامی سورتہا	تعداد رکوع ہا
۱۰	واعلموا	-	-	۶
-		۹	التوبہ	۱۶
۱۱	یعتذرون		-	-
-	-	۱۰	یونس	۱۱
-		۱۱	ہود	۱۰
۱۲	ومامن دابۃ	-	-	-
-	-	۱۲	یوسف	۱۲
۱۳	وما ابرئ نفسی	-	-	-
-	-	۱۳	الرعد	۶
-	-	۱۴	ابراہیم	۷
۱۴	ربما یود الذین	۱۵	الحجر	۶
-	-	۱۶	النحل	۱۶
۱۵	سبحان الذی	۱۷	بنی اسرائیل	۱۲
-	-	۱۸	الکہف	۱۲
۱۶	قال الم اقل لک	-	-	-
-	-	۱۹	مریم	۶
-	-	۲۰	طٰہٰ	۸
۱۷	اقترب للناس	۲۱	الانبیاء	۷

تعداد جزوہا	الفاظ اول جزوہا	تعداد سورتہا	اسامی سورتہا	تعداد رکوعہا
..	..	٢٢	الحج	١٠
١٨	قد افلح المؤمنون	٢٣	المؤمنون	٦
..	..	٢٤	النور	٩
..	..	٢٥	الفرقان	٦
١٩	وقال الذين	..	..	..
..	..	٢٦	الشعراء	١١
..	..	٢٧	النمل	٧
٢٠	امن خلق السموات	..	..	..
..	..	٢٨	القصص	٩
..	..	٢٩	العنكبوت	٧
٢١	اتل ما اوحى	..	..	..
..	..	٣٠	الروم	٦
..	..	٣١	لقمان	٤
..	..	٣٢	السجدة	٣
..	..	٣٣	الاحزاب	٩
٢٢	ومن يقنت	..	..	..
..	..	٣٤	السبا	٦
..	..	٣٥	الفاطر	٥

تعداد جزوہا	الفاظ اول جزوہا	تعداد سورتہا	اسامی سورتہا	تعداد رکوع ہا
-	-	۳۶	سورہ یٰس	۵
۲۳	وَمَالِیَ لَا اَعْبُدُ الَّذِیْ	-	-	-
-	-	۳۷	الصّافات	۵
-	-	۳۸	صٓ	۵
-	-	۳۹	الزُّمر	۸
۲۴	فَمَنْ اَظْلَمُ	-	-	-
-	-	۴۰	المؤمن	۹
-	-	۴۱	حٰمٓ السّجدۃ	۶
۲۵	اِلَیْهِ یُرَدُّ	-	-	-
-	-	۴۲	حمٓ الشّوریٰ	۵
-	-	۴۳	الزّخرف	۷
-	-	۴۴	الدّخان	۳
-	-	۴۵	الجاثیہ	۴
۲۶	حٰمٓ	۴۶	الاحقاف	۴
-	-	۴۷	محمّد	۴
-	-	۴۸	الفتح	۴
-	-	۴۹	الحجرات	۲

تعداد جزوہا	الفاظ اول جزوہا	تعداد سورتہا	اسامی سورتہا	تعداد رکوعہا
..	..	۵۰	قٓ	۳
..	..	۵۱	الذاریات	۳
۲۷	قال فما خطبکم	..	..	
..	..	۵۲	الطور	۲
..	..	۵۳	النجم	۳
..	..	۵۴	القمر	۳
..	..	۵۵	الرحمن	۳
..	..	۵۶	الواقعہ	۳
..	..	۵۷	الحدید	۴
۲۸	قد سمع اللہ	۵۸	المجادلۃ	۳
..	..	۵۹	الحشر	۳
..	..	۶۰	الممتحنہ	۲
..	..	۶۱	الصف	۲
..	..	۶۲	الجمعہ	۲
..	..	۶۳	المنافقون	۲
..	..	۶۴	التغابن	۲
..	..	۶۵	الطلاق	۲
..	..	۶۶	التحریم	۲

تعداد جزوہا	الفاظ اول جزوہا	تعداد سورہا	اسامی سورہا	تعداد رکوعہا
۲۹	تبارک الذی	۶۷	الملک	۲
		۶۸	ن	۲
..	..	۶۹	الحاقہ	۱
..	..	۷۰	المعارج	۲
..	..	۷۱	النوح	۲
..	..	۷۲	الجن	۲
..	..	۷۳	المزمل	۲
..	..	۷۴	المدثر	۲
..	..	۷۵	القیامۃ	۲
..	..	۷۶	الدھر	۲
..	..	۷۷	المرسلات	۲
۳۰	عم	۷۸	النبأ	۲
..	..	۷۹	النازعات	۲
..	..	۸۰	عبس	۱
..	..	۸۱	التکویر	۱
..	..	۸۲	الانفطار	۱
..	..	۸۳	التطفیف	۱
..	..	۸۴	الانشقاق	۱

تعداد جزوہا	الفاظ اول جزوہا	تعداد سورتہا	اسامی سورتہا	تعداد رکوعہا
-	-	٨٥	البروج	١
-	-	٨٦	الطارق	١
-	-	٨٧	الاعلیٰ	١
-	-	٨٨	الغاشیہ	١
-	-	٨٩	الفجر	١
-	-	٩٠	البلد	١
-	-	٩١	الشمس	١
-	-	٩٢	اللیل	١
-	-	٩٣	الضحیٰ	١
-	-	٩٤	الانشراح	١
-	-	٩٥	التین	١
-	-	٩٦	العلق	١
-	-	٩٧	القدر	١
-	-	٩٨	البینۃ	١
-	-	٩٩	الزلزال	١
-	-	١٠٠	العادیات	١
-	-	١٠١	القارعۃ	١
-	-	١٠٢	التکاثر	١

تعداد اجزوها	الفاظ اول جزوها	تعداد سورتها	اسامی سورتها	تعداد رکوع ها
-	-	۱۰۳	العصر	۱
-	-	۱۰۴	الهمزة	۱
-	-	۱۰۵	الفيل	۱
-	-	۱۰۶	القريش	۱
-	-	۱۰۷	الماعون	۱
-	-	۱۰۸	الكوثر	۱
-	-	۱۰۹	الكافرون	۱
-	-	۱۱۰	النصر	۱
-	-	۱۱۱	اللهب	۱
-	-	۱۱۲	الاخلاص	۱
-	-	۱۱۳	الفلق	۱
-	-	۱۱۴	الناس	۱

بسم الله الرحمن الرحیم

الف

آخرت — حیات دنیا و آخرت (۱-۲-۱۰) اجر آخرت برای مردمان بهتر است
(۱۳-۱۲-۷) کسانیکه در آن روز گمان دارند عذاب خواهند دید —
(۱۵-۱۷-۱) کسیکه اراده آخرت دارد و سعی آن میکند مومن است
(-- ۲) آخرت درجه بزرگ دارد (-- ۲) بر آخرت قائل باید بود
(۱۵-۱۹-۳) کسانیکه بر آخرت ایمان ندارند بهر روز عذاب خواهند دید
(۵-۲۷-۱) بعضی مردمان در آخرت شک دارند (۲۰-۲۷-۵)
و شیبان تمام میترسند (-- ۲)

آدم — خلقت آدم (۱-۳-۴) آدم را همه چیزها می آموزد (ایضاً) ملائک
باو سجده میکنند (ایضاً) الله آدم را و دیگر پیغمبران را بر همه عالم برگزیده —
(۴-۳-۴) آدم را و فرزندان پسر و دختر توام از حوا پیدا میشوند —
(۴-۵-۵) خلقت آدم — ملائک باو سجده میکنند مگر ابلیس کرد عزم

بپائے او میکنند (۸-۷-۲) آدم از جنت بزمین نقل میکنند (-۳۰)
اولاد او از پشت پیدا میشود (۹-۷-۲۲) چون حوا را حمل شد ابلیس
هر دو را میترساند (-۲۴) الله بملایکه حکم میدهد تا آدم را سجده کنند
وایشان سجده میکنند مگر ابلیس (۱۵-۱۷-۷) ابلیس آدم را سجده
نمیکند - دشمن انسانست - از قوم جن بوده (۱۵-۱۸-۷) - الله عهد
با آدم کرده - ملایکه سجده باو میکنند مگر ابلیس که عدوی او میشود و او را
گمراه میکند (۱۶-۲۰-۷) آدم و حوا میوهٔ درخت ممنوعه میخورند و شرمگاه
خود مے بینند (ایضاً) خلقت آدم و سجده کردن ملایکه باو مگر ابلیس
(۲۳-۳۸-۵) ÷ (ابلیس)

آذر - حجت ابراهیم با پدرش آذر و قوم خود در باب بتان و خیال و قیاس او
در داشتن رب خود (۷-۶-۹) (ابراهیم)

آزمایش - الله انسان را بمال و جان مے آزماید (۴-۳-۱۹) -

آسمان - جمله هفت آسمانست (۱-۲-۳) - هر چیز در آسمان و زمین از خدا
هست (۵-۴-۱۹) آسمان و زمین در شش روز ساخته شدند
(۸-۷-۷) هفت آسمان در دو روز آفریده شدند (۲۴-۲۱-۲)

آصف - وزیر سلیمان گفتگوے او با سلیمان (۱۹-۲۷-۳) (سلیمان)

آل ابراهیم کتاب و حکمت داده شد (۵-۴-۸) (ابراهیم)

آل عمران - سورهٔ آل عمران (۳-۳-) (عمران)

آل فرعون - کافر بودند - سزا ست ایشان (۲-۳-۳) بقحط و بلاها ے دیگر

مثل عوکہا وجبرا و قبل گرفتار شدند (۹-۷-۱۲) خراب
شدند (۲۷-۵۴-۳-) (فرعون)

آواز- آواز خر از ہمہ کریہ تر است (۲۱-۳۱-۲) پیش نبی باواز بلند
سخن نباید گفت (۲۶-۴۹-۱)

آہن- از آہن چہ فائدہ ہا میشوند (۲۷-۵۷-۳)

آیات- نشانیان کہ اللہ برائے عاقلان آفریدہ (۲۴-۳۴-۲۰) بر کسی
نشانہائے قدرت اللہ (۷-۶-۱۲)

آیات اللہ ایمان ندارد عذاب خواہد دید (۱۴-۱۶-۱۱۴) یکی آیت
بجائے دیگری می آید- آن ہمہ از اللہ ہست افترا نیست (ایضاً)
اللہ برائے ترسانیدن بندگان آیات یعنی نشانہا میفرستد
(۱۵-۱۷-۶)- در آیات اللہ کافران جدل میکنند (۲۴-۱۴-۱)
شمس و قمر و دیگر آیات قدرت اللہ (۲۴-۱۶-۵) کسی کہ آیات
قرآن را بخیال نمی آرد بجہنم خواہد رفت (۲۵-۴۵-۱)
(قدرت) (اللہ)

آیت- آیۃ الکرسی (۳-۲-۳۴)

ابراہیم- آزمائش وی بعض کلمات (۱-۳-۱۵) ابراہیم ہمراہ اسمعیل
کعبہ را پاک کنند- دعای او (ایضاً) دین ابراہیم بہتر است
(۱-۳-۱۶) بہ یعقوب نصیحت میکند (ایضاً) بحث ابراہیم با بادشاہ
کافر کہ از مردم سجدہ میخواست (۳-۲-۳۵) ابراہیم چہار مرغ ...

که باز زنده میشوند (ایضاً) حنیف بود نه یهود و نه نصرانی (۳-۳-۷)
محبت با او و پیروی ملت او باید کرد (۴-۳-۱۰) دین او بهتر
(۵-۴-۱۹۰) خلیل الله بوده (ایضاً) الله با براهیم و دیگر انبیا وحی فرستاد
(۶-۴-۲۳) محبت ابراهیم با پدر و قوم خود در باب بتان و خیال او در دانستن
ربّ خود (۷-۱۰-۹) ملائکه بشارت از الله باو می رسند و او مهمانی ایشان
میکند (۱۲-۱۱-۷) سوره ابراهیم (۱۳-۱۴) ابراهیم عرض بخدمت الله
میکند (۱۳-۱۴-۶) بجنگلی میرود که هیچ زراعت آنجا نبوده و بعد ازان
بقدرت الله آبادی بسیار میشود (ایضاً) مهمان باو می آید و بشارت
پسر باو میرسانند (۱۴-۱۵-۴) حنیف بود مشرک نبود - شاکر نعمت بود و
در دنیا و آخرت صالح شده (۱۴-۱۶-۱۶) پیغمبر صدیق بود - او به پدر
خود نصیحت میکند - الله باو اسحاق و یعقوب میدهد (۱۶-۱۹-۳) هدایت
داده شده - پدر را و قوم خود را در باب بتها طعنه میزند - گفتگوی او
(۱۷-۲۱-۵) کعبه برای عبادت او مقرر کرده شد (۔-۔-۴) قصه او
به پدر و قوم خود در باب بت پرستی حرف میزند (۱۹-۲۴-۵) تعریف رب
میکند (ایضاً) رسول خداست - بقوم خود برای عبادت الله
وعظ میکند (۲۰-۲۹-۲) او را در آتش می اندازند و الله او را
ازان نجات میدهد (۔-۔-۳) لوط بر ابراهیم ایمان آورده (۲۰-
۲۹-۳) گفتگوی او با قوم و پدر خود و فکر کردن او در باب الله (۲۳-
۴۷-۳) با پدر و قوم خود بحث میکند (۲۵-۲-۴-۳) حکایت مهمانان

ابراہیم (۲۷-۱۵-۲) ہدایت او بقوم و پدر خود (۲۸-۲۰-۱)
ابلیس- آدم را سجدہ نمیکند (۱-۲-۳۴) (۸-۷-۲) عزم خرابی آدم
میکند (ایضاً) ہمہ ملائکہ سجدہ بآدم میکنند مگر ابلیس کہ آدم را
فریب میدہد (ایضاً) از حضور اللہ راندہ میشود و ملعون گشتہ برای
گمراہی انسان کمر مے بندد (۱۴-۱۵-۳) بشر را سجدہ نمیکند
(ایضاً) دشمن آدم میشود (۱۵-۱۷-۷) ہر کسے کہ پیروی شیطان
خواہد کرد در جہنم عذاب خواہد دید (ایضاً) او بر بندگان خدا ہرگز
غلبہ نتوان کرد (ایضاً) دیگر ہمہ ملائکہ آدم را سجدہ میکنند مگر ابلیس از
حکم اللہ ابا میکند (ایضاً) آدم را سجدہ نمیکند - دشمن او و انسان است
و از جن بودہ (۱۵-۱۸-۷) عدوّے آدم میشود (۱۶-۲۰-۷)
آدم را سجدہ نمیکند (۲۳-۳۸-۵) (آدم) (شیطان)

ابن السبیل- (مسافر)

ابن مریم- (عیسیٰ)

ابوبکر- صدیق در غار رفیق محمدؐ بودہ (۱۰-۹-۶)

ابوجہل- اشارہ بہ وبعلے او وقتیکہ از مکہ برآمد (۹-۸-۴) اشارہ
بگریختن شیطان از دست ابوجہل در جنگ بدر چون جبرئیل و
میکائیل را دیدہ (۱۰-۸-۶)

ابوسفیان- سردار کافران در جنگ احد اشارہ باو (۴-۳-۱۸)

ابولہب ابولہب در قریش دشمن محمدؐ بودند (۳۰-۱۱۱-۱)

اتفاق - نعمت باید شمرد (۴-۳-۱۱)

اجل - مقرر است (۷-۲۶-۱) بر آمدن امت اجل مقرر است (۹-۴-۷) (۱۱-۱۰-۵) یکساعت هم پیش و پس نتوانند شد (ایضاً)

کسی پیش از اجل نخواهد مرد (۱۴-۱۶-۹) اجل پیش و پس نمیشود - (۱۹-۲۲-۳) وقت اجل مقرر است تا آن وقت الله گذاشته است

همه مردم را (۲۲-۳۵-۵) (موت) (مرگ).

اُحُد - اشاره بجنگ اُحد (۴-۳-۱۵) (---۱۷ و ۱۸) شکست

اسلام دران جنگ (۴-۳-۱۶) کسانیکه درین جنگ گریختند

گناه بر ایشان (ایضاً)

احرام - ذکر احرام (۲-۲-۲۴) در احرام شکار جانوران بجز ماهی حرام است

اگر کسی متعمداً کند کفارت بر او لازم میشود (۷-۵-۱۳)

احزاب سورة الاحزاب (۲۱-۳۳) جنگ احزاب که دران لشکر بود

از باد تند گریخته شد (۲۱-۳۳-۲)

احسان - جزای احسان احسان است (۲۷-۵۵-۳) احسان بوالدین

باید کرد (۱-۲-۱۰) (۹-۶-۱۹) (۲۶-۲-۴-۲)

احقاف - سورة الاحقاف (۲۶-۴۶)

اخلاص - سورة اخلاص یعنی قل هو الله احد (۳۰-۱۱۲)

اخوان - اخوان شیطان در آدم وسوسه انداختند (۹-۷-۲۴)

بیجا خرج کنندگان اخوان شیاطین هستند (۱۵-۱۷-۳).

اسرافیل (صور)

اِسلام۔ دینِ اسلام (۱-۲-۹) مانند بارانست (- -۳) بہتر را سے ہمہ (۲-۲-۲۵) پیش اللہ پسندیدہ است (۳-۳-۲) دین غیر اسلام پیش اللہ قبول نہ (- - ۹) از ہمہ دین ہا اسلام بہتر (۵-۴-۱۸) دین اسلام تکمیل کردہ شدہ است (۶-۵-۱) اسلام ہدایتیست از طرف اللہ (۸-۲-۱۵) اسلام آہستہ آہستہ غالب میشود (۱۰-۸-۴) (مسلمان)

اسمٰعیل۔ با پدر خود ابراہیم کعبہ را پاک میکند (۱-۲-۱۵) پیغامبر است (- -۱۱) اللہ با وحی فرستادہ (۶-۴-۲۳) اسمٰعیل و اسحٰق با براہیم عطا شدند (۱۳-۱۶-۶) رسول صادق الوعد بود (۱۶-۱۹-۳) صابر و صالح بود (۱۷-۲۱-۶) خوشخبری اسحٰق با و میرسد (۲۳-۷-۳) خواب سے بیند کہ پسر خود را ذبح کردہ است (ایضاً)

اِسمہا۔ اسمہاے اللہ بسیار خوب ہستند (۹-۷-۲۲) با آدم اسمہاے چیزہاے آموزد (۱-۲-۴)

اَصحاب۔ اصحاب محمد دو فرقہ بودند مہاجر و انصار۔ چہ کسانند و جزاے ایشان چہ (۱۰-۹-۱۰)

اصحاب الاعراف گفتگوے اصحاب الجنۃ با اصحاب النار و اصحاب الاعراف (۸-۷-۵۵) (اعراف)

اصحاب الایکۃ۔ اللہ ازین قوم انتقام میگیرد (۱۴-۱۵-۵)

اصحاب الجنۃ کسانے کہ اعمال نیک ارند (۱-۲-۹) گفتگوے ایشان با اصحاب النار

واصحاب الاعراف (۸-۷-۵) کسانیکہ ایمان دارند و عمل صالح کنند (۱۲-۱۱-۲) این کسان در جنت در چہ آرام و آسایش باشند (۲۳-۳۶-۴)

(جنت)

اصحاب الحجر - یعنی قوم ثمود - سزائے ایشان (۱۴-۱۵-۶) (ثمود)

اصحاب السبت - بنی اسرائیل کہ در سبت تجاوز کردند بشکل بوزینہ بدل شدند (۱-۲-۸) (۵-۶-۷) (سبت)

اصحاب الشمال - چہ کسانرا میگویند (۲۷-۵۶-۲)

اصحاب الفیل - بر ایشان باران سنگ افتادہ (۳۰-۱۰۵-۱)

اصحاب القریہ - مثل ایشان - دو پیغمبر بایشان فرستادہ شدند (۲۲-۳۶-۲)

اصحاب النار - کسانیکہ گناہ میکنند (۱-۲-۹) گفتگوئے اصحاب الجنت با ایشان واصحاب الاعراف (۸-۷-۵)

اصحاب الیمین - چہ کسانند (۲۷-۵۶-۱)

اصحاب کہف - قصہ ایشان - سالہا در غار میخوابیدند - ہدایت بدل ایشان مے آید (۱۵-۱۸-۱) مشورت کردہ در غار میروند و میخوابند (۲-) تکرار در باب تعداد ایشان (-۳) در غار سہ صد و نہ سال میخوابند (-۴)

اصحاب ایکہ - این قوم بر جان خود ظلم کردند (۱۰-۹-۹)

اطاعت - اطاعت اللہ بہتر ست (۳-۳-۲) خیلے اجر دارد (۶-۴-۲) در نا فرمانی سزا آرد (ایضاً) - اطاعت یعنی فرمانبرداری اللہ و رسول نو لست (۷-۵-۱۲) (۲۲-۳۲-۹)

اعراب۔ از جہاد عذر کردند و در کفر سخت اند (۱۰-۹-۱۲) بعضے از اہل مدینہ کہ منافق باشند عذاب ببینند (۔-۔۱۳) برائے اہل مدینہ واجب نبود کہ از نبی پس مانند (۱۱-۹-۱۵)

اعراف۔ سورۃ الاعراف (۸-۷) اعراف ما بین بہشت و دوزخ است (۸-۷-۵+۶) اصحاب الاعراف چہ خواہند گفت (۔-۔۵ و ۶)

اعلیٰ۔ سورۃ الاعلیٰ (۳۰-۸۷)

اعمال۔ و اعمال صالح۔ (عمل)

افترا۔ قرآن افترا نیست یعنی بدروغ ساختہ نشدہ است۔ کسے مثل آن نخواہد ساخت (۱۲-۱۱-۲) کسانیکہ بر اللہ دروغ مے بندند چہ عذاب خواہند (ایضاً) افترا گناہ کبیرہ است (۱۵-۱۸-۲)

اقربا۔ (قربیان)

اللہ۔ غیب آسمان و زمین میداند (۱-۲-۴) ظاہر و باطن میداند و خلاف وعدہ نمیکند (۔-۔۹) از اولاد پاک است (۔-۔۱۴) وحدت و قدرت او (۲-۲-۲۰) (۔۲-۳-۲) مالک الملک قادر علی الاطلاق است (۔-۔۳۰) وحدہٗ اللہ بہ عیسیٰ (۔-۔۶) اللہ غنی است ظالم نیست (۱۴-۳-۱۹) ارادۂ اللہ (۵-۴-۵) اللہ یکے است سہ نیست چنانچہ بعضے از نصارا میگویند (۶-۴-۲۳) (۶-۵-۱۰) اظہار قدرت او (۷-۶-۱) اللہ واحد است و گواہ بس است (۔-۔۲) اللہ دانا و توانا است۔ طاقت و قدرت او (۔-۔۷) بجلد حساب میگیرد۔ از ظلمات نجات میدہد۔

(- - ۸) اظہار قدرت او و نشانہائے او (- - ۹ و ۱۲) از زن و اولاد پاکست (- - ۱۳) اللہ لفعّالٌ یعنی افعال بحکم میکند (۸ - ۷ - ۳) قدرت او در خلقت آسمان و زمین و شمس و قمر وغیرہ (- - ۷) اللہ با موسیٰ کلام میکند و تجلّی دیدار خود با دنمایند (۹ - ۷ - ۲۷) اسمہائے اللہ بسیار خوب ہستند (- - ۲۲) ذکر او باید کرد و او را در دل خود یاد باید کرد - (- - ۲۴) اللہ میان انسان و دل او حائل ہست (۹ - ۸ - ۳) اللہ پاک را از ناپاک جدا مے سازد (۱۰ - ۸ - ۴) اللہ بر مردمان ظلم نمیکند و لیکن مردمان خود بر خویشتن ظلم میکنند (۱۱ - ۱۰ - ۵) ہیچ چیز از اللہ پوشیدہ نیست و در قرآن موجود است (- - ۷) اللہ بر مردمان فضل میکند (- - ۶) اللہ روز و شب بنا کردہ (۱۱ - ۱۰ - ۷) ہیچ اولاد ندارد (ایضاً) اللہ بروز قیامت قاضی خواہد شد (- - ۱۰) اللہ حسب مرضی خود بر مردمان خیر و مصیبت مے آرد - ۱ و غفور الرحیم است و بہترین حکم کنندہ ہست (۱۱ - ۱۱ - ۱۱) اللہ ظاہر و باطن میداند (۱۲ - ۱۱ - ۱) اللہ ہر غیب را میداند (- - ۱۰) حسنا بخشندہ است برائے مردمان پیش او ظاہر و باطن یکسانست (۱۳ - ۱۳ - ۱) سوائے اللہ دیگر پروردگار نیست و او شریک و رفیق ندارد (- - ۲) اللہ سریع الحساب است دیگر تمام وارد - آثار قدرت او (۱۳ - ۱۴ - ۵ و ۶) اللہ از کردہ ظالمان غافل نیست (- - ۷) اللہ مکر خوب میداند (ایضاً) او خود را غفور الرحیم میخواند (۱۴ - ۱۵ - ۴) نعمت اللہ از شمار بیرونست (۱۴ - ۱۶ - ۲) اللہ واحد است (- - ۳) (- - ۷) اللہ بہ بندگان خود چہ نصیحت میکند

(- - ۱۳) اللہ ہر کس را بدو میدہد (۱۵-۱۷-۲) مشرکان پسران و دختران را
با اللہ نسبت میکردند (۱۵-۱۷-۴۰) رد مشرکان - اللہ یکی است کسی دیگر
نیست سوای او (- - ۵) ہر چیز تسبیح اللہ میخواند (ایضاً) اللہ نہ پسر دارد
نہ شریک و نہ دوست (- - ۱۲) اللہ غفور و رحیم است (۱۵-۱۸-۸) اللہ بہما
خوب و بسیار داد (۱۶-۲۰-۱) ہر کسی کہ توبہ میکند اللہ بخشندہ است (- - ۴۰)
اللہ نگہبانی شب و روز میکند (۱۷-۲۱-۴) ہر چیز در آسمان و زمین اللہ را
سجدہ میکند (۱۷-۲۲-۲) اظہار قدرت او (- - ۹) اللہ نور زمین و آسمان است
مثل آن (۱۸-۱۴-۲۱-۵) ہر چیز در آسمان و زمین تسبیح و صلوٰۃ میکند (- - ۱۱)
اللہ بر محمد بندہ خود فرقان نازل کردہ (۱۸-۲۵-۱) قدرت اللہ تعالیٰ
(۱۹-۲۵-۵) قدرت و صنعت او (۲۰-۲۷-۵) قدرت و فضل او تعالیٰ
(۲۰-۲۸-۷) (۲۱-۲۹-۶) اللہ و ملائکہ بر نبی درود مے فرستندہ
مومنان را ہمچنین باید کرد (۲۲-۳۳-۷) اللہ مردہ را زندہ میکند و ہر چیز میشنید
مینویسد (۲۲-۳۶-۱) اللہ را وحدت و تعریف شاید (۲۳-۳۷-۱)
اللہ زن خواہ پسر ندارد این ہمہ طوفان است در باب او (۲۳-۳۷-۵) قدرت
و حکمت او (۲۳-۳۹-۱) (- - ۲) (۲۴-۴۰-۲) (- - ۷) کسی کہ ازو
میترسد چہ اجر خواہد یافت (۲۳-۳۹-۲) بیان و مثل قدرت او (۲۵-۴۲-۲)
رزق بہ بندگان میرساند (- - ۳) آثار قدرت او (- - ۴) اللہ با انسان
چہ طور کلام میکند یا بوحی یا پس پردہ یا بہ پیغام (- - ۵) تعریف اللہ تعالیٰ
کہ در آسمان و زمین معبود است (۲۵-۴۳-۷) آیات قدرت او - کسیکہ

برآنہا خیال نمیآرد بجہنم خواہد رفت و عذاب خواہد دید (۲۵-۴۵-۱)
الله از رگ جان ہم بانسان نزدیکتر ہست (۲۶-۲۵-۲) قدرت
بارتعالے (۲۷-۵۶-۱) نوح با قوم خود قدرت الله را بیان میکند
(۲۹-۷۱-۱) الله واحد ہست نه از کسے زائیده شده و نه کسے را میزاید
(۳۰-۱۱۲-۱) (رب) (رحمان)

الحمد - سوره فاتحه که سوره اول ہست (۱-۲-۱)

الست - الست بربکم قالوا بلےٰ (۹-۷-۲۲)

النعمت - النعمت را باید شمرد (۴-۳-۱۱)

الواح - بر موسے الواح نازل میشوند (۹-۷-۱۷) در آنہا ہدایت و رحمت نوشته شده (-- ۱۹)

الیاس - رسول بود - مردمان در ایام او بعل را مے پرستیدند (۲۳-۳۷-۱۲۴)

ام القرے - یعنی مکہ - قران براے ساکنان آنجا و حوالی آن نازل شده (۷-۶-۱۱) (مکہ)

ام الکتاب - قرآن (۳-۳-۱) پیش الله ہست (۱۳-۱۳-۹) (قرآن)

امانت - در امانت خیانت نباید کرد (۵-۴-۸)

امن - براے کدام فریقیست (۷-۶-۹)

اموال - براے بعضے مردم اموال و اولاد فتنه است (۹-۸-۳) بدیر العیه
اموال کسے نزد الله آمدن نمیتواند مگر بایمان و عمل صالح (۲۲-۳۴-۵) (مال)

انبیا - میان انبیا ہیچ تفاوت نیست (۱-۲-۱۶) ہمه انبیا یک امت بود

(ایضاً) انبیا برائے فائدہ انسان ہستند (۲-۲-۲۶) ہمہ انبیا برابر و یکسانند (۳-۳-۹) انبیا در راہ خدا بسیار جنگ میکردند (۳-۴-۱۵) بعضے انبیا بر بعضے فضیلت داده شدند (۱۵-۱۷-۶) سورة الانبیا (۱۷-۲۱) - (نبی) (رسول)

انتقام - بدلہ بمقدار آن باید گرفت کہ کردہ شدہ نہ زیادہ (۱۵-۱۷-۱۴) اللہ از قوم شعیب انتقام میگیرد (۱۹-۲۶-۱۰) (قصاص)

انجیل از اللہ تعالےٰ نازل شدہ (۳-۳-۱) دران ہدایت و نور نازل شدہ (۶-۵-۷) کسانیکہ توریت و انجیل را قایم دارند خوب میکنند (۶-۵-۱۰) در انجیل و قرآن وعدهٔ حق موجود ہست (۱۱-۹-۱۴)

انس - انس و جن ہم در دوزخ میروند (۹-۷-۲۲) انس و جن اگر جمع شوند چیزے مانند قرآن آوردن نہ توانند (۱۵-۱۷-۱۰) (انسان) (جن)

انسان - شیطان دشمن انسانست (۲-۲-۲۵) انسان یک امت بود (۲-۲-۲۶) انبیا برائے فائدہ انسان آمدند (۲-۲-۲۶) خلقت انسان از یک نفس (۴-۴-۱) خلقت انسان از خاک (۱۴-۱۵-۲) انسان ناشکر ہست (۱۵-۱۷-۷) بوقت سختی انسان در دریا فریاد میکند چون نجات می یابد اعراض میکند (ایضاً) خلقت انسان چطور شده و از چه چیزہا (۱۸-۲۳-۱) اللہ برائے انسان چہ نعمت ہا آفریدہ باران و باغات و درختان و جانوران وغیرہ (ایضاً) انسان بوقت مصیبت اللہ را میخواند و وقت نعمت او را فراموش میکند (۲۳-۳۹-۱)

(خلقت)

انشاء الله - بوقت هر وعده انشاء الله باید گفت (۱۵-۱۸-۴)

انشقاق - سورة الانشقاق (۳۰-۸۴)

انشراح - سورة الانشراح (۳۰-۹۴)

انصار - مدد دهندگان و یاران عیسیٰ (۲۸-۳-۵) انصار فرقه از اصحاب محمدؐ بودند (۱۰-۹-۱۰۰) انصار و مهاجرین بجنّت خواهند رفت (۱۱-۹-۱۱۳) بر ایشان الله رحمت میکند (--۱۱۴) الله دوباره بایشان معافی داد (ایضاً) هر یک کس از انصار پنجاه روز سختی گذشته ایشان صادق بودند (ایضاً)

انعام - سورة الانعام (۷-۶) - انعام یعنی جانوران برای مردمان باعث عبرت اند (۱۴-۱۶-۹) - (جانور)

انفال - سورة الانفال (۹-۸) انفال یعنی مال غارت که بعد جنگ بدست در برای الله و رسول است (۹-۸-۱) (غارت)

انفطار - سورة الانفطار (۳۰-۸۲)

انکار - تکبر و انکار از پیش الله عذاب آرد (۶-۴-۲۴)

اولاد - الله از اولاد پاکست (۱-۲-۱۴) قتل اولاد بد است و نشان گمراهی است (۸-۶-۱۴۰) اولاد را از ترس مفلسی نباید کشت (--۱۹) برای بعضی مردمان اولاد و اموال و اولاد فتنه است (۹-۸-۳) الله هیچ اولاد ندارد (۱۱-۱۰-۷) از سبب افلاس اولاد را کشتن گناه بزرگست (۱۵-۱۷-۴) بعضی وقت اولاد و ازواج دشمن

هستند (۲۸-۵۴-۲).

اولیا - یعنی دوستان خدا هیچ خوف ندارند (۱۱-۱۰-۷)

اهلة (۵۱)

اهل کتاب - اهل کتاب را در یک سخن شامل باید بود (۳-۳-۷) بعضی خدا سپید از اهل کتاب
(-- ۸) بعضی بدینها ایشان هم هست (۵-۴-۱۸) زنان پاک دامن
از اهل کتاب بر مسلمانان حلال‌اند (۶-۵-۱) تهمت بر اهل کتاب در باب
مخفی کردن حصه‌ها کلام الله (-- ۳) اهل کتاب بقرآن خوش شوند
(۱۳-۱۳-۵)

اهل مدینه - اعراب اهل مدینه را واجب بود که از نبی پس نمانند (۱۱-۹-۱۵)
بعضی اهل مدینه که منافق هستند عذاب خواهند دید (۱۱-۹-۱۳)

ایذا - بمؤمنان ایذا رسانیدن گناه است (۲۲-۳۳-۷)

ایفا - هر که بر عهد الله وفا کند به بهشت خواهد رفت و هر که آن را بشکند ملعون است
(۱۳-۱۳-۳) (شکستن)

ایکة - (اصحاب الایکة)

ایمان - بر چه چیز با ایمان باید آورد (۵-۳-۲۰) ایمان و اعمال صالح چه اجر
دارد - (۲-۵-۲۴) (۲۶-۵-۲) کسیکه ایمان آرد و عمل صالح کند
بهشت خواهد رفت (۲۱-۲۹-۶) (۲۱-۳۲-۲) (۱۲-۱۱-۱)
ایمان و عمل صالح خیلی اجر پیدا شد (۵-۲-۲۳) (ایمانداران)

ایماندار - ایمانداران و کنندگان عمل نیک اهل بهشت خواهند شد (۱۲-۱۱-۳)

(۱۷-۲۲-۱۴) ایشان چه جزا و اجر یابند (۸-۷-۵) آنکه ایشان نیکی

به مال و جان جهاد کنند اجر یابند و بهشت خواهند رفت (۱۰-۹-۱۱)

ایوب - یکی از انبیا بوده و وحی یاد کرده شده (۶-۴-۲۳) بوقت عذاب

رب خود را یاد کرده و از ان هر آسایش او موجود شد (۱۷-۲۱-۱۱)

(۲۳-۱۳-۱۳) یک ضرب پایش چشمه آب پیدا شد (ایضاً) صابر بود

و بنده صالح (ایضاً)

ب

بابل - هاروت و ماروت ساحران بابل بودند (۱-۲-۱۲)

باران - به آرسانیدن کافران (۱-۲-۲) فرشتگان بر قوم لوط باران سنگ

باریدند (۱۲-۱۱-۷) باران چه فائده میرساند (۱۴-۱۲-۲) - تشنه باران

سیر شد که زمین خشک را سبز میکند (۱۷-۲۲-۸)

باقیات الصالحات - اعمال نیک (۱۵-۱۸-۹) نزد پروردگار او لیتر (۱۶-۱۹-۶)

(صالح) (عمل)

بتان - از انسان بتان بهتر نیستند (۹-۷-۲۴)

بت پرستی - در آخر پشیمانی و افسوس آرد (۲-۳-۳۰) قوم حزب ان از برای

بت پرستی خود تابع کرده اند (۸-۶-۱۵)

بخت نصر - پادشاهی کافر - اشاره باو و عزیر (۳-۳-۳۵) اشاره به غلبه بخت نصر

بر بنی اسرائیل (۱۵-۱۷-۱)

بُخل- بخل بد است و سزاے آن (۴-۳-۱۸) (۵-۴-۶) (۲۷-۵۷-۳)

کسے کہ بخل میکند بر نفس خود میکند (۲۶-۴۷-۴)

بدبخت- بروز قیامت بدبخت و شقی چہ عذاب در دوزخ خواہند دید (۱۲-۱۱-۹)

بدخوئی- سزاے بدخوئی در زنان (۵-۴-۶)

بدر- اشارہ بجنگ بدر (۳-۳-۲) در جنگ بدر اللہ تعالے لشکر ملائکہ براے
مدد مسلمانان فرستادہ (۴-۳-۱۳) اشارہ بجنگ بدر (۴-۳-۱۷)
در این جنگ اللہ براے مسلمانان آب بارد (۹-۸-۲) در این جنگ
محمد مشت خاک بطرف دشمن انداخت و دشمن شکست خوردہ (ایضاً)
در این جنگ محمد و دیگر مسلمانان را تعداد کافران بسے اندک می نمود
(۱۰-۸-۵) در جنگ بدر شیطان از دست ابوجہل بگریخت (-۶)

بدی- بدی کنندہ لازم (۵-۴-۱۸) سزاے بدی (۹-۷-۱۲) جزاے
بدی بدیست (۲۵-۴۲-۲)

برق- برق و رعد براے ترسانیدن کافران است (۱-۲-۲) بنی اسرائیل را برق
گرفتہ بود (-۶) برق و رعد اللہ تعالٰی براے خوف پیدا کرد (۱۳-۱۳-۲)

بروج- در آسمان زینت دادہ شدہ اند (۱۴-۱۵-۱) سورة البروج (۳۰-۸۵)

بزرگی- بعضے بر بعضے بزرگی دادہ شدہ اند (۱۵-۱۷-۲)

بغی- ہرکس کہ بغی و سرکشی میکند بر نفس خود میکند (۱۱-۱۰-۳)

بقرہ- سورة البقرة (۱-۲) حکم اللہ بقوم موسے براے ذبح کردن گاو موصوف
بصفتہاے مقرر (۱-۲-۸) (گاو)

بکہ - (مکہ)،

بلد - سورۃ البلد (۹۰-۳۰)

بگانند - بندگان رحمان چشم آدمیانند وچه اجرخواهند یافت (۱۹-۲۵-۶)

بنی آدم - الله بنی آدم را عزت وبزرگی داده وسواری بر بحر و بر وروزی پاکیزه
هم - (۱۵-۱۷-۸) (آدم)

بنی اسرائیل - ذکر بنی اسرائیل (۱-۲-۵) حکم الله با ایشان (۰-۶) از عذاب
آل فرعون بنی اسرائیل رهائی داده شدند میخواستند که الله را افشا
ببینند - سزای ایشان من وسلوی بر ایشان نازل شده (ایضاً)
اگر در سبت از حد تجاوز کنند بوزینه شوند (۰-۸) از میثاق الله میگریزند
(۰-۱۰) سزای ایشان (ایضاً) الله بسیار آیتها با ایشان داده (۲-
۲-۲۶) بعد وفات موسی جالوت بر بنی اسرائیل غارت آورده -
(۰-۳۲ و ۳۳) الله عهد وپیمان از ایشان گرفته (۳-۳-۹) هر طعام
بر بنی اسرائیل حلال بود (۴-۳-۱۰) الله با ایشان میثاق کرده
المیعد مدتی ایشان گمراه شدند (۶-۵-۳) حکم با ایشان در ممانعت
قتل مردم (۰-۵) الله مهربانیها بسیار با ایشان کرده (۱۱-۱۰-۹ و ۱۰)
سوره بنی اسرائیل (۱۵-۱۷) حکم الله با ایشان برای یافتن بلندی
وبزرگی دوباره (۱۵-۱۷-۱) وعده الله با ایشان بجانب طور -
من وسلوی بر ایشان نازل شده (۱۶-۲۰-۷۸) بنی اسرائیل
رسول خود را کشتند وخراب کردند (۶-۵-۱۰) داؤد وعیسی بر

از بنی اسرائیل که کافر بودند لعنت کردند (- - ۱۱) موسیٰ با بنی اسرائیل
بسلامت عبور دریا می‌رود (۹ - ۷ - ۱۴) الله موسیٰ را کتاب داد
و هادی بنی اسرائیل کرده (۱۵ - ۱۴ - ۱) بنی اسرائیل وارث تمام
ملک مصر شدند (۱۹ - ۲۶ - ۴) موسیٰ و هارون بنی اسرائیل را
بشام بردند (- - ۲) الله بنی اسرائیل را کتاب و حکم و نبوت داد
اما آخر ایشان سرکشی و نافرمانی کردند (۲۵ - ۴۵ - ۲) الله موسیٰ را
وارث بنی اسرائیل کرده (۲۶ - ۴۰ - ۶) (موسیٰ)

بنی عمرو - اشاره به بنا کردن مسجد نبوی در محله بنی عمرو بن عوف (۱۱ - ۹ - ۱۳)

بنی نضیر - اشاره به بنی نضیر که قومی از یهود بودند و بدخواهی محمدؐ می‌کردند
(۲۸ - ۵۹ - ۱)

بوزینه - بنی اسرائیل که در سبت از حد تجاوز کردند بوزینه شدند (۱ - ۲ - ۸)
یهود بشکل بوزینه بدل شدند (۹ - ۷ - ۲۱) کافران صورت بوزینه
و خنزیر گرفتند (۶ - ۵ - ۹) (اصحاب سبت) (بنی اسرائیل)

بهشت - جای خوش (۱ - ۲ - ۳) جای اول آدم (- - ۴) احوال بهشت و
دوزخ (۲۳ - ۳۸ - ۴) (جنت)

بی ایمانان - الله ایشان را در کدام حالت گذاشته (۲۳ - ۳۶ - ۱)

بی بیان - احکام و آداب برای بی بیان نبی (۲۱ - ۳۳ - ۴)

بیت الحرام - کعبه بیت الحرام است (۶ - ۵ - ۱) (۷ - ۵ - ۱۳)

بیت الله - کعبه (پ - ۳ - ۱۰)

بیت المقدس - قبلهٔ اول مسلمانان (۲-۲-۱۷)

بی دینان - صابئین - اگر به الله ایمان دارند از خوف ایمن باشند (۱-۵-۱۰)

تا آخر اولاد بی دینان پاک است (۱۰-۹-۷) (صابئین)

بیعت - کسانیکه به رسول بیعت کردند گویا با الله بیعت کردند دست الله بر دست ایشانست (۲۶-۸-۱۰) بر کدام شرطها بیعت زنان رسول باید کرد (۲۸-۶۰-۲)

بینه - سورة البینة (۳۰-۹۸)

پ

پاپوش - موسی وقت دیدن تجلی حق پاپوش بیرون آرد (۱۶-۱۰-۱)

پرده - وقت هایی سه پرده چند مقرر شده برای اطفال بالغ خواه نابالغ (۱۸-۲۴-۸)

پرهیزگاری (تقوی)

پیدایش - پیدایش و خلقت انسان از یک نفس (۷-۶-۱۲) (انسان)

پیغمبر - آدمی است نه ملک و هیچ خزانه ندارد (۷-۶-۵) پیغمبران آدمیان بودند و طعام میخوردند (۱۷-۲۱-۱) (رسول) (نبی)

پیمایش - پیمانه و وزن برابر باید بود - اوفوا الکیل و المیزان (۸-۱۱-۱۹)

در باب وزن و پیمانه (۸-۷-۱۱) - (کیل)

ت

تابوت - صندوق که در ایام موسی و هارون برکت الله بنی اسرائیل

ـــه آمد (۲-۲-۳۲)

تُبَّع - اشاره به تبع پادشاه یمن که کافر بود (۲۵-۴۴-۲)

تخلف - اشاره به جنگ تبوک و دیگران (۱۰-۹-۶)

تجارت - تجارت به ضمانت حق واست (۵-۴-۵)

تحریر رقبه - آزاد کردن بنده وقتیکه مؤمن مؤمنی را بخطا بکشد (۵-۴-۱۳)

تحریم - سورة التحریم (۲۸-۶۶)

ترازو - به ترازوی راست وزن باید کرد (۱۵-۱۷-۴) بروز قیامت

ترازوی عدل مقرر خواهد شد (۱۷-۲۱-۴) (میزان)

تسبیح - هر چیز تسبیح الله میکنند (۱۵-۱۷-۵) بوقت صبح و شام و شب و

باطراف روز تسبیح باید کرد (۱۶-۲۰-۸)

تطفیف - سورة التطفیف (۳۰-۸۳)

تغابن - سورة التغابن (۲۸-۶۴)

تقدیر - چه چیز است - اشاره بدو قسم تقدیر مبدل وغیر مبدل (۱۳-۱۳-۶)

تقوی - تقوی خوب است و جزای آن (۳-۳-۲) جنت برای متقیان

(۴-۳-۱۴) تقوی چه ثواب دارد (۴-۳-۲۰) تقوی

بهتر است (۵-۴-۱۹) تقوی بدی را دور میسازد و نعمت می آرد

(۶-۵-۹) (پرهیزگاری)

تکاثر - سورة التکاثر (۳۰-۱۰۲)

تکبر - تکبر کردن پیش آید عذاب آرد (۶-۴-۲۲)

تنور - جوش میزند و طوفان نوح مے برآید (۱۲-۱۱-۶)

توبه - بوسیله توبه خدا تعالے مے بخشد (۱۳-۳-۹) بعد شکستن سوگند توبه
قبول نیست (ایضاً) توبه از جهالت مقبول شود نه سوا آن (۴-۱۴-۳)
توبه کنندگان اجر مومنان گیرند (۶-۱۴-۲۱) توبه غفران مے آرد
(۴-۵-۶) بعد گناه توبه باید کرد و سوزان در بنا باید (۷-۶-۵) توبه بعد از
بدی غفران آرد (ـ-ـ-۶) (۹-۷-۱۹) سورة التوبه (۱۰-۹-۱) الله
توبه بندگان قبول میکند (۱۱-۹-۱۳) توبه از رب باید خواست که
فائده دارد (۱۲-۱۱-۱) کسیکه توبه میکند خدا او را مے بخشد (۱۸-۲۴-۱)
گفتگوے عاد و هود با قوم خود در باب توبه (۱۲-۱۱-۵) الله توبه بندگان
قبول میکند (۵-۲-۴۲-۳) توبه بهتر است براے انسان (۲۸-۲۲-۲)

توریت - بر توریت ایمان آوردن واجب است (۱-۲-۵) توریت بموسے
داده شده (ـ-ـ-۱۱) توریت و انجیل از الله نازل شدند (۳-۳-۱۰)
دران هدایت و نور نازل شده (۶-۵-۷) منافقان و کافران
توریت کار رها بر بسته میکردند (ایضاً) کسانیکه توریت و انجیل را قایم دارند
خوب میکنند (۶-۵-۹ و ۱۰) الله عیسی را توریت و انجیل آموخته -
(۷-۵-۱۵) توریت بر موسے نازل شده و دران هدایت بوده
(۷-۶-۱۱) (۸-۶-۹) در انجیل و قرآن وعده حق موجود است
(۱۱-۹-۱۶) در توریت و انجیل خبر داده شده که پیروی نبی محمد باید کرد
(۹-۷-۱۹) (انجیل)

توکل۔ ندبیت (۴-۳-۱۷) بر خدا توکل کردن واجبست (۵-۴-۱۱)
(۱۳-۱۴-۲) اجر آن در جنت داده خواہد (۲۱-۲۹-۶)

تہجد۔ یعنی از خواب بیدار شدہ قرآن خواندن اولیترست (۱۵-۱۷-۹)

تیمم۔ چیست و کے رواست (۵-۴-۷) آداب تیمم (۶-۵-۲)
(وضو)

تین۔ سورۃ التین (۳۰-۹۵)

ث

ثعلبہ۔ اشارہ باحوال ثعلبہ کہ یکے از منافقان بود (۱۰-۹-۱۰)

ثمود۔ قوم ثمود برخلاف حکم اللہ ناقہ را می کشند (۸-۷-۱۰) ثمود را از کشتن
ناقہ منع میشود۔ ناقہ معجزہ از سنگ برمی آید و بچہ میدہد (۱۳-۱۱-۶)
ثمود ناقہ را مے کشند و سزا مے یابند (ایضًا) رسول بایشان فرستادہ
شدہ (۱۳-۱۴-۲) ثمود یعنی اصحاب الحجر و سزائے ایشان (۱۴-۱۵-۶)
اللہ ناقہ بطور دلیل بہ ثمود داد کہ آنرا کشتند (۱۵-۱۷-۶) عاد و ثمود
بعد نوح آمدند گفتگوئے بان قوم (۱۸-۲۳-۳) ثمود ہلاک کردہ شدند
(۱۹-۲۵-۳) قصہ احوال ثمود و صالح و ناقہ او (۱۹-۲۶-۸) قصہ
ثمود و برادر شان صالح و گفتگوئے او بقوم خود کہ آخر ہلاک میشود (۱۹-۲۷-۴)
اشارہ بقوم ثمود (۲۰-۲۹-۳) ثمود و عاد کہ تکبر کردند خراب شدند
(۲۴-۲۱-۲) ثمود ناقہ رسول خود کشتند و ازان بر ایشان غم رسید

(۳۰-۹۱-۷) تکرار قوم با رسولان خود (ایضاً) (عاد) (صالح) (ناقه)

ثواب - ثواب دنیا و آخرت پیش الله است (۵-۴-۱۹) (عمل) (حسنه)

ج

جاثیه - سورة الجاثیه (۲۵-۴۵)

جالوت - بعد وفات موسیٰ جالوت بر بنی اسرائیل تاخت آورده و غارت کرد (۲-۲-۳۲ و ۳۳) جالوت از دست داؤد کشته شد (۲-۳-۲۳۳) (داؤد)

جانور - جانوران - گوشت جانوران بریدن یکے از رسمهائے کافران بود (۵-۴-۱۸) در احرام شکار جانوران حرام است اگر کسے متعمداً کند او را کفارت باید داد (۷-۵-۱۳) کدام جانوران حرام اند (۹-۶-۱۷) مردمان لا یعقل از جانوران هم کمتر و بدتر هستند (۹-۸-۳) کافران از جانوران هم بدتر اند (۱۰-۸-۷) جانوران برائے انسان آفریده شدند (۱۴-۱۶-۱) از پوستهائے جانوران جامه‌ها ساخته میشوند (۱۴-۱۶-۱۱) جانوران برائے مردمان باعث عبرت هستند (۱۴-۱۶-۹) جانوران برائے سواری و طعام بکار مے آیند (۲۴-۴۰-۹) (انعام)

جاهد - (جهاد)

جاهلان - جاهلانکه بر دین خنده میکنند چه عذاب بینند (۷-۶-۸) (مجلس) جاهلانکه در دین عیب گیرند هرگز نباید نشست (ایضاً)

جبرئیل - بر جبرئیل و میکائیل ایمان آوردن واجب است (۱-۲-۱۲) (بیغمبر قرآن)

وحی آورده (ایضاً) اشاره بگریختن شیطان از دست ابوجہل در
جنگ بدر وقتی که او جبرئیل و میکائیل را دید (۱۰-۸-۶) (روح القدس)

جد بن قیس - اشاره به جد بن قیس که یکے از منافقان بود و از سفر جہاد بہانہ
کرده (۱۰-۹-۷)

جزا - جزائے اعمال نیک چیست و بد چه (۸-۶-۲۰) (۱۱-۱۰-۱)
(۱۱-۱۰-۳) الله بہر کس جزائے عمل او میدهد (۱۳-۱۴-۷)

جزیه - جزیه چیست و براے چه باید (۱۰-۹-۴)

جمعه - سورة الجمعه (۲۸-۶۲) بعد اذان براے نماز جمعه بشتاب باید
رفت تا خطبه شنیده شود (۲۸-۶۲-۲)

جن - انسان را جن براے بت پرستی خود تابع کرده اند (۸-۶-۱۵) براے
جن هم رسول فرستاده شده (۔ - ۱۲) بعضے جماعت جن داخل آتش
شوند (۸-۷-۱۴) جن بدوزخ هم میروند (۹-۷-۲۱) قوم جن
از نار سموم خلق شده اند (۱۴-۱۵-۱۳) اگر انس و جن جمع شوند مانند
قرآن دیگرے آوردن نتوانند (۱۵-۱۷-۱۰) چندے از جن براے
شنیدن قرآن آمدند و مسلمان شدند (۲۶-۴۶-۴) جن از آتش پیدا
شده اند و انسان از خاک (۲۷-۵۵-۱) سورة الجن (۲۹-۷۲) (انس)

جنات عدن - (جنت)
براے مومنان جنات عدن وعده کرده شده (۱۰-۹-۹) آنجا چه
آسایش موجود است (۲۴-۳۵-۴)

جنت - جنات: جای خوش (۱-۲-۳) جای اولین برای آدم (۱-۴)
جنت برای پرهیزگاران است (۴-۳-۱۳) برای مومنان و صالحان است
(۵-۴-۱۸) وصف جنت که به پرهیزگاران وعده کرده شده است
(۱۳-۱۳-۵) متقین بجنت خواهند رفت (۱۴-۱۵-۴) جمیع نیکان
بجای بهتر یعنی جنات عدن خواهند رفت (۱۴-۱۶-۴) بیان جنت
(۱۵-۱۹-۴) کسانیکه توبه کنند و ایمان آرند و عمل صالح کنند داخل
جنت خواهند شد (۱۶-۱۹-۳) جنت به بندگان خدا وعده کرده
شده که میراث آدم است (۱۶-۲۰-۳) جنت برای مومنان و
نیکوکاران است (۱۷-۲۲-۲) مسلمانان داخل جنت خواهند شد
(۲۵-۳-۴-۷) صفت و تعریف جنت (۲۶-۷-۴-۲) در جنت
نهرهای آب و شیر و شهد و شراب موجودند و میوه‌ها و غیر آن (ایضاً)
پرهیزگاران داخل جنت شوند و عجب لذات حاصل کنند
(۲۷-۵۲-۱) لذات جنت (۲۷-۵۶-۱) کشادگی جنت
(۲۷-۵۷-۳) احوال جنت (۲۹-۶-۷-۱) (فردوس) (بهشت)
جنگ - در ماههای حرام جنگ نباید کرد (۲-۲-۲۷) اشاره بجنگ بدر
(۳-۳-۲) اشاره بجنگ احد (۴-۳-۱۵ و ۱۶) جنگ فی سبیل الله
چه اجر دارد (۵-۴-۱۰ و ۱۱) بخلاف الله و رسول جنگ کردن
چه عذابی آرد (۶-۵-۵ و ۶) با کسانیکه ایمان ندارند و معتقد بروز
قیامت و غیره نیستند جنگ کردن رواست (۱۰-۹-۴) (فی سبیل الله)

جودی - جبل جودی که کشتی نوح بعد شش ماه بران قرار گرفت در ملک شام (۱۲-۱۱-۹)

جهاد - جهاد باید کرد (۲-۲-۲۷ و ۳۲) جهاد بزور نیست (۲-۲۰۳-۳۴) جهاد چه اجر دارد (۵-۳-۱۰ و ۱۱) (۰-۰-۱۳) کدام کس را جهاد معافست (ایضاً) حکم جهاد کے صادر شده (۹-۸-۱) جهاد باید کرد تا وقتیکه کافران بے زور شوند (۱۰-۸-۵) جهاد چه ثواب دارد (۱۰-۱-۱۰) بمال و جان جهاد کردن اولیتر ست (۱۰ و ۹-۲-۷) جهاد کننده خیلے اجر بیند (۱۰-۹-۳) با کفار و منافقین جهاد کردن رواست (۰-۰-۱۰) در راه خدا بمال و جان جهاد کردن بهتر ست و خیلے اجر دارد (۲۸-۶۱-۲) (جنگ) (فی سبیل الله)

جهد - هر کسیکه جهد و محنت میکند برائے جان خود میکند (۲۰-۲۹-۱)

جهنم - جهنم از جن و انس پر کرده خواهد شد (۱۲-۱۱-۱۰) جهنم برای ایشان است که پیروی شیطان کنند - آن هفت دروازه دارد (۱۴-۱۵-۳) در جهنم چه عذاب میرسد (۱۸-۲۳-۶) جهنم برائے کافران تیار شده (۱۶-۱۹-۱۲) کافران در جهنم چه سزا بینند (۲۲-۳۵-۴) کافران داخل جهنم شوند و عذاب بینند (۲۴-۵۲-۱) (دوزخ)

چ

چشم - دل و چشم و گوش هر یک سوال کرده خواهد شد (۱۵-۱۷-۴)

چهل - بر بنی اسرائیل تا چهل سال زمین شام حرام شده و ایشان
در جنگل بودند (۶-۵-۴)

ح

حاقه - سورة الحاقه (۲۹-۶۹)

حبش - اشاره برفتن هشتاد مسلمانان بحبش از ظلم کافران و آمدن بادشاه
آنجا بدین اسلام (۶-۵-۱۱)

حج - ذکر حج (۲-۲-۱۹ و ۲۴ و ۲۵) تا حج پاک شریعت است (۱-۲۵)
مناسک حج (ایضاً) حج یعنی زیارت مکه لازم (۴-۳-۱۰) بروز
حج یعنی عید قربان اشتهار شده که مشرکان صلح نباید کرد (۱۰-۹-۱)
سورة الحج (۱۷-۲۲) حج گذاردن و ذبح کردن جانوران حلال -
(۱۷-۲۲-۴)

حجارة - (سنگ)

حجر - سورة الحجر (۱۴-۱۵) اصحاب الحجر (۱۴-۱۵-۶) (سنگ)

حجرات - سورة الحجرات (۲۶-۴۹)

حدید - سورة الحدید (۲۷-۵۷) (آهن)

حرام - چه چیزها را خوردن حرام شدند (۲-۲-۲۱) تا چیزها حرام یعنی
حرمت داده شده (۶-۲۴ و ۲۶) مردار و خون و گوشت
خنزیر و چند چیز دیگر را خوردن حرام شدند (۶-۵-۱)

از جانوران کدام حرام شد (۸-۶-۱۷ و ۱۸) بر یہودان کدام حرام
شدند (ایضاً) چہ کارہا حرام شدند (--۱۹) در ہمہ سال چہار ماہ
حرام شدند کہ دران با یکدیگر جنگ کردن گناہ است ولاکن با مشرکان
رواست (۱۰-۹-۵) چہ چیزہا حرام شدند۔ مردار و خون و خنزیر
(۱۴-۱۶-۱۵) بر یہودان ہم چیزہاے حرام بیان کردہ شدند
(ایضاً) خود را کشتن حرام شدہ (۵-۱۷-۱۴) (بیت الحرام)
(شہر الحرام) (مشعر الحرام) (مسجد الحرام)

حُرمت۔ بہ شہر الحرام و بیت الحرام و مسجد الحرام و ہدیہ یعنی نیاز کعبہ حرمت
باید داد (۶-۵-۱)

حسد۔ حسد خوب نیست (۵-۴-۵) (--۸)

حسنات۔ یعنی نیکیہا بدیہا را مے برند (۱۲-۱۱-۱۰) (نیکی)

حشر۔ بعضے احوال روز حشر (۱۶-۱۹-۵) بروز حشر موت را بصورت
پیش آوردہ ذبح خواہند کرد ہمانوقت کافران نا امید خواہند شد۔
(--۱) احوال روز حشر۔ آنروز حالت گنہگاران چہ خواہد شد
(۱۶-۲۰-۵) ہمانروز یاجوج و ماجوج بیرون خواہند آمد (۱۷-
۱۸-۷) سورۃ الحشر (۲۸-۵۹) احوال روز حشر (۲۹-۶۹-۲)
(قیامت)

حِطۃ۔ یعنی گناہ برطرف شود (۱-۲-۶) بنی اسرائیل حطۃ را بجو حنطۃ
گفتند (ایضاً)

حق - حق چیز کسان بموجب حیثیتشان و باید کرد (۵-۱۴-۲) حق و باطل بیان و تشبیه آن (۱۳-۱۳-۲)

حکم - با عدل حکم باید کرد (۵-۱۴-۸) الله بهترین حکم کننده است (۱۱-۱۱-۱۱)

حکمت - بسیار خوبست (۳-۲-۳۷) پیغمبران مردمان را حکمت آموختند (۷-۲-۱۱) الله برسول خود حکمت آموخته (۲۸-۶۲-۱) بحکمت دعوت دهد الله (۱۴-۲۴-۱۰-۲)

حلال - پیوسته حلال باید خورد (۲-۳-۲۱) چه جانوران برای خوردن حلال شدند (۶-۵-۱) چه چیزها برای خوردن حلال شدند (ایضاً) طعام اهل کتاب حلال است (ایضاً) زنان پاکدامن از مسلمانان و دیگر اهل کتاب برای نکاح جائز (ایضاً) از حلال پرهیز کردن بد است (۶-۵-۱۲) در احرام شکار ماهی حلال است (۷-۵-۱۳) جانوری که بنام الله کشته شده حلال است (۸-۶-۳ و ۱۶) الله رزق فرستاد و مردمان از آن حلال و حرام ساختند (۱۱-۱۰-۶) حلال و حرام (ایضاً) رزق حلال باید خورد و شکر نعمت الله باید کرد (۱۴-۱۶-۱۵)

حمٓ - سوره حمٓ (۲۴-۴۱-۱۴)

حمد - الحمد سورۀ فاتحه که سوره اول است (۱-۱)

حمل - چون حوا را حمل شد ابلیس آدم و حوا را می‌ترسانید (۹-۷-۲۴)

حنیف - ابراهیم حنیف بود نه یهودی و نه نصرانی (۳-۳-۷) کسانی که

ابراهیم داشتند (۱۱-۱۰-۱۱)

حُنَین - در جنگ حُنین الله مسلمانان مدد کرده (۱۰-۹-۱۴)

حوّا (آدم)

حواریون - تعلق به عیسی داشتند (۳-۳-۵) گفتگوی عیسی با ایشان (۷-۵-۱۵)

حُوت - صاحب الحوت یعنی یونس (۲۹-۶۸-۲) (ماهی)

حیات - دنیا و آخرت - حیات دنیا (۱-۲-۱۰) غرور است (۱۴-۳-۱۹)
حیات دنیا لهو و لعب است و حیات آخرت بهتر است (۷-۶-۱۴)
حیات دنیا مانند آب باران است (۱۱-۱۰-۳) کسانیکه اراده حیات
دنیا دارند در آخرت بدوزخ خواهند رفت (۱۲-۱۱-۳) حیات دنیا در
آخرت هیچ نیست (۱۳-۱۳-۳) کسانیکه حیات دنیا را دوست دارند
گمراه هستند (۱۳-۱۴-۱) حیات دنیا مانند آبست که از آسمان بر زمین
میاید (۱۵-۱۸-۶) حیات دنیا لهو و لعب است و حیات آخرت
زندگانی باقی است (۲۱-۲۹-۷) حیات دنیا لهو و لعب است و
متاع غرور (۱۶-۷-۱۴) (۲۷-۵۷-۳) (آخرت) (دنیا)

حیض - حیض پلیدیست - آدمی را ناپاک میکند (۲-۲-۲۸)

خ

خاتم النبیین - حضرت محمد آخرین نبیاست (۲۲-۳۳-۵)

کہ مذکور شد خضر بود کہ سکندر را [illegible])

خلق - از آب پیدا شده (۲۱-۳۰-۲۴) مخلوق از آب پیدا شده [illegible]
پیدا خواہد شد برائے آن سیر در زمین بگردید (۲۹-۲۰-۲۰)

خلقت - انسان از یک نفس مخلوق است (۴-۱) آسمان و زمین در شش
روز پیدا شده (۷-۵۴) خلقت ہمہ از یک نفس و جانشین (۹-
۱۸۹) خلقت آسمان زمین در شش روز شده (۱۰-۱-۱۲)(
۱۱-۷) خلقت انسان از چہ چیز است (۱۴-۲۲-۱) خلقت انسان
از خاک شده (۱۸-۱۵-۳) خلقت آسمان و زمین در شش روز شده
(۱۹-۲۵-۵) (۲۱-۳۱-۱) خلقت آدم از خاک (ایضاً) انسان
از خاک و نطفہ پیدا شده (۲۲-۳۵-۲) خلقت انسان از خاک
و نطفہ و خون وغیرہ بتدریج (۲۴-۴۰-۷) خلقت انسان ضعیف
شده (۲۱-۳۰-۵۳)

خلیل - حضرت ابراہیم (۵-۴-۱۸) (ابراہیم)

[illegible] خوردن گناه است (۷-۲-۴) خمر و میسر خوب نیست (۷-۵-۱۲)
[illegible] مال غنیمت [illegible] (۱۰-۹-۸)
[illegible] گناه [illegible] حرام است (۲-۲-۲۱) (۱-۵-۱)
[illegible] (۱-۸-۵)
[illegible] (۱-۲۲-۱۲)
[illegible] خوان طعام [illegible]

(۲۰-۵-۱۵) (باثره)

خوف - هر که خوف خدا کند بهشت خواهد رفت (۱۳-۱۴-۳۰)

خیانت - خیانت بد است و لایق نبی نیست (۴-۳-۱۷) خیانت کردن گناه است (۵-۴-۱۶) در امانت خیانت نباید کرد (۹-۸-۲۷)

خیر - خیر و شر همه از الله است (۵-۱۱-۱۱) خیر از الله است و شر از نفس انسان (ایضاً) خیر و ضرر هر دو الله رسانیدن میتواند (۷-۶-۲)

خیرات - خیرات با ایذا بد است (۳-۲-۱۲۶) در خیرات نیت واجب است (ایضاً) خیرات مشابه ریا است (ایضاً) خیرات از چیزهای حلال باید بود نه حرام - از چیزهای پاک باید بود نه خبیث (۳-۳-۳۷) خیرات ظاهر خواه خفته خوب است (ایضاً) (۳-۱۴-۵) (صدقه)

د

دارالآخرة - دار بهتر است (۹-۶-۲۱) دار الآخرة برای پرهیزگاران خوب است (۱۴-۱۳-۱۲) دار الآخرة برای آنکسان است که درین دنیا بلندی نخواهند و فساد نکنند (۲۰-۲۸-۵) (آخرت)

دارالسلام - الله مومنان را به دار السلام دعوت میکند (۱۱-۸-۲۰)

داؤد - داؤد با جالوت را جنگ کرد (۲-۳-۳۳) بر داؤد زبور نازل شده (۶-۲۳-۲۴) بعضے داؤد بعضے از بنی اسرائیل کافر بودند

لعنت میکنند (۶-۵-۱۱) قصۂ ماہیان در زمان داؤد (۹-۷-۲۱)

بداؤد جبا دادہ شدہ در زبور ہم (۱۵-۱۰-۶) داؤد و سلیمان را حکم و علم

دادہ شد - جانوران مطیع او گشتند (۱۷-۲۱-۶) داؤد زرہ آہن

بہشت خود میساخت (ایضاً) اللہ داؤد و سلیمان را علم داد (۱۶-۲۷-۲)

فضل اللہ بداؤد بود - کوہہا با وے پرندہ و آہن در دست او موم

میشد (۲۲-۳۴-۲) معاملہ مابین دو فرشتہ برائے فیصلہ داؤد

میآید (۲۳-۳۸-۲)

دجال - عیسیٰ دجال را بروز قیامت خواہد کشت - اشارہ بان واقعہ (۶-۴-۲۴)

دخان - سورۃ الدخان (۲۵-۴۴) (دُود)

دختر - از پیدا شدن دختر بعضے را روی سیاہ میشود - نفرت دختران بدست

(۱۴-۱۶-۱۷)

درجات - برائے رسولان ہم درجات مقرر شد (۳-۲-۳۴) پیش اللہ درجات

مردان مقرر ہستند (۲-۴۴-۱) برائے اعمال ہر یک درجات

معین اند (۸-۷-۱۱) در انسان درجات مقرر شد (--۲۰)

درخت - درخت ممنوع با آدم (۱-۳-۱۶) (۸-۷-۲) درخت ملعون

در قرآن زقوم است کہ بروز قیامت طعام کافران است (۱۵-۱۷-۶)

درگذشتن - از تقصیر درگذشتن کار نیک است (۱۴-۱۵-۶)

دروغ - (افترے) (کاذبان)

درویش - قصۂ درویش در ایام موسے (۹-۷-۲۲)

دریا۔ دریائے شیرین و تلخ۔ از آن گوشت و جواہر پیدا میشود (۲۲-
۳۵-۱۲) دریائے قلزم کہ فرعون با لشکر دران غرق شد (۹-۷-۱۳۶)

دُزد۔ مرد یا زن کہ دزدی کند چہ سزا باید داد (۶-۵-۳۸)

دست۔ دست بریدن سزائے دزدی (۶-۵-۳۸) دست اللہ کشادہ است (۱۹
بضدیت چنانچہ یہود گفتند (۶-۹) سفیدی دست (ید بیضا)
معجزہ موسے (۹-۷-۱۳) دست اللہ بر دست بیعت کنندگان
(۲۶-۴۸-۱۰) (ید)

دُعا۔ از درگاہ الٰہی دعا خواستن بر بندگان واجب (۲۴-۴۰-۶۰) (۲۴-
۳-۲۰) از اللہ بتضرع و خفیہ دعا باید خواست (۸-۷-۵۵) انسان
بعضے دعا میخواہد کہ برائے او بد است (۱۵-۱۷-۱۱)

دفن۔ زاغے بقابیل پسر آدم دفن کردن لاش مے آموزد (۶-۵-۳۱)

دِل۔ چشم و گوش و دل ہر یکے سوال کردہ خواہد شد (۱۵-۱۷-۳۶)

دُنیا۔ حیات دنیا و آخرت (۱-۲-۱۰۰) دُنیا وقت عمل است (۲۹-
۳۳) متاع حیات دنیا (۴-۳-۲) حیات دُنیا غرور است (۲۷-
۳-۱۹) کسانیکہ بر حیات دنیا راضی ہستند در آتش جا خواہند
یافت (۱۱-۱۰-۱) کسیکہ ارادہ دنیا میکند باو ہر چیز دادہ میشود لیکن
آخراو جہنم میرود (۱۵-۱۷-۲) کسیکہ ارادہ دنیا میکند نابینا است
در آخرت ہم نابینا خواہد شد (۱۵-۱۷-۸) دنیا و آخرت کشتزارہا
ہستند کہ بمردان دادہ شدہ اند (۲۵-۴۲-۳) (حیات) (آخرت)

دوازده - دوازده قوم موسی (۱-۹-۷) دوازده چشمه از سنگ پیدا شوند (ایضاً) الله دوازده سردار از بنی اسرائیل پیدا کرده (۶-۵-۳)
دوازده چشمه برای دوازده قبیله یهود (۹-۷-۲۰) دوازده اسباط وقبیله از یهودان (ایضاً)

دود - بروز قیامت دود پیدا خواهد شد که مردمان را بیهوش و دیوانه خواهد کرد (۲۵-۱۴-۱۴-۱)

دوزخ - احوال دوزخ و کدام کس داخل آن شود (۱۶-۱۹-۵) دوزخ و بهشت چه عذاب و لذت دران موجود است (۲۵-۴۴-۳) (جهنم)

دهر - سورة الدهر (۲۹-۶-۷)

دهری - دهری هیچ علم ندارد و کار بر گمان میکنند (۲۵-۴۵-۳)

دین - دین و ملت ابراهیم بهتر دقایه (۱-۲-۱۶) شبه در دین از کسی نباید شنید (۴-۳-۱۰) از مجلس جاهلان که بر دین عیب گیرند باید گریخت (۷-۶-۸) در دین فرق نباید کرد - دین محمد ملت ابراهیم حنیف است (۸-۹-۲۰) دین الحق یعنی دین اسلام از همه بهتر است (۱۰-۹-۵) دشمنان دین استهزا و مسخری کردن گناه است (۷-۸) بعضی در دین محمد شک می آوردند (۱۱-۱۰-۹۱)
دین القیم یعنی دین درست کدام است و صفت آن - (۲۱-۳۰-۴) (اسلام)

دین - (قرض)

ذ

ذاریات۔ سورہ الذاریات (۲۶-۵۱)

ذکر۔ اللہ را یاد باید کرد (۲-۲-۱۸) ذکر در مناسک حج (۱-۵-۲۵) عاقلان نشستہ و ایستادہ ذکر اللہ میکنند (۴-۳-۲۰) بعد نماز نشستہ یا ایستادہ ذکر باید کرد (۵-۴-۱۵) ذکر نعمت اللہ باید کرد (۶-۵-۲) اللہ را در دل جان خود یاد باید کرد (۹-۷-۲۴) بذکر اللہ طمانیت قلوب میشود (۱۳-۱۳-۴) اللہ تعالی خود ذکر بر نبی نازل میکند (۱۴-۱۵-۱۱) ذکر کنندگان اہل مغفرت ہستند (۲۹-۷۴-۲) ذکر اسم رب از ہمہ اولیتر است (۲۹-۷۶-۲)

ذوالقربی (قریبان)

ذوالقرنین نام بادشاہے قصہ او (۱۶-۱۸-۱۱) درمیان دو دیوار آہنی کہ یاجوج و ماجوج آنجا میباشند (با آہن و مس وغیرہ سد میبندد (ایضاً)

ذوالکفل۔ یکے از انبیا صابر بودہ (۱۷-۲۱-۶)

یعنی یونس و ذکر او (۱۷-۲۱-۶) (یونس)

ر

راسخون۔ مومنان و راسخان چہ اجر بینند (۶-۴-۲۲)

راشدا۔ کدام مرد ما را راشد باید گفت (۲۶-۴۹-۱)

راعنا - یعنی بطرفِ ما متوجه باش - این لفظ ممنوع شده و بجای آن برای
اُنظرنا حکم شده (۱-۲-۱۳) یهودان این لفظ را به بدی استعمال میکردند
(۵-۴-۷)

راهبان - رهبان و عالمان که مال مردم بظلم میخورند عذاب خواهند دید (۱۰-۹-۵)

رب - ربّ العالمین کیست (۱-۱-۱) (۱۹-۲۶-۲) (۱۴-۹۴-۴۱-۲۰)
(الله) (کلمات رب)

ربا - یهودان از گرفتن ربا یعنی سود منع شده (۶-۴-۲۲) ربا نباید گرفت
که حرام است (۳-۲-۳۸) (۴-۳-۱۴) ربا فی الحقیقت مال
مردمان را نمی افزاید (۲۱-۳۰-۴) (سود)

رجس - الله بر بیعقلان پلیدی می آرد (۱۱-۱۰-۱۰) خمر و میسر یعنی شراب
و قمار بازی رجس هستند (۷-۵-۱۲)

رحمان - عرب نام الله رحمان میدانستند (۵-۱۷-۱۲) اولاد در آن رحمان لایق
نیست (۱۶-۱۹-۶) بعضی کافران میگفتند که رحمان پسر گرفته است
(۱۷-۲۱-۳) بندگان رحمان کیستند (۱۹-۲۵-۷) سورة الرحمان
(۲۷-۵۵) (الله)

رزق - الله رزق فرستاده و مردمان از آن حلال و حرام ساختند (۱۱-۱۰-۶)
رزق هر بنده بر الله است و در کتاب مرقوم است (۱۲-۱۱-۱) کشایش
و تنگی رزق در دست الله است (۱۳-۱۳-۳) بعضی از بعضی در رزق
زیاده تر اند (۱۴-۱۶-۱۰) رزق در دست الله است و کسب خویش

اوست (۱۵-۱۷-۳) اللہ رزق میرساند و آن بہتر است (۱۹-۲۰-۸)
رزق از پیش اللہ باید جست (۲۰-۲۹-۲) اللہ بہ ہر انسان و حیوان
رزق میرساند (۲۱-۲۹-۶) کشادگی و تنگیِ رزق حسب مرضی اللہ است

(۲۲-۳۴-۵) (۲۴-۳۹-۵)

رستنا خیز - بعد موت مردگان خواہند برخاست (۱۲-۱۱-۱) (حشر) (قیامت)
رسمہا - بعضے رسمہاے کافران (۵-۴-۱۸) رسمہاے کافران کہ براے
نیاز بتان میکردند (۷-۵-۱۴)

رسول - رسولان - کسیکہ عدوے رسولانست کافر است (۱-۲-۱۲) رسول مردمانرا
کتاب و حکمت می آموزد (۲-۲-۱۸) بر ہمہ رسولان ایمان باید کرد (۳-۲-۴۰)
رسول گویا احسان اللہ است بر مؤمنان (۴-۳-۱۱) رسول براے آنست
کہ مردمانرا باطاعت اللہ راغب کند (۵-۴-۹) کسیکہ فرمانبرداری
رسول کند چہ اجر بیند (ایضاً) رسول براے مردمان بشیر و نذیر است
(۶-۵-۳) بر ہمہ رسولان اعتبار باید کرد (۶-۴-۲۱) رسولان براے مردمان
بشیر و نذیر اند (۶-۴-۲۳) (۷-۶-۵) رسول براے رسانیدن پیغام
اللہ فرستادہ شد (۶-۵-۱۰) چون رسول بہ بنی اسرائیل فرستادہ شد
او را کشتند و خراب کردند (ایضاً) رسول پیغامبر است (۷-۵-۱۳)
بسیارے از رسولان ایذا دادہ شدند و کاذب پنداشتہ شدند (۷-۶-۱۴)
سواے اللہ ولی و شفیع نیست (۷-۶) اللہ بر ہمہ رسولان ہدایت و کتاب
و حکمت و نبوت دادہ (۷-۱۰) رسولان براے ظاہر کردن آیات

اللہ می آیند (۹-۷-۱۴) رسول کریم امی بود یعنی چیزے نخواندہ بود (۹-۷-۱۹) پیروی رسول کردن بہتر است در توریت و انجیل ازو خبر دادہ شدہ (ایضاً) رسول برائے امت مشفق و مہربان است (۱۱-۹-۱۶) رسول برائے ہر امت است و انصاف میکند (۱۱-۱۰-۵) رسولان کہ پیشتر فرستادہ شدہ بودند ہم ازواج و اولاد داشتند (۱۳-۱۲-۶) قبل ازین رسولان برائے گناہگاران فرستادہ شدند (۲۱-۳۰-۵) رسولان چہ کار مقرر شدہ (ایضاً) رسول فقط برائے رسانیدن پیغام است (۱۲-۱۴-۶) رسول بزبان قوم فرستادہ میشود (۰-۱) اللہ برائے ہر امتے رسولے فرستادہ (۱۴-۱۶-۵) قبل ازین ہم بچندین امت ہا رسول فرستادہ شدہ (۰۰-۱) رسول برائے دادن بشارت و خوف فرستادہ شدہ (۱۵-۱۸-۸) اللہ از ملک انسان برائے خود پیغامبرے گزیند (۱۷-۲۲-۱۰) سوال کافران در باب رسول و قرآن (۱۸-۱۵-۱) جواب باری تعالیٰ کہ ہمہ رسل آدمیان بودند و طعام میخوردند (۰-۲) رسول فقط برائے رسانیدن پیغام است (۲۰-۲۹-۲) پیروی رسول بر مومنان واجب است (۲۱-۳۴-۶) محمد رسول خدا است (۲۲-۳۴-۵) بندہ خدا بودہ اول مسلمانان (۲۳-۳۹-۲) رسول از آن فرستادہ شدہ کہ اور مدد و عزت و بندہ اللہ را یاد کنند (۲۶-۴۸-۱) رسول اللہ شاہد و مبشر و نذیر است (۲۶-۴۸-۱۰) اللہ از میان امتان رسول پیدا کردہ و ورا کتاب و حکمت دادہ (۲۸-۶۲-۱) (نبی) (انبیاء)

رشک۔ رشک بر کسے کردن خوب نیست (۵-۴-۵)

رعد - برق و رعد برای اثر رسانیدن کافرانست (۱-۲-۲) سورهٔ الرعد (۱۳-۱۳) رعد تسبیح حمد او میخواند (۱۳-۱۳-۲) (برق)

رمضان - ماه مبارک (۲-۲-۲۲۴) قرآن در ماه رمضان نازل شده (ایضاً) قرآن بشب قدر در ماه رمضان نازل شده (۳۰-۹۷-۱)

رنگ - نصارا رنگ زرد برای نشان مومنین بکار مے بردند (۱-۲-۱۶۵)

روح - چه چیز است - از امر رب است (۱۵-۱۷-۱۰)

روح القدس - عیسیٰ بروح القدس مدد داده شده (۱-۲-۱۱) (۳-۲-۳۳) (۷-۵-۱۵) روح القدس قرآن از بالا مے آرد و برای ہدایت و مژده مومنانست (۱۴-۱۶-۱۴) (جبرئیل)

روز حشر - یا روز قیامت بعضا روی ہا سفید و سیاه خواهند شد (۴-۳-۱۱) اعمال ہر کس نوشته میشوند و بروز قیامت در ترازو وزن خواهند شد (۸-۷-۱) احوال روز قیامت (۱۵-۱۸-۶) (۱۷-۲۱-۷) پیروی بروز قیامت شامل نخواهند شد (۱۸-۲۴-۶) افعال مردمان روز قیامت در ترازو وزن خواهند شد (ایضاً) ہر قوم بروز قیامت حسب کردهٔ خود جزا خواهد یافت (۲۵-۴۵-۴) مدت روز قیامت پنجاه ہزار سال خواهد بود (۲۹-۷۰-۱) بعضے احوال آخر روز (ایضاً) (قیامت) (حشر)

روزه - (صیام)

روم - سورهٔ روم (۲۱-۳۰) جنگ روم و فارس با عرب (۲۱-۳۰-۱)

روئے - بروز حشر رویہا سفید و سیاه خواهند شد (۴-۳-۱۱) (روز)

ز

زاغ - دفن کردن لاش اول زاغ به قابیل پسر آدم آموخته (۶-۵-۵)

زانی - هر مرد و زن که زانی شود او را یکصد جلد بطور سزا باید زد (۱۸-۲۴-۱) (زنا)

زانیه - بر زانی حلال و بر قوم دیگر حرام است (۱۸-۲۴-۱)

زبور - بر داود نازل شده (۶-۴-۲۳) (۱۵-۱۷-۶) (داود)

زخرف - سورهٔ الزخرف (۲۵-۴۳)

زراعت - قدرت الله در پیدا کردن زراعتها و غیر آن (۲۱-۳۲-۳)

زقوم - درخت لعنت کرده شده که قوت کافران خواهد شد (۱۵-۱۷-۶)

زکریا - پیغمبر بوده (۳-۳-۴) زکریا و دیگر انبیا برای هدایت فرستاده شدند (۷-۶-۱۰) زکریا از الله دعا خواسته و او را در پیری پسرے عطا شده (۱۶-۱۹-۱) اولاد و هدایت بر او عطا شده یحیی یا دداده شده کارهاے خیر میکرد (۱۷-۲۱-۶)

زکوٰة - زکوٰة باید داد (۱-۲-۵ و ۱۰ و ۱۳) (۲-۲-۲۲) (۳-۲-۳۸) سزاے آن کس که زکوٰة نمیدهد (۴-۳-۱۸) زکوٰة یعنی حق از پیدایش باغات وغیره باید داد (۸-۶-۱۷) منکران زکوٰة را کافر باید شمرد و ایشان را باید کشت (۱۰-۹-۱) مؤمنان زکوٰة میدهند (-۹) زکوٰة چه اجرے آرد (۶-۴-۲۲) زکوٰة مال را مضاعف میکند (۲۱-۳۰-۴) (صلوٰة)

زلزال - سورة الزلزال (۳۰-۹۹) زلزلهٔ زمین روز قیامت (۱-۹۹-۳۰)

زُهر - سورة الزمر (۲۳-۲۹)

زمین - هرچه در زمین و آسمانست از الله است (۵-۴-۱۸-۱۴۶) زمین مقدس که موسیٰ بقوم خود برای رفتن آنجائی گفت (۶-۵-۲۴) بر زمین رزق جانوران مردمان پیدا شده (۱۴-۱۵-۲) آدم از جنت بر زمین نقل کرده (۸-۷-۲) (آسمان)

زن - زنان - زنان پاکدامن از مسلمانان و دیگر اہل کتاب برای نکاح جایز (۶-۵-۱) زنان پاکدامن برای مردان پاکدامن هستند و زنان بدکار برای مردان بدکار (۱۸-۲۴-۳۳) زنان مومنات را باید که حفاظت شرمگاه خود کنند و زینت خود ظاهر نسازند (۱۸-۱۴-۲۴) زنان را باید که نه زینت خود ظاهر کنند و نه بوقت رفتن پای بر زمین کوبند (ایضاً) زن خود را مادر گفتن خوب نیست (۲۱-۲۳-۱) کفارت برای کسی که زن خود را مادر گوید (۲۸-۵۸-۱) زنان کافر چون مسلمان شوند بر مسلمانان حلال اند (۲۸-۶۰-۲) بر کدام شرطها بیعت زنان قبول باید کرد (ایضاً) (نساء)

زنا - برای ثبوت زنا بر زنان چهار گواه ضرور اند (۴-۴-۲۳) زنا میان دو مرد یعنی لواطت چه سزا آرد (ایضاً) زنا فاحش است نزد آن نباید رفت (۱۵-۱۷-۳۲) (زانی)

زیاده گوئی - در دین زیاده گوئی نباید کرد (۶-۴-۲۳)

س

سایه - هر چیز را سایه است که سجده میکنند (۱۴-۱۶-۶)

سامری - قوم موسی را گمراه میکنند (۱۶-۲۰-۱۴) (موسیٰ)

سبا - نام قومیکه بلقیس از آن بوده (۱۹-۲۷-۲) سورة السبا (۲۲-ع۳۴) بلقیس حاکم آن ملک بود شهر خوب بود - باغ عجیب داشت ابد یتی قهر الله بر آن قوم و شهر رسید (۲۲-۳۴-۲) (سلیمان) (بلقیس) (ہدہد)

سبت - بنی اسرائیل که در سبت شکار کردند بشکل بوزینه بدل شدند (۱-۲-۸) اصحاب سبت که در شکل بدل شدند (۵-۴-۷) بروز سبت شکار کردن منع بود (۹-۷-۲۱) تعظیم سبت یعنی شنبه از اصل در ملت ابراهیم بوده در اسلام ہم شد (۱۴-۱۶-۱۶)

سبیل الله - فی سبیل الله (خرج) (جنگ)

ستارہ - ستاره (نجوم) برای رهنمائی مردم است (۷-۶-۱۲) یازده ستاره در خواب بیوسف سجده میکنند (۱۲-۱۲-۱)

سجده - در قرآن بر چهارده جاها سجده فرض سنت واجب است که نشان آنها بر حاشیه قرآن میکنند - هر چه در زمین و آسمان است بالله سجده میکنند (۱۳-۱۳-۲) (۱۴-۱۶-۶) سورة السجدة (الم ۳۲) یازده ستاره در خواب بیوسف سجده میکنند (۱۲-۱۲-۱)

سحر - شیاطین بمردمان سحر می آموختند در ملک سلیمان (۱-۲-۱۲) ہاروت

ہاروت سحر مے آموختند (ایضاً)

سراب - اعمال کافران مانند سراب و ظلمات هستند (۱۹-۱۴-۲۵)

سریع الحساب - اللہ سریع الحساب است (۱۳-۱۴-۲) (اللہ)

سفر - در سفر نماز کوتاه کردن رواست (۵-۴-۱۵)

سقر - سقر چیست و آنجا چه حال بگذرد (۲۹-۷۴-۱) (دوزخ)

سکر - در حالت سکر نماز روا نیست (۵-۴-۷)

سکندر - (ذوالقرنین)

سگ - قوم کاذبان تشبیه بسگ دارند (۹-۷-۲۲) سگ اصحاب کہف (۱۵-۱۸-۳) (اصحاب کہف)

سلام - جواب سلام گفتن ثواب دارد (۵-۴-۱۱) سوا کردن اذان و سلام در خانه کسے دخل نباید کرد (۱۸-۲۴-۴) اللہ و ملائکہ بر نبی صلوٰۃ و سلام میگویند (۲۲-۳۳-۷) (دار السلام)

سلوے - من و سلوے بر بنی اسرائیل نازل شد (۱-۲-۶) (۹-۷-۲۰) (۱۶-۲۰-۴) (من)

سلیمان - در ملک سلیمان شیاطین بمردمان سحر مے آموختند (۱-۲-۱۲) یکے از رسولان خدا بوده (۶-۴-۲۳) سلیمان بر ہوا سیر میکند - شیاطین برائے او در دریا غوطه میزنند و کارہائے مشکل میکنند (۱۷-۲۱-۶) اللہ علم باو داده و منطق الطیر آموخته (ایضاً) سلیمان بوادی النمل بیآید و گفتگوے او با موران (ایضاً) سلیمان صبح و شام در ہوا سیر میکند

در خدمت او میکنند - عین القطر با و داده شده (۲۲-۳۴-۲)

چطور موت سلیمان در رسید. خبر مرگ او بجنیان میرسد (ایضاً) سلیمان

پسر داؤد بود و بهترین بندهٔ خدا بوده (۲۳-۳۸-۳) انگشتری بدست

صخر جن میآید - باز از شکم ماهی بدست سلیمان میرسد - باد و جنیان

در حکم او بودند (ایضاً) واسطه سلیمان با بلقیس ملکه سبا (بلقیس) (سبا)

(ہدہد)

سما - (آسمان)

سنگ - بعضے از یهود دل مانند سنگ سخت داشتند (۱-۲-۹) در بعضے نهرها

سنگ آیند (ایضاً) دوازده چشمه از سنگ پیدا مے شوند در ایام موسی

(۱-۲-۷) (حجر)

سود - ربا یعنی سود که آن را بیاج خوانند حرام است و ممنوع (۳-۲-۳۸)

(۴-۳-۱۳) تا مال را زیاده کنید (۲۱-۳۰-۴) یهودان را از

گرفتن سود منع بوده (۶-۴-۲۲) (ربا)

سورة - سورتهاے قرآن جمله یکصد و چهارده هستند و اسمهاے آنها در اول

این کتاب داده شده اند - کسے را مجال نیست که مانند سورهٔ قرآن

بسازد (۱۱-۱۰-۴) سورهٔ فاتحه با هفت آیهٔ آن وظیفهٔ خوب است

(۱۴-۱۵-۶)

سم - گذشتن شتر از سوراخ سوزن - اصطلاح عرب با چیزے ناممکن (۸-۷-۵)

سوگند - قسم

سه - سه کس از انصار که تا پنجاه روز پریشان سختی بوده (۱۱ - ۹ - ۱۱۸)

سیر - برائے تماشا بر زمین سیر باید کرد (۲۱ - ۳۰ - ۱۳۷) برائے آموختن احوال

هستی سیر باید کرد (۱۳ - ۱۲ - ۱۰۹) سلیمان بر هوا سیر میکرد (۱۵ - ۱۴ - ۹۰)

سیم - سیم و زر متاعیست برائے این دنیا نه برائے آخرت (۲۵ - ۴۳ - ۳۴)

ش

شاعر - شاعر هدایت نمی کند - گمراهان پیروی شاعران میکنند (۱۹ - ۲۶ - ۱۳۰)

کافران محمد را شاعر مجنون میخوانند (۲۳ - ۳۷ - ۳۶)

شام - زمین مقدس قوم موسی آنجا میرود (۶ - ۵ - ۲۱) اشاره به برکت

این زمین (۹ - ۷ - ۱۴)

شاهد - چهار شاهد ضرور اند برائے ثبوت تهمتے که بر زن پاکدامن آمده باشد

(۱۸ - ۲۴ - ۱) رسول کریم شاهد و مبشر و نذیر است (۲۶ - ۴۸ - ۱۰) الله

شاهد است (۷ - ۶ - ۲) برائے فیصله دو شاهد باید کرد (۷ - ۵ - ۱۰۳)

(گواه - گواهی)

شتر - گذشتن شتر از سوراخ سوزن - اصطلاح عرب (۸ - ۷ - ۴۰)

شر - خیر و شر همه از الله است (۵ - ۴ - ۱۱) شر از نفس هر کس می آید

(ایضاً) (بدی) (خیر)

شراب - الله از انگور شراب پیدا کند (۱۴ - ۱۶ - ۹) شراب طهورا

(۲۹ - ۷۶ - ۱) (خمر)

شرک - شرک بت است - الله مشرکان را هرگز نمی بخشد (۵ - ۴ - ۷) کسیکه بخدا شرک میدهد گمراه است (۵ - ۱۹) شرک دادن به الله کفر است و سزا آرد (۷ - ۵ - ۱۰) حسب قول لقمان شرک ظلم عظیم است (۲۱ - ۱۳ - ۲۰) وغیره (شرک)

شرمگاه - حفاظت شرمگاه بر مؤمنان واجب (۱۸ - ۲۴ - ۱۴)

شعرا - سوره الشعرا (۱۹ - ۲۶) (شاعر)

شعیب - برادر لوط - او را الله به مدین فرستاده گفتگوی او با قوم خود در باب وزن و پیمایش (۸ - ۷ - ۱۱) (۱۲ - ۱۱ - ۸) شعیب قوم خود را به استغفار ترغیب میدهد - نجات شعیب و سزا ظالمان میرسد (ایضاً) الله از قوم شعیب انتقام میگیرد (۱۴ - ۱۵ - ۵) قصه شعیب (۱۹ - ۲۶ - ۱۰)

شفاعت - شفاعت خوب و بد نصیب می آید (۵ - ۴ - ۱۱) شفاعت بندگان برا الله است (۲۴ - ۳۹ - ۵)

شکار - (صید)

شکر - شکر از زبان بندگان (۱ - ۱ - ۱) شکر الله باید کرد (۲ - ۲ - ۱۸) شکر کنندگان را الله جزا میدهد (۴ - ۳ - ۱۵) شکر کننده را الله عذاب نمیدهد (۶ - ۴ - ۲۱) شکر کردن واجب است (۲۱ - ۱۳ - ۲)

شمس - شمس و قمر خلقت خدا هستند (۷ - ۶ - ۱۲) شمس و قمر منازل آنها برای شمار سالها و حساب کردن هستند (۱۱ - ۱۰ - ۱) سوره الشمس (۳۰ - ۹۱) ابراهیم از آنها قیاس رب خود میکند (۷ - ۶ - ۹)

شوری - سوره الشوری (۲۵ - ۴۲)

شهداء - درجه مسلمانان است (۲۶-۳-۱۴۰) (شهید)

شهد - برای مردمان دران شفا هست (۱۴-۱۶-۹)

شهر - شهر الحرام یعنی ماههای حرمت داده شده (۲-۲-۲۴) جنگ و قتال دران ماهها ممنوع است (۲-۲۷) شهر الحرام را بحرمت نباید شمرد (۶-۵-۱)

شهید - کسیکه در جنگ مرده نیست زنده است (۴-۳-۱۷) به شهید چه پاداش میرسد (ایضاً) شهادت چه فائده دارد (۵-۲۴-۹)

شیر - شیر از شکم جانوران پیدا میشود (۱۴-۱۶-۹)

شیطان - شیاطین - شیاطین سحر مردمان می آموختند (۱۳-۲-۱۲) شیطان دشمن انسانست (۲-۲-۲۵) شیطان وعده فقر میدهد و فحشاء حکم میکند (۳-۲-۳۷) کسی که او را دوست گرفت خراب خواهد شد (۵-۴-۱۸) شیطان آدم را بکارهای بد ترغیب میدهد (۷-۵-۱۱) شیطان با آدم فریب میدهد (۸-۷-۲۰) اخوان شیاطین انسان را در وسوسه میاندازند (۹-۷-۲۴) در جنگ بدر شیطان از دست ابوجهل بگریخت چون جبرئیل و میکائیل را دید (۱۰-۸-۲) شیطان اقرار کفر خود خواهد کرد (۱۳-۱۴-۴) بوقت خواندن قرآن از شیطان بخدا پناه باید گرفت (۱۴-۱۶-۱۳) شیطان را بر مومنان غلبه نیست اما بر دوستان خود هست (ایضاً) شیطان دشمن انسانست و میان ایشان وسوسه میاندازد (۱۵-۱۷-۶)

شیطان با آدم سجده نکنید و دشمن با او شود (... ۷) شیاطین کافران
فرستاده شدند (۱۶-۱۹-۶) پیروی شیطان نباید کرد (۱۸-۳۲۴)
شیطان دشمن انسان است (۲۲-۵-۳۵-۱) شیطان وسوسه در دلهای
مردم می‌اندازد (۳۰-۳۲-۱۱۴-۱) (ابلیس)
شمویل - اشاره به شمویل پیغمبر (۲-۲-۳۲)

ص

صابئین - یعنی بی‌دینان که ایمان آرند و عمل صالح کنند ثواب یابند (۱-۳-۸۰)
ص - سورهٔ ص (۲۳-۳۸)
صادقا - الله صادقان را بسبب صدق اجر میدهد (۲۱-۳۳-۴)
صاعقه - (برق) (رعد)
صافات - سورهٔ الصافات (۲۳-۳۷)
صالح - صالحات - صالحین - جزای عمل صالح (۱-۳-۳) چه کس را صالح
باید گفت (۲-۳-۱۲) (۵-۶-۹) عمل صالح چه اجر دارد -
(۵-۶-۱۸) عمل صالح برای مرد و زن خوب است (ایضاً) (عمل)
صالح - یکی از انبیا بوده قصهٔ او - بزرگ شود بود گفتگوی او با قوم خود (ثمود)
(۸-۷-۱۰) (۱۹-۲۲-۸) (۱۹-۲۶-۱۴) (۱۲-۱۱-۶) (ناقه) -
صبر - بهشت (۱۹-۲۲-۱۲) (۲۰-۱۴-۴۲) الله با صابران است (۲-۱۰-۸)
تا که الله حکم کند صبر باید کرد (۱۱-۱۱-۱۱) صبر کنندگان مغفرت و اجر یابند

(۱۲-۱۱-۲۰) کسیکه صبر کند و نماز بجا آرد به بهشت خواهد رفت (۱۳-۱۳-۳۰)
بصبر کنندگان جزا داده خواهد شد (۱۴-۱۲-۳۰) صبر را اجر آخرت باید
(۱۴-۱۶-۶) صبر از همه بهتر است (۱۵-۱۷-۱۲) اجر صبر در بهشت
(۲۱-۲۹-۲) صبر عزم الامور است (۲۵-۲-۴-۳)

صدقه - صدقات - صدقه چه اجر دارد (۵-۲-۱۷) صدقه بفقیران
باید داد (۳-۲-۳۴) صدقه برای فقرا و مساکین و عاملان و عوام
و قرضداران و مجاهدان و مسافران فرض است (۱۰-۹-۸) (خیرات)

صدیق - صدیقین - چه کسانرا صدیقین میگویند (۵-۴-۹)

صدیق - در غار خلیفه ابابکر صدیق رفیق محمد بود (۱۰-۹-۶)

صف - سوره الصف (۲۸-۶۱)

صفا - جبل صفا و مروه نشانهای الله هستند (۲-۳-۱۹)

صلح - صلح کنانیدن درمیان مردمان چه اجر دارد (۵-۴-۶) صلح بهتر است
(۵-۴-۹) صلح کردن بابین مرد و زن (ایضاً) دو جماعت مسلمانان
را واجب است که باهم صلح کنند که همه مسلمانان برادرند (۲۶-۹-۱۰)
با مشرکان صلح نباید کرد (۱۰-۹-۱)

صلوة - یعنی نماز قایم باید داشت (۱-۲-۱) (۱-۲-۵ و ۱۰ و ۱۱) (۲-۳-۶)
(۲-۳-۸-۳) وقت خوف پیاده یا بر اسپ هم نماز روا است (۲-۴-۳۱)
در حالت سکر نماز روا نیست (۵-۴-۷) و دیگر چه چیزها مانع نماز اند
(ایضاً) بکدام وقت نماز کوتاه کردن روا است (۵-۴-۱۵)

در دشمنان هم سلاح پوشیده نماز باید گذارد (ایضاً) صلوٰة و زکوٰة
چه اجر دارند (۹-۴-۱۴۳) برائے نماز چه طور وضو و غسل باید کرد (۶-
۵-۲) شیطان از نماز منع میکند (۷-۵-۱۲) کسیکه نماز گذارد و
توبه کند برادر شما است (۱۰-۹-۲) روز و شب نماز ادا باید کرد (۱۴-
۱۱-۱۰) خیرات و صلوٰة ظاهر و باطن باید کرد (۱۳-۱۴-۵) کسی که
صبر کرد و نماز بجا آورد به بهشت خواهد رفت (۱۳-۱۳-۳) بر صلوٰة حکم
و صبر باید کرد (۱۶-۲۰-۸) صلوٰة و زکوٰة اجر نیک آرد (۱۷-۲۲-۹)
صلوٰة و زکوٰة قایم باید داشت تا رحم کرده شود (۱۸-۲۴-۷) نماز هر
بدی را دور میکند (۲۱-۲۹-۵) وائے بر حال ایشان که از وقت نماز
بیخبر هستند (۳۰-۱۰۷-۱) (نماز)

صور- بروز قیامت اسرافیل صور بدمد- آن وقت چه حالت خواهد رسید
(۲۰-۲۷-۷) دوباره صور خواهد دمید (۲۴-۳۹-۷) (قیامت)

صوم- (صیام)

صیام- یعنی روزه بر مسلمانان فرض است (۲-۲-۲۳) مریض و مسافر را روزه
معاف است (ایضاً) در کفارت کشتن مومن و شکستن قسم روزه باید داشت
(۵-۴-۱۳) (۷-۵-۲) (روزه)

صید- یعنی شکار که بدست و به تیر کشته شود حلال است بوقت احرام
(۷-۵-۱۳) کدام قسم شکار حلال است (۶-۵-۱) شکار ماهی احرام
حلال (۷-۵-۱۳)

ض

ضحیٰ - سورہ الضحیٰ (۳۰-۹۳)

ضرب المثل - خدا تعالیٰ از زدن مثل شرم ندارد (۱-۲-۳) اقتدبروماں جدا جدا مثل میزند (۱۳-۱۴-۱۶) (مثل)

ضرر - خیر و ضرر ہر دو اللہ میتواند رسانید (۷-۶-۲) ضرر و نفع در اختیار اللہ است نہ در اختیار انسان (۱۱-۱۰-۵)

ضعیف - کسی کہ ضعیف و مریض است برای او ہیچ حرج نیست (۱۰-۹-۱۲)

ط

طائف - یعنی شیطان کسیکہ ہمراہ او شود خراب خواہد شد (۳-۲-۲۰۳)

طالوت - احوال طالوت و موسیٰ (۲-۲-۳۳۲ و ۳۳۳)

طعام - ہر طعام بر بنی اسرائیل حلال بود (۴-۳-۱۰) در کدام خانہا طعام خوردن رواست - باہم خوردن یا متفرقہ (۱۸-۲۴-۸) طعام مسکینان واجب (۳۰-۱۰۷-۱) (حلال) (حرام)

طلاق - مدت طلاق برائے زنان تا سہ حیض است (۲-۲-۲۸ و ۲۹) بعد طلاق زن را ایذا نباید داد (۲-۲-۲۹) بعد طلاق ہم نکاح رواست (ایضاً) روزہائے عدت در طلاق (۲-۲-۲۹ و ۳۰) حمل داشتن زن بوقت طلاق (۔۔۔۳۰) بعد طلاق نکاح کے جائز (۔۔۳۱)

سورهٔ الطلاق (۲۸-۳-۶۵) بچه شرطها طلاق پدید آید (۱-۱) (عدت)

(نکاح)

طواف - کجا میشود (۲-۳-۱۹)

طور - موسیٰ تجلی طور میبرد (۱-۳-۸-۱۱) طور برای وعدهٔ بنی اسرائیل بود
ایشان کفر کردند و عهد شکستند (۱-۴-۲۲) وعدهٔ الله با بنی اسرائیل
بجانب طور - برایشان من و سلوی نازل میشود (۱۶-۲۰-۴) موسیٰ بطرف
طور آتش می بیند (۲۰-۲۸-۳) سورهٔ الطور (۲۷-۵۲) (موسیٰ)

طوفان - نجات کشتی نوح از طوفان و غرق شدن کافران (۸-۵-۸) طوفان
موج میزند (۱۲-۱۱-۳) تا چهل روز آسمان بارید و بعد خشک شد کشتی بر جبل
جودی می ایستد - نوح از الله سوال در حق پسر خود میکند و آن رد میشود
(۱۲-۱۱-۴) وعدهٔ الله با نوح که باز آفتی بر امت نخواهد آمد (ایضاً)
طوفان از تنور پیدا میشود و کافران غرق میشوند (۱۸-۲۳-۲) الله از
طوفان کشتی نوح را نجات داده (۲۰-۲۹-۲) (نوح)

طٰهٰ سورهٔ طٰهٰ (۱۶-۲۰)

طوق - در گردن بی ایمانان طوقها انداخته خواهند شد (۲۲-۳۴-۱)

طیبات - چیزهای پاکیزه و حلال باید خورد (۲-۳-۲۱) (حلال)

ظ

ظالمان - الله ظالمان را هدایت نمیدهد (۳-۳-۱۱) الله ظالمان را دوست ندارد

(۲-۲۲-۳۰) ظالمان بوقت موت چه عذاب بینند (۶-۹۳-۱۱) لعنت
الله بر ظالمان است (۱۱-۱۲-۱۸ و ۴۴) الله ظالمان را گمراه میکند (۱۳-۱۴-۲۷)
الله ظالمان را خوب میشناسد (۶-۵۸) بجز ظالمان چه میبینید (۱۵-۱۸-۴۲)
الله قوم ظالمان را هدایت نمیکند (۲۸-۶۲-۱۰)

ظلم - کسانیکه ظلم خواهند کرد عذاب الیم خواهند چشید (۱۱-۱۰-۵۴) الله بر مردمان ظلم نمیکند ولیکن ایشان خود بر خویشتن ظلم میکنند (۱۱-۱۰-۴۴) میان ظلم وانصاف فیصله خواهد شد و این فیصله بر ایشان ظلم نمیکند (۱۱-۱۰-۴۷ و ۵۴)

ظن - ظن بر حق کفایت نمیکند (۱۱-۱۰-۳۶) ظن کافران چیست (۲۳-۳۸-۲۷)
اکثر ظن بد است و گناه است (۲۶-۴۹-۱۲) (گمان)

ع

عاد - برادر هود - رسول خدا گفتگوی او با قوم خود (۸-۷-۶۵) رحمت الله با قوم عاد (ایضاً) عاد و هود برادر او - نصیحت او با قوم خود در باب توبه (۱۲-۱۱-۵۰) هود را الله نجات میدهد (ایضاً) عاد نافرمانی الله کردند کافر شدند (ایضاً) اشاره به عاد و ثمود (۱۳-۱۴-۹) عاد و ثمود هلاک شدند (۱۹-۲۵-۳۸) (۲۰-۲۹-۳۸) عاد و ثمود پیش از نوح آمدند (۱۸-۲۲-۴۲) عاد و ثمود تکبر کردند و تباه شدند (۲۴-۴۱-۱۳)
(ثمود) (هود)

عادیات - سوره العادیات (۳۰-۱۰۰)

عالمان - چند از عالمان یعنی احبار و راهبان که مال مردم بظلم میخورند در آخر
عذاب خواهند یافت (۱۰-۹-۵)

عایشه - اشاره بطوفان دروغی که کافران بعایشه کرده بودند (۱۸-۲۴-۱)

عباد - برای عبادت الله زمین کشاده است (۲۱-۲۹-۷)

عباد الله - المخلصین چه فائده خواهند دید (۲۳-۳۷-۲)

عبس - سورهٔ العبس (۳۰-۸۰)

عجل - (گوساله)

عدت - روزهای عدت در طلاق (۲-۲-۲۹ و ۳۰) عدت زن بعد مرگ
شوهر (ایضاً) ایام عدت بوقت طلاق باید شمرد (۲۸-۶۵-۱)
عدت چیست (ایضاً) (طلاق)

عدل - در حکم عدل باید کرد (۵-۴-۸) عدل خوبست و قریب تقوی است
(۶-۵-۲) الله بعدل و احسان حکم میکند (۱۴-۱۶-۱۳)

عدن - (جنت)

عذاب - از عذاب رب حذر باید کرد (۱۵-۱۷-۶) (جهنم)

عرفات - از عرفات بمکه رفتن مراسم حج (۲-۲-۲۵) (حج)

عروسی - (نکاح)

عزیر - اشاره بقصه عزیر پیغمبر (۳-۲-۳۵) یهود عزیر را ابن الله
یعنی پسر خدا میگویند (۱۰-۹-۵)

عزیز - عزیز مصر که زنش بر یوسف عاشق شده (یوسف)

عصا - معجزه موسی بعصا (۱-۳-۷) عصا صورت اژدها میگیرد
(۹-۷-۱۳) (موسی) (معجزه)

عصر - سوره العصر (۳۰-۱۰۳)

عفو - عفو کردن بهتر است (۳-۳-۱۶) (۶-۴-۲۱) (۲۵-۲-۴۲-۴)

علق - سوره العلق (۳۰-۹۶)

عمالقه - اشاره به تسلط کردن جالوت عمالقه را (۲-۱-۱۶)

عمر - عمر آدم زیاده یا کم میشود (۲۲-۳۵-۲) (اجل)

عمران - از پیغمبر است (۳-۳-۴) زن عمران (ایضاً) سوره آل
عمران (۱-۳)

عمره - وقت حج عمره چطور میشود (۲-۲-۱۹ و ۲۴)

عمل - اعمال عمل صالح و جزای آن (۱-۳-۳) الله عمل کسی ضایع نمیکند
(۴-۳-۲۰) اعمال صالح اجر میآرد (۶-۳-۲۴) (۱-۵-۲۰)
اعمال هر یک نوشته میشوند و بروز قیامت وزن کرده خواهند شد
(۸-۷-۱) اعمال صالح چه جزا او را خواهند (۱-۵) الله عمل مرد را
می بیند (۱۱-۹-۱۲) عمل نیک جزای نیک دارد (۱۱-۱۰-۱)
هر کس اعمل خوب بکار آید (۱-۵) عمل صالح مغفرت و اجر بسیار دارد
(۱۲-۱۱-۲) هر مرد و زن که عمل صالح دارد اجر و حیات آخرت باو
عطا خواهد شد (۱۴-۱۶-۱۳) عمل صالح جزای خوب دارد (۴۶-۱۸
۱۱) عمل صالح بو هیار او نیکی و جزای نیک میدهد (۳۰-۲۱-۱۰)

۲- جزاے عمل صالح در جنت است (۲۱-۹-۹) (۲۱-۳۲-۲) عمل
پوشیده لازم نیست (۲۶-۳۰-۵) کسیکه عمل صالح کند چه جزا یابد
(۲۵-۲۲-۳) ب- الصالحات نتیجهٔ عمل صالح از صالحات (۲۰-۲۹-۱)
(صالح) (باقیات الصالحات) (ایمان)

عاقبت - عاقبت امر کسی بگردن ایشان خواهد شد کیفر روز قیامت اثر آنها
(۱۵-۱۶-۳)

عنکبوت - سورهٔ العنکبوت (۲۰-۲۹) تشابه بیت مشرکان بخانهٔ عنکبوت
(۲۰-۲۹-۴)

عهد - شکستن عهد امر الله نقصان میرساند (۱-۲-۳) بر عهد وفا کردن
واجب است (-۵) الله از بنی اسرائیل عهد گرفته (۱۳-۳-۹) بر عهد
الله وفا باید کرد (۱۱-۹-۱۴) ایفاء عهد لازم است (۱۴-۱۶-۱۳)
عهد الله شکستن خوب نیست (ایضاً) وفا کردن بر عهد واجب است
(۱۵-۱۷-۴) (وعده) (میثاق) (ایفاء)

عهدنامه - بر عهد قربان اشتها شده که مشرکان صلح نباید کرد (۱۰-۹-۱)

عیسیٰ - عیسیٰ ابن مریم بروح القدس مدد داده شده (۱-۲-۱۱) یکی از پیغمبران
بوده (-۱۴) معجزه داده شده و مدد روح القدس یاور شد (۳-۱-۲۴)
عیسیٰ مسیح و دیگر احوال او (۳-۳-۵) معجزهٔ او (ایضاً) وعده الله
بعیسیٰ (-۶) مثل عیسیٰ مثل آدم (ایضاً) عیسیٰ پسر خدا نیست (ایضاً)
مسیح عیسیٰ ابن مریم را یهودان نکشته بودند مگر شبیه او را - خود

بالا رفته و قریب به قیامت در این جهان خواهد آمد (۴-۳۴-۲۲)
مسیح رسول و کلام و روح الله است (۴-۲۳-۲۱) عیسی ابن مریم پیغمبری
از بنی اسرائیل که کافر بود لعنت کرده (۶-۵-۱۱) کسانیکه عیسی را خدا
میگویند کافر اند (۶-۵-۳) عیسی انجیل و حفظ و تصدیق حکم توریت داده
شده (۶-۵-۷) وعده الله به عیسی که کشته نمیشود و بالا برده (۳-۶-۱۰)
روح القدس او را مدد داده - در گهواره با مردم سخن گفته و کتاب و حکمت و توریت و انجیل
آموخته شده (ایضاً) عیسی و مادرش را الله نشانها داده (۱۸-۳-۳)
باز آمدن عیسی نشان قیامت است (۲۵-۱۳-۱۴) پیغمبری که
بنام احمد پیدا خواهد آمد (۲۸-۶۱-۱) عیسی وحی کرده شد
(۶-۱۲-۲۳) (مسیح) (مریم) (روح القدس)

غ

غار - ابوبکر صدیق با محمد رفیق غار بوده (۱۰-۹-۴)
غارت - مال غارت برای الله و رسول است (۹-۸-۱) (انفال) (غنیمت)
غازی کسیکه غائب از مردگان خیال شده است (۲-۳-۱۹) غازی
در راه خدا جنگ میکنند (۴-۳۳) غازی خیلی ثواب میبرند.
(۲۶-۴-۲۰) (۲-۲-۱) (جهاد) (فی سبیل الله)
غافل - چه کسی را غافل گویند (۹-۷-۲۲)
غزا - (غازی)

غفران - اللہ ہمہ گناہ مومنان بخشش خواہد کرد (۲۳-۹-۳۹-۶)

غلام - حق غلامان ادا باید کرد (۵-۴-۶)

غنیمت - خمسہ یعنی حصہ پنجم از مال غنیمت برائے رسول و خویشان و یتیمان

و غیرہ است (۱۰-۱-۵) کدام مرد مال غنیمت باید گرفت

(۲۶-۴۸-۳) (غارت) (انفال)

غیبت - غیبت کسے نباید کرد و عیب کسے نباید گرفت (۲۶-۴۹-۲۱)

ف

فاتحہ - سورہ فاتحہ (۱-۱) ہفت آیۃ این سورہ برائے وظیفہ خوب است

(۱۴-۱۵-۶)

فاسقان - بسیارے از مردان فاسقند (۶-۵-۷) خرچ مال فاسقان

قبول نیست و اعتقاد ندارد (۱۰-۹-۷) بر فاسقان نماز جائز نیست

و بر قبر ایشان رفتن واجب نہ (--۱۱) اللہ بر فاسقان راضی نیست

(۱۱-۹-۱۲) فاسقان را سزائے آتش خواہند داد (۲۱-۳۲-۲)

فاطر - سورہ الفاطر (۲۲-۳۵)

فتح - فتح در دست اللہ است (۹-۸-۱) (--۲) سورہ الفتح

(۲۶-۴۸) (نصرت)

فجر - سورہ الفجر (۳۰-۸۹)

فحشاء - اللہ بفحشاء و افعال بد حکم نمیکند (۸-۷-۳)

فیہا - یعنے ہائے خون کسے بکدام وقت باید داد (۵-۴-۳۰)

فردوس - جنات فردوس برائے مومنان است (۱۸-۱۰۷-۱۸) (جنت)

فرعون - سرآمد آل فرعون (۱-۳-۶) فرعون آل او کافر بودند (۲-۳-۳)
بنی اسرائیل از ظلم او رہائی یافتند (۶-۵-۳۰) موسیٰ برائے فرعون
و سرداران او فرستادہ شدہ احوال او (۹-۷-۱۳) گفتگوئے فرعون
با موسیٰ (۱-۳۱ و ۱۲) فرعون با ہمہ لشکر در دریائے قلزم غرق شود
(۹-۷-۱۲) آل فرعون کافر بودند خیلے عذابہا دیدند و غرق شدند
(۱۰-۸-۷) چون فرعون در بحر غرق شود برائے ایمان آورد (۱۱-۱۰-
۹) لاش فرعون برائے عبرت بنی اسرائیل بیرون آوردہ (ایضاً) فرعون
و وزیرش ہامان و سرداران قوم گنہگاران خطا کار شدند (۲۰-۲۱-۱۰)
۳ فرعون ذوالاوتاد (۲۳-۲۸-۱۲) موسیٰ و ہارون بفرعون فرستادہ
شدند (۱۹-۲۱-۴۲) ذکر فرعون و موسیٰ (۲۶-۴۰-۳۳) موسیٰ بفرعون
و ہامان و قارون فرستادہ شد (۲۴-۳۰) موسیٰ بفرعون و سرداران او
فرستادہ (۲۳-۱۱-۹) موسیٰ بفرعون فرستادہ شد و ہارون وزیر او
کردہ شد (۱۹-۲۰-۳۰) صندوق موسیٰ با فرعون رسید (ایضاً) گفتگوی
موسیٰ با فرعون (ایضاً) احوال موسیٰ و فرستادہ شدن او بفرعون
(۱۵-۲۳-۵) (موسیٰ) (ہارون)

فرقان - سورۃ الفرقان (۱۸-۲۵-۳) (قرآن)

فضا - فضائے خوشبوئے (۲۰-۲۹-۱)

بیت المقدس قبلهٔ اول مسلمانان بود (ایضاً)

قتل — کسانیکه فی سبیل الله قتل میشوند مردگان نیستند (۲-۲۰-۱۹) قتل
عمد ممنوع است (۵-۳۴-۵) قتل فی سبیل الله بهتر است (۲-۳۲-
۲۱۶) در بعضی ماه ها قتل و قتال ممنوع شده (۲-۳۲-۲۱۷) قتل یکنفر
گویا قتل همه مردمان شده- این گناه اول شده (۶-۳۴-۵)
قتل اولاد بد است (۸-۶-۱۴۰) قتل خود حرام است (۵-۲-۱۹) در
قتل اسراف نباید کرد (۱۵-۱۷-۳۳) خود را کشتن حرام است و قتل
اولادهم (ایضاً) کسانیکه فی سبیل الله قتل میشوند بجنت میروند
(۲۶-۴۷-۱)

قدر — سورهٔ القدر (۳۰-۹۷) شرف شب قدر که قرآن در آن نازل شده
(۳۰-۹۷-۱) (۲۵-۴۴-۱) (لیلة القدر) (قرآن)

قدرت — قدرت الله (۲-۲-۲۰) (۳-۳-۳۳) (۷-۵-۱۵) (۷-۶-۱۲)
قدرت الله در باب خلقت آسمان و زمین و انجم (۸-۷-۵۴) پیدا کردن
آسمان بی ستون و مسخر گردانیدن شمس و قمر (۱۳-۱۳-۱) موجود بقدر خود
قدرت الله مهیا نمود الله و آیات سپهر (۱۲-۱۱-۵) بیان قدرت
او تعالی بر زمین و آسمان و غیره (۱۴-۱۵-۱۰) عجیب ظهور قدرت
الله بر آفرینش انسان (۱۴-۱۶-۱ و ۲) آب از آسمان می بارد و
زمین مرده را زنده میسازد (-۹) الله شیر از جانوران و شراب
از انگور پیدا میکند (۱۴-۱۶-۹ و ۱۰) قدرت الله و نشانهای او

(۲۱-۳۰-۲-۳و) (۔۔۔۵ ۹۵) (۲۱-۳۱-۱۰۳) قدرت الله در پیدا
کردن زراعت وغیره نباتات (۲۱-۲۳-۳۲) (۲۲-۵-۳۴)
زنده کردن زمین مرده و پیدا کردن میوه جات و آفریدن آفتاب و ماهتاب
(۳۶-۲۳-۲۳) آثار قدرت الله (۵-۳-۱۰) (۹-۲۲-۵)
(۲-۲۴-۱) (۹-۴۶-۱) (۵-۳۳-۱۰) (۳-۱۸-۵) (ایضاً)
قرآن - کتاب پاک (۱-۳-۱۰) کسی نتواند مثل آن گفتن (۔۔۔۳) بعضی
قرآن می شنوند و یاد نگیرند (۔۔۔۹) بعضی بدست خود نوشته و
میگویند که از خدا آمده سزای ایشان (ایضاً) جبرئیل قرآن وحی آورده
(۔۔۔۱۳) خواندن قرآن بهتر (۔۔۔۱۴) قرآن بر رسول نازل شده
(۳-۳-۱) تاویل قرآن خدا میداند (ایضاً) قرآن برای حکم با بین
مردمان نازل شده (۵-۴-۱۴) قرآن بر محمد برای تصدیق احکام
الله نازل شده (۶-۵-۷) اگر قرآن در کاغذ نازل شدے البته
مردمان آن را سحر میدانستند (۷-۶-۱) قرآن بر محمد وحی شد (۔۔۔۲)
قرآن کتاب مبارکست و برای آدمیان مکه و حوالیان آمده (۔۔۔۱۱)
قرآن بعدل و راستی نازل شده (۸-۶-۱۲) کتاب مبارکست که برای
هدایت مردمان نازل شده (۔۔۔۲۰) قرآن بر محمد نازل کرده شده
پیروی آن باید کرد (۸-۷-۱) قرآن برای مومنان کتاب هدایت
و رحمت است و تاویل آن روزے ظاهر خواهد شد (۸-۷-۶) بوقت
خواندن قرآن چه آداب واجبند (۹-۷-۲۴) در قرآن عده حق موجود

(۱۱-۹-۱۳) تمسخر منافقان بهیبت قرآن و آیات خدا یاد کردن
ایمان فزودن (۱۱-۹-۱۴) تأثیر آیات قرآن در قلوب مومنین (۱۱-۱۰-۲)
قرآن تصدیق و تفصیل کتابست سوره مثل آن ساختن محال (--۴)
هر چیز در قرآن موجود است (--۷) هر چیز در آسمان و زمین و هر یک خواه
در قرآن بیان کرده شده (ایضاً) قرآن بدروغ ساخته نشده و مثل
آن بجز او ساختن (۱۲-۱۱-۲) قرآن بجز نساختند و الا گناه و تکذیب
(--۳) قرآن در عربی نازل شده تا فهمیده شود و دران بهترین قصه ها
(۱۳-۱۲-۱) بحکم قرآن گشته شدن گرویده و ... شده و ...
... (۱۳-۱۳-۱۴) قرآن ... از ظلمات بنور می آرد (۱۳-۱۴-۱۲)
... نازل کتاب قرآن ... (ایضاً) قرآن ... آیت
(۱۴-۱۵-۶) قرآن برای بیان و هدایت و رحمت نازل شد (۱۴-۱۹-۱۲)
بوقت خواندن قرآن اعوذ بالله گفتن (--۱۳) قرآن روح القدس
نازل کرده و برای هدایت و بشارت مسلمانان (۱۴-۱۹-۱۳) کافران
اعتراض آورند که او غلام نصرانی ... قرآن می آموزد اما زبان او
عجمی است و زبان قرآن عربی است (ایضاً) آنکه بر آیات ... ایمان نیارد
عذاب ... (--۱۶) قرآن براستی ...
(۱۵-۱۷-۱) در قرآن بیانها کرده شد تا مردمان نصیحت گیرند (--۵)
بوقت خواندن قرآن میان مومنان و کافران حجاب پیدا کند (ایضاً)
کافران در قرآن چه قدر قایل بودند (۱۵-۱۷-۸) خواندن قرآن بوقت

معجز مشهود است (۱-۹) در قرآن شفا و رحمت برائے مومنان نازل شده (ایضاً) اگر انس و جن جمع شوند با شبیه قرآن آوردن نتوانند (۱۵-۱۷-۱۰) در قرآن هر مثل موجود است (ایضاً) قرآن پاره پاره آمده تا اندک اندک خوانده شود (۱۵-۱۷-۱۲) در قرآن از هر مثل آورده شده (۱۵-۱۸-۹) قرآن به زبان عربی برائے بشارت نازل شده و نصیحت است برائے ترسندگان (۱۶-۲۰-۶) قرآن در عربی فرستاده شده و دران خوفها بیان کرده (ز--۶) قرآن همه احوال بنی اسرائیل بیان میکند و هدایت و رحمت بر مومنان است (ایضاً) در قرآن مثلهائے چند برائے نصیحت انسان آمده (۲۳-۳۹-۳) قرآن بر محمد نازل شده برائے مردمان (۲۳-۳۹-۴) چرا قرآن در عربی شده در عجمی نیامده (۲۴-۴۱-۵) قرآن در عربی بر محمد وحی شده برائے ام القری (۲۵-۴۲-۱) قرآن شب قدر مبارک نازل شده مضمون آن کتاب (۲۵-۴۴-۱) قرآن شعر نیست - حدیثے مثل آن کسے نتواند گفت (۲۷-۵۲-۲) قرآن برائے ذکر آسان شده (۲۷-۵۴-۲) قرآن پاکیزه است آنرا در حالت ناپاکی دست نباید زد (۲۷-۵۶-۳) قرآن بتدریج نازل شده (۳۰-۷۶-۱) (بکلام الله) (کتاب)

قربانی - رسم قربانی (ن-۲-۲۴)

قرض - قرضے که در راه خدا داده میشود دو چند میشود (۴-۲-۳۲) برائے گواهی قرض مختصر باید نوشت (۳-۲-۳۹) کسیکه قرض ناداده

میدہد و تا ببیشود (۲۷-۵۷-۲) قرض اللہ (۲۸-۶۵-۲)

قرن - یکے بعد دیگر قرن پیدا شد و ہلاک شد (۷-۶-۱)

قربان - احسان بقربیان (۱-۱۰) حق قربیان را باید کرد (۵-۶-۲۶) (۱۵-۷-۳) (ذوالقربیٰ)

قریش - سورہ القریش (۳۰-۱۰۶) اشارہ بہ نضر بن کنانہ کہ قریش اولاد او بودہ (۳۰-۱۰۶-۱)

قسم - سوگند بدست نہ بدہان (۲-۲-۲۸) قسم از زنہا خوردن تا چہار ماہ (ایضاً) قسم بدروغ گفتن بدست (۳-۳-۸) بعد شکستن قسم توبہ قبول نیست (۱-۹) کسانیکہ بد از قسم ہا بگیرند چہ سزا یابند (۸) برائے قسم لغو یعنے بے قصد کسے ماخوذ نخواہد شد برائے قصد شکستن قسم چہ کفارت واجبست (۷-۵-۱۲) قسم نباید شکست (۱۴-۱۶-۱۳) بر قسم منافقان اعتبار نباید کرد (۲۸-۶۳-۱)

قصاص - حکم در باب گرفتن قصاص (۲-۲-۲۲۳) قاعدۂ قصاص برائے یہود و مسلمانان (۶-۵-۷) انتقام زیادہ نباید گرفت (۱۵-۱۶-۶) (انتقام)

قصص - سورۃ القصص (۲۰-۲۸)

قلم - سورۃ القلم (۲۹-۶۸)

قمار - قمار بازی نجس است (۷-۵-۱۲) (میسر)

قمر - شق القمر (۲۷-۵۴) اشاره به دو پاره شدن ماه که نشان
قیامت است و معجزه رسول کریم (۲۷-۵۴-۱) شمس و قمر و
منازل آنها برای شمار و حساب کردن سالها هستند (۱۱-۱۰)
قیامت - احوال روز قیامت - از آن روز باید ترسید (۱-۲-۶) (۷-۱۴)
(۳-۳-۳) همه آن روز رویها سیاه و سفید شوند (۴-۳-۱۱) بر روز
قیامت ایمان باید آورد (۵-۳-۶) همه خلائق همه آن روز جمع خواهند
شد (۰-۱۱) بر آن روز ایمان و یقین باید آورد (۰-۲۰) آن روز همه
جمع خواهند شد (۷-۶-۲) نشانهای آن روز همه آن روز توبه قبول
نخواهد شد (۸-۶-۲۰) از وقت قیامت خدا آگاه است
(۹-۷-۲۳) علامات آن روز همه مردمان گرد آیند (۱۲-۱۱-۹)
بروز قیامت برای کافران چه واردات بوقوع رسد (۱۳-۱۲-۱۴)
بروز قیامت عملنامه هر کس در گردن او بسته خواهد شد (۱۵-۱۷-۲)
آثار قیامت و رفتار آنها است (۱۵-۱۷-۵) پیش از آن روز
هر قریه هلاک کرده خواهد شد (۰-۶) همه آن روز هر کس کتاب عمل خود
داده خواهد شد که او خواهد خواند (۰-۸) بروز قیامت پسر و
پدر حق خواهند بود (۱۸-۳-۵) همه آن روز ترازوی عدل مقرر
خواهد شد (۱۷-۱-۴۲) نشانهای روز قیامت (۱۷-
۲۲-۱) همه آن روز مردگان خواهند برخاست (ایضا) همه آن روز زبان
و دست و پا گواهی خواهند داد (ایضا) بروز قیامت چه حال خواهد

(۱۹-۲۵-۴۰) بروز قیامت جانورے از زمین پیدا خواهد شد (۲۰-
۲۷-۷) احوال کافران بروز قیامت (۲۰-۲۸-۷) آنروز چه حادثات
روی نمایند (۲۱-۳۰-۲) حالت آنروز (۲۱-۳۱-۱۴) علم آنروز پیش
اللہ ہست شاید نزدیک (۲۲-۳۳-۸) روز قیامت البته خواهد
آمد (۲۲-۳۴-۱) آثار روز قیامت (۲۳-۳۶-۴) آمدن عیسی
نشان قیامت ہست (۲۵-۴۳-۶) دیگر احوالات آنروز (۲۶-۳۹-
۷) (۲۴-۴۰-۲) ایمانداران از آنروز بترسند بعضی که در آنروز
شک دارند گمراه ہستند (۲۵-۴۲-۲) بروز قیامت دوست ہم دشمن شوند
(۲۵-۴۳-۶) رسیدن نشانہاے قیامت خصوصا پیدا بودن محمد
خاتم النبیین (۲۶-۴۷-۲) احوال روز قیامت (۲۹-۶۹-۱)
(۲۹-۷۰-۱) سورہ القیامت (۲۹-۷۵) بروز قیامت چه حادثات
روی نمایند (۲۹-۵۷-۱) (۲۹-۷۷-۱) (۳۰-۷۸-۱) (۳۰-
۸۴-۱) بروز قیامت مردگان از قبرها برخیزند (۳۰-۱۰۰-۱) (حشر) (ردیف)

ک

کابین- یعنی مہر که بوقت نکاح داده میشود (۲-۴-۳۱) (نکاح) (طلاق)
کاذبان- بروز قیامت روے کاذبان سیاه باشد (۲۴-۳۹-۶) کاذبان
که کتاب اللہ را دروغ میدانند چه عذاب خواهند دید (۲۴-۴۰-۹)
(افترا)

کافر - کافران - حالت و سزاے کافران (۱-۲-۲ و ۱۴) لعنت بر کافران
جایز (۱-۲-۱۱) سزاے کافران (۳-۳-۲) (۔-۳) کافران مومنان را
دوست ندارند (ایضاً) عذاب کافران (۳-۳-۴) حالت بد کافران
(۳-۳-۱۲) با کافران دوستی نباید کرد (ایضاً) سزاے کافران (۔-۱۸)
کافران مدت دراز داده شده اند تا گناه زیاده تر کرده باشند (ایضاً)
براے کافران چه عذابیست (۵-۴-۸) کافران دشمن مسلمانان هستند
(۔-۱۵) در کافران چطور نماز باید خواند (ایضاً) بعضے رسوم کافران
(۵-۴-۱۸) کافران را دوست نباید گرفت (۔-۲۰) کافران بر مسلمانان
راه نیابند (ایضاً) کافران میان رسولان الله فرق میکنند از ان عذاب
خواهند دید (ایضاً) کافران گمراه هستند بجهنم خواهند رفت (۶-۴-۲۳)
توبه کافران قبول نیست - ایشان بسیا عذاب خواهند دید (۶-۵-۴)
بعضے از کافران که در ظاهر مسلمان هستند نه از دل (ایضاً) دوستی
کافران نشاید (۶-۵-۹) کافران صورت بوزینه و خنزیر گرفتند (ایضاً)
کافران گویا مردگان بودند که بعد از ایمان زنده شدند (۸-۶-۱۵)
اعتراض کافران (ایضاً) شبه کافران در باب کار بد (۸-۶-۱۸)
کافران راه خدا مسدود میکنند (۸-۷-۵) کافران داخل جهنم
میشوند (۱۰-۸-۱۴) و اگر توبه کنند بخشیده میشوند (۔-۵) بوقت
قبض روح ملائکه چه عذاب بکافران دهند (۔-۷) کافران از
جانوران هم بدتر اند (ایضاً) کافران داخل جهنم خواهند شد (۱۰-۹-۷)

با کافران جنگ باید کرد و با ایشان سختی باید نمود (۱۱-۹-۱۶) کافران عذاب دنیا و آخرت خواهند دید (۱۳-۱۳-۵) صفت کافران و مثل ایشان (۱۳-۱۴-۳) کافران بجهنم خواهند رفت (۱۶-۱۲-۱۴) کافران بروز قیامت چه عذاب خواهند دید (۱-۱۲) غضب الله و عذاب عظیم بر ایشانست که بعد ایمان کفر کنند و بر شبه کافران اعتبار کنند (۱-۱۴) کافران در قیامت چه سزا خواهند دید (۱۵-۱۷-۱۱) جهنم برای کافران آماده شده است (۱۶-۱۸-۱۱) اشاره بقصه کافر و آهنگر مسلمان (۱۶-۱۹-۵) کافران تا قیامت در شک میمانند (۱۷-۲۲-۷) در زمان نوح کافران در طوفان غرق میشوند (۱۸-۲۳-۲) عذاب کافران در جهنم است و اگر اجل مقرر نبود بایشان عذاب زود تر میآمد (۲۱-۲۹-۶) الله بر کافران لعنت میکند (۲۲-۳۳-۸) بروز قیامت کافران در افسوس چه خواهند گفت (ایضاً) کافران در جهنم چه سزا خواهند دید (۲۲-۳۵-۱۴) وصفهای کافران (۲۹-۶۸-۱) (کفر)

کافرون - سورهٔ الکافرون (۳۰-۱۹)

کاهن - اشاره بکاهن - قومے بودند که با شیطان دوستی داشتند (۱۹-۱۴-۱۱)

کبیره - کبائر - (گناه)

کتاب - بر همه کتابهای رسولان ایمان باید آورد (۵-۱۴-۲۰) کسانیکه بر کتابها شک میآرند غلط میکنند (۱۱-۱۰-۱۰) اول برای اهل قریه و امت کتابی

فرستاده شده بعد از آن عذابی بر ایشان سید (۱۴-۱۵-۱) الله تعالی بر
امتها کتاب فرستاده که از آن هدایت و رحمت پیدا میشود (۱۴-۱۶-۸)
رزق هر رونده بر الله است و در کتاب موجود است (۱۲-۱۱-۱) (قرآن)

کراماً کاتبین - این ملایکه برائے نگهبانی مردمان گذاشته شده اند (۲۱-۳۱-۴)
(۳۰-۸۳-۱)

کرسی - آیة الکرسی (۳-۲-۳۴) کرسی الله بر آسمان و زمین گسترده
شده (ایضاً)

کشتی - در دریا کشتی هم بحکمت الله میرود (۲۱-۱۳-۴) نوح کشتی میسازد
(۱۲-۱۱-۴) روبروی موسی خضر کشتی را غرق میکند (۱۵-۱۸-۱۰)
(نوح) (موسی)

کعبه - جائے ثواب شده و ابراهیم آنرا پاک میکند (۱-۲-۱۵) کعبه قبله
مقرر شده (۲-۲-۱۷) کعبه بیت الحرام شده (۶-۵-۱) (۷-۵-۱۳)
کعبه با ابراهیم برائے عبادت داده شده (۱۷-۲۲-۴) کعبه بیت الله است
(۳-۳-۱۰) (بیت الله) (بیت الحرام)

کفارات - کفارت شکستن سوگند واجب است (۷-۵-۱۲)

کفر - جائیکه سخن کفر گفته میشود نباید نشست (۵-۴-۲) برائے کفر سزا مقرر است
(۶-۵-۲) رهنمایان کفر که برائے نیاز بتان میگردند (۷-۵-۱۴)
کفر عذاب شدید میآرد (۱۱-۱۰-۷) کفر و عمل صالح برکنندگان است
(۱۲-۳۰-۵) (کافران)

کفش - (پاپوش)

کلام - بر کلام اللہ یعنی بر کتابہاے رسولان ایمان باید آورد (۵-۶-۲۰)

کلام اللہ تبدیل ندارد (۱۱-۱۰-۱۳۴) کلمہ طیبہ یعنی کلام خوب مانند درخت خوب است (۱۳-۱۴-۲) کلام بد مانند درخت بد است (ایضاً) (کلمات)

کلالہ - یعنی کسی کہ در وارثان او پدر و پسر نباشد - در اینچنین حالت میراث چطور بتقسیم باید کرد (۶-۴-۲۲۶)

کلمات - کسے نمیتواند کہ کلمات رب بنویسد اگر ہمہ دریاہا سیاہی شود (۱۶-۱۸-۱۲)

اگر درختہا قلم شوند و بحرہا سیاہی تاہم کلمات رب تمام نشوند (۲۱-۳۱-۳)

کنیزک - نکاح با کنیزک کسے واجب (۵-۴-۴) براے بدکاری کنیزک چہ سزا است (ایضاً)

کوثر - سورۃ الکوثر (۳۰-۱۰۸) نہر کوثر در بہشت جا ایست (۳۰-۱۰۸-۱)

کہف - سورۃ الکہف (۱۵-۱۸) (اصحاب کہف)

کیل - کیل یعنی پیمانہ و میزان با انصاف باید پیمود (۸-۷-۱۹) (۹-۱۱-۸۵)

برادران یوسف پیمانہ غلہ بیا آرند (۹-۷-۱۱۰) (میزان) (یوسف)

گ

گاو - در باب گاو حکم بقوم موسےؑ شدہ (۱-۲-۸) صفتہاے آن (ایضاً) (بقرہ)

گرفتن - در جنگ از کافران گرفتن کی واجب کی ناواجب (۹-۸-۲)

اللہ گواہ بس است (۷-۶-۲) برائے ثبوت تہمت بر زن پاکدامن
چہار گواہ ضرور اند (۱۸-۲۴-۱) (شاھد)

گوسالہ - بنی اسرائیل مدتے عبادت گوسالہ میکردند (۱-۲-۶ و ۱۱) (۹-۷-۱۹) (۱۶-۲۰-۱۴) یہود گوسالہ رامیپرستیدند (۲-۲۴-۲۲) (موسیٰ) (بنی اسرائیل)

گوش - چشم و گوش و دل سوال کردہ خواھند شد (۱۵-۱۷-۴)

ل

لاش - زاغ بہ پسر آدم قابیل دفن کردن لاش اول میا موزد (۶-۵-۵)

لایعقل - مردمان لایعقل بدتر از جانوران ہستند (۹-۸-۲۳)

لباس - مرد خواہ زن را باید کہ لباس شایستہ بپوشد (۸-۱۰-۳)

لعنت - اللہ بر کافران لعنت کردہ (۱-۲-۱۱) لعنت اللہ چہ بد است (۵-۴-۹) اللہ بر ظالمان لعنت کردہ (۱۲-۱۱-۴) لعنت بر شیطان (۱۴-۱۵-۳) درخت لعنت کردہ شدہ (۱۵-۱۷-۶)

لقمان - سورہ لقمان (۲۱-۳۱) غلام حبشی داؤد بود حکمت با و عطا شدہ (۲۱-۳۱-۲) لقمان بہ پسر خود نصیحت میکند (ایضاً)

لواطت - زنا با مردان در قوم لوط (۸-۷-۱۰) سزائے باران سنگ برائے لواطت (ایضاً) (لوط)

لوح محفوظ - ہر چیز در کتاب کہ اشارہ بلوح محفوظ ہست نوشتہ شد (۷-۶-۴ و ۷)

لوط۔ رسول خدا بوده۔ گفتگوئے او با قوم خود (۸-۵-۱۰) فرشتگان در
شکل بچگان نیز ولوط میآیند (۱۲-۱۱-۷) ~~فرشتگان بشکل بچگان~~
~~نیز ولوط میآیند (۱۲-۱۱-۷)~~ فرشتگان احوال ظاهر میکنند و بر قوم
باران سنگها میبارند (ایضاً) آلِ لوط نجات می یابند سوائے زنش۔
باران سنگ میبارد (۱۴-۱۵-۴) لوط را حکم و علم و نجات داده شد
(۱۷-۲۱-۵) اسحاق و یعقوب هم بہ لوط عطا شده (ایضاً) قصہ
لوط و قوم او (۱۹-۲۶-۹) گفتگوئے لوط با قوم خود کہ با مردان شہوت
مے ورزیدند سوائے زنش ہمہ را نجات داده شده (۱۹-۲۷-۴)
لوط بر ابراہیم ایمان آورده و اورا اللہ اسحاق و یعقوب داد (۲۰-۲۹-۳)
نبوت و کتاب در اولاد لوط آمد۔ عذاب بر قومش (۔-۔) قوم لوط
نجات یافت مگر عجوزه زنش (۲۳-۳۷-۴) آل لوط خراب
شده (۲۸-۴۶-۵-۲)

لہب۔ سورہ لہب (۳۰-۱۱۱)

لیل۔ سورۂ اللیل (۳۰-۹۲) لیلۃ القدر شرف آن شب (۳۰-۹۷-۱)

م

مارت۔ (ہاروت)

ماعون۔ سورۃ الماعون (۳۰-۱۰۷)

مال۔ مال مردمان بظلم نباید خورد (۲-۲۳-۲۳) بر یتیمے مرد مال و اولاد

فتنه است (۹-۱۱-۳۵) مال و اولاد زینت حیات دنیا است (۱۵-۱۸-۶) فی مال مردمان فقرا و مساکین حقدارند (۲۷-۱۵-۱۰) مال فی سبیل الله دادن چه اجر دارد (۳-۲-۶۲) (۵-۲-۱۶) کسی که در چهار ماه مال بدهد چه اجر گیرد (۱۰-۹-۳۰) (اموال) (فی سبیل الله)

ماه — ماه حرام بر یک حالت نمیماند (۲-۳-۱۵) ماه های که حرام شده اند (ایضاً) در هر سال چهار ماه حرام است که در آن جنگ نباید کرد (۱۰-۹-۵)
(شهر الحرام) (اهلة)

ماهی — قصهٔ ماهیان در زمان داؤد (۹-۷-۲۱) موسیٰ برفاقت یوشع برای ملاقات خضر بمجمع البحرین میرود و ماهی با خود میگیرد (۱۵-۱۱-۹)

مائده — سوره مائده (۶-۵) حواریان خواستند تا الله یک مائده برایشان نازل شود (۷-۵-۱۵) آن مائده بروز یکشنبه آمد و آن روز عید قرار داده شد (ایضاً) آن مائده تا چهل روز میآمد هشتاد نفر بشکل خوک شدند و این عذاب شان (ایضاً) (خوان)

مبذرین — اسراف کنندگان اخوان شیاطین هستند (۱۵-۱۷-۳) (اسراف)

متقین — تقوی کنندگان پرهیزگاران بجنت خواهند رفت (۱۴-۱۵-۳۰)
(تقوی)

مثل — مثل غلام مملوک (۱۴-۱۴-۱۰) مثل دو مرد که یکی از ایشان گنگ است (ایضاً) مثل دو مرد که باغ داشتند یکی هر چیز در راه خدا خرج نمود و دیگر نه (۱۵-۱۸-۸) مثل حیات دنیا (۱۰-۶) (ضرب المثل)

مجادله - سوره المجادله (۲۸-۵۸-۱)

مجاهده - (جهاد) (فی سبیل الله)

مجرما - مجرمانیکه بر آیات الله دروغ مے بندند بجنت نخواهند رفت و عذاب خواهند دید (۸-۷-۵)

مجمع البحرین - موسی بهمراهی یوشع بمجمع البحرین برای ملاقات خضر میرود (۱۵-۱۸-۹)
(موسے) (خضر)

مجوس - میان یهود و نصارا و مجوس الله تعالی فیصله خواهد کرد (۱۷-۲۲-۲)

محتاج - اگر چیزے بمحتاج داده نمیشود قول نیک بایشان باید گفت (۱۵-۱۷-۲۸)
(مساکین) (خیرات)

محمد - رسول الله بود و پیغام الله آورده (۴-۳-۱۵۰) بعد وفات محمد هم دین او نباید گذاشت (ایضاً) محمد و دیگر انبیا وحی کرده شده بود (۶-۴-۱۶۳) محمد اولین مسلمانان است (۷-۶-۲) (۸-۶-۲۰۰) دین محمد ملت ابراهیم است (ایضاً) محمد بوقت جنگ بدر تعداد کافر کمتر مے بیند (۱۰-۸-۴) اصحاب محمد فرقه بودند مهاجر و انصار (۱۰-۹-۱۰۰) محمد را از الله منع شده تا در حق عزیزان خویش دعاے مغفرت نخواهد که ایشان کافر بودند (۱۱-۹-۱۱۳) محمد برای ظاهر کردن آنچه با و وحی شده بود آیات فرستاده شد (۱۳-۱۳-۳۰) الله بطرف محمد وحی کرده که ملت ابراهیم را پیروی کند (۱۴-۱۶-۱۲۳) محمد مانند دیگران آدمی است لیکن وحی کرده شده (۱۶-۱۸-۱۱۰) محمد وحی کرده شده و رحمت برای عالمیان (۱۷-۲۱-۱۰۷)

محمد امی بود و از هیچکسے درس نگرفته و نخوانده (۲۱-۲۹-۵) بر محمد وحی می آید
(ایضاً) محمد آدمی است اما رسول اللہ است و خاتم النبیین (۲۲-۳۳-۵م)
کافران محمد را شاعر مجنون میخوانند (۲۳-۳۷-۲) محمد مانند همه مردم آدمی است
مگر باو وحی شده که اللہ واحد است (۲۴-۴۱-۱) بمحمد وحی شد تا بآیات
بمردمان بخواند (۲۵-۴۲-۵) سورهٔ محمد (۲۶-۴۷) محمد رسول اللہ است
و برای هدایت فرستاده شد (۲۶-۴۸-۴) (رسول) (وحی)

محسنین - جزاے نیکوکنندگان چیست (۷-۵-۱۱) اجر محسنین هرگز ضایع نمیشود
(۱۱-۹-۱۵) (حسنات) (عمل) (نیکان - نیکی)

محیض - (حیض)

مدثر - سورهٔ المدثر (۲۹-۷۴)

مدد - اللہ هر کس مدد میدهد (۱۵-۱۷-۲) عیسی بروح القدس مدد داده شده
(۱-۲-۱۱) (۳-۲-۳۳) (۷-۵-۱۵) کسے که در راه خدا بمال
مدد دهد چه اجر یابد (۱۰-۹-۳)

مدین - شعیب برادر لوط را اللہ بمدین فرستاده (۱۸-۷-۱۱) (۱۲-۱۱-۸)
اصحاب مدین بر حال خود ظلم کردند (۱۰-۹-۹) (شعیب)

مدینه - اعراب از اهل مدینه که بعضے از ایشان منافق بودند (۱۱-۹-۱۲) (اعراب)

مرد - مرد از زن درجه بزرگتر دارد (۵-۴-۶) زنا با مرد یعنی لواطت
چنین سزا آرد (۸-۷-۱۰)

مرتد - مرد از دین برگشتن جرم است (۲-۲-۲۱) (۶-۵-۱) (جرائم)

مردم - مردمان همه یک جماعت هستند (۱۱-۱۰-۲)

مرده - الله تعالی از بنی اسرائیل یک مرده را زنده کرده که خبر قاتل بدهد (۱-۲-۹)
الله از مرده زنده پیدا میکند و از زنده مرده میکند (۲۲-۳۴-۱)

مرسل - (رسول)

مرسلات - سوره المرسلات (۲۹-۷۷)

مرغ - چهار مرغ که ابراهیم کشته بحکم الله زنده میشوند (۳-۲-۳۵) الله زبان مرغان بسلیمان آموخت (۱۹-۲۷-۲) مرغان بقدرت الله در هوا میپرند (۱۴-۱۶-۱۱)

مرگ - از برای آخرت بهتر است (۱-۳-۱۱) از مرگ ترسیدن عیب است (۲-۳-۳۲) مرگ فی سبیل الله (۴-۳-۱۷) مرگ باذن الله مقرر است (۴-۳-۱۵) بتقدیر رب مرگ بهر کس میرسد (--۱۷) هر نفس ذائقه مرگ خواهد چشید (--۱۹) (۲۱-۲۹-۶) پیش از مرگ ایمان باید آورد (۶-۴-۲۲) (موت) (اجل)

مروه - جبل مروه و صفا نشانهای الله هستند (۲-۲-۱۹)

مریض - مریض یعنی بیمار از نماز معافی دارد (۵-۴-۱۵) بر ضعیف و مریض هیچ حرج نیست (۱۰-۹-۱۲)

مریم - تولد مریم (۳-۳-۳) مریم از زنان عالم بهتر و پاکتر بوده (--۵) بشارت مسیح بمریم میرسد (ایضاً) یهود بر مریم بهتان میکنند (۶-۴-۲۲) سوره مریم (۱۶-۱۹) روح القدس بمریم میآید بصورت جوان حسین

۱۶-۱۹-۳) گفتگوے مریم با آن فرشته - مریم بجنگل میرود و زیر درخت نخل می نشیند - و درد زه او را میشود (ایضاً) زیر آن درخت چشمه آب پیدا میشود و نخل رطب میآرد (ایضاً) قوم مریم مے آیند - بچه در مهد بایشان حرف میزند (ایضاً) آن بچه عیسی بن مریم است (ایضاً) -

مُزّمِّل - سوره المزّمّل (۲۹-۷۳)

مساجد - تعمیر مساجد بر مشرکان لازم نیست (۱۰-۹-۳) (مسجد)

مسافر - حق مسافر و ابن السبیل ادا باید کرد (۵-۲۶-۶) (۱۵-۱۷-۳)

خیرات و صدقه برائے مسافران هم هست (۱۰-۹-۸)

مساکین - مزاحمت احوال مساکین باید کرد (۱-۲-۱۰) عوض روزه طعام مساکین باید داد (۲-۲-۲۳) حق مسکینان ادا باید کرد (۵-۲۶-۶) (۱۵-۱۷-۳)

در خیرات و صدقه مسکینان هم حقدار اند (۱۰-۹-۸) (فقیران)

مسق - (سکر)

مسجد - روے بطرف مسجد راست باید کرد (۸-۷-۳) در مسجد بوقت نماز لباس فاخره و پاکیزه باید پوشید و زینت گرفتن واجب (ایضاً) ایمانداران مساجد الله آباد میکنند (۱۰-۹-۳) کافران برائے رسانیدن ضرر بمسلمانان مسجد بنا میکردند - اشاره مسجد قبا (۱۱-۹-۱۳) مسجدیکه بنیادش بر تقوے باشد بهتر است (ایضاً)

مسجد الحرام - کجا است (۲-۲-۱۸) روے بطرف مسجد الحرام باید کرد (۲-۱۷ و ۱۸) در جوار مسجد الحرام جنگ کردن ممنوع است (۲-۲-۲۴)

مسافر [illegible] - در (ایضاً)

(۶-۵-۱) مشرکان را از رفتن مسجد الحرام منع باید کرد (۲۴-۹-۱۰)

مبذرین - اسراف کنندگان از اخوان شیاطین هستند (۱۵-۱۷-۳) (اسراف)

مسخری - هر کدام قوم مسخری نباید کرد (۲۶-۴۹-۲)

مسکین (مساکین)

مسلمان - مسلمانان - اگر مؤمنے در ملک کافر مسلمان شدن نتواند او را باید که از آنجا ہجرت کند (۵-۴-۱۴) کافران بر مسلمانان ہرگز راه نیابند (۵-۴-۲۰) امت ابراهیم نام مسلمان دارند (۱۷-۲۲-۱۰) مسلمانان داخل جنت خواهند شد و آنجا لذت گیرند (۲۵-۳-۱۴-۷)

(اسلام)

مسیح (عیسے)

مشرک - مشرکان - مشرکان که در باب الله و قرآن دروغها گویند سزا خواهند یافت (۷-۶-۳) الله و رسول او از مشرکان بیزار است (۱۰-۹-۱) اگر مشرکان پناه خواهند ایشان را امان باید داد تا که کلام الله بشنوند (ایضاً) برائے مشرکان عہد پیش الله نیست (۲-۰-۰) تعمیر مساجد بر مشرکان لازم نه (۳--) مشرک نجس است او را از رفتن مسجد الحرام منع است (۱۰-۹-۴) برائے مشرکان مغفرت از خدا نباید خواست اگر چه ایشان خویش و عزیز هم باشند (۱۱-۹-۱۴) مشرکان بروز حشر چه سزا یابند (۱۱-۱۰-۳) مشرک پیروی الله نکند و گمان پیروی (۱۱-۱۰-۷) با مشرکان صلح نباید کرد (۱۰-۹-۱) (مشرک) زن مشرکه برائے

مُشرک ہست زن مؤمن حرام است (ایضاً)

المشعر الحرام - نزدیک آن ذکر یاد کرد (۲-۲-۲۵)

مشورت - مشورت و مصلحت بهتر است (۴-۴-۱۷) مشورت در همه کار بهتر (۲۵-۴-۴)

مُصیبت - بوقت مصیبت انسان خدا را میخواند باز او را فراموش میکند (۱۱-۱۰-۲) مُصیبت از کرده خود مے آید (۲۵-۴-۴) مُصیبت بحکم خدا میرسد (۲۸-۱۴-۲)

معارج - سوره المعارج (۲۹-۷۰)

مُعجزه - معجزه عصائے موسیٰ (۱-۲-۷) یهودان از محمدؐ معجزه میخواهند و جواب محمدؐ (۱۵-۱۷-۱۰ و ۱۱) نه معجزه که بموسےٰ داده شده (-۱۲) معجزه عصا و ید بیضا (۹-۷-۱۴) (آیات)

معراج - رفتن رسول از مسجد الحرام بمسجد الاقصےٰ (۱۵-۱۷-۱) این رؤیا برائے آزمایش مردمانست (-۶)

مفلحون - چه مردمان رستگار اند (۴-۴-۱۱)

مکر - مکر الله از همه نیک تر است (۹-۸-۴) الله سریع الحساب است و مکر تمام دارد (۱۳-۱۴-۶)

مکه - جائے امان (۲-۲-۲۴) مکه بیت الله اول شده (۴-۳-۱۰) مکه مقام ابراهیم شده (ایضاً) اشاره بفتح کردن محمدؐ مکه را بشت صبح (۱۲-۱۱-۷) قرآن برائے میان مکه و حوالی آن کتاب مبارک است

(۷-۶-۱۱) قریش مسلمانان را از آمدن بمکه منع میکردند (۱۰-۸-۵)

مکیال - (کیل) (پیمایش)

ملائکه - بر ملائکه اعتبار باید آورد (۳-۲-۴) بعد مرگ ملائکه چه میپرسند (۵-۴-۱۴) همه ملائک آدم را سجده میکنند مگر ابلیس (۸-۷-۲)

کافران بوقت قبض روح ملائک چه عذاب میدهند (۱۰-۸-۷) الله فرشتگان را به هر بنده که میخواهد میفرستد (۱۴-۱۶-۱) الله همه ملائک را حکم کرده تا آدم سجده کنند و همه ملائک سوای ابلیس فرمان الله بردند و آدم را سجده کردند (۱۵-۱۷-۷) الله و ملائکه بر نبی صلوة میخوانند (۲۲-۳۳-۷) بروز حشر یا بوقت مرگ ملائکه نازل میشوند (۲۴-۴۱-۴) ملائکه بندگان خدا هستند نا کافران ایشان از زنان مے پندا شتند (۲۵-۴۳-۲) ملائکه اعمال هر کس مینویسند (--۷) بعضے از کافران ملائکه را بنام ہائے زنان میخوانند (۲۷-۵۳-۲) (آدم) (ابلیس)

ملت - (دین)

مُلک - سوره الملک (۲۹-۶۷) مُلک آسمان و زمین برائے الله است (الله)

ملک الموت - موکل برائے قبض کردن روح (۲۱-۳۲-۱)

ممتحنه - سوره الممتحنه (۲۸-۶۰)

منّ - منّ و سلوے بر بنی اسرائیل نازل شده (۱-۲-۶) (۹-۷-۲۰) (۱۶-۲۰-۴) (سلوے)

منازعت - بوقت منازعت بر فیصلهٔ الله و رسول و اصحاب باید رفت (۵-۴-۸)

منافق - منافقان - چه کس را منافق گفته میشود (۲-۲-۲۵) تفاوت میان موافق و مؤمن (۶-۳-۱۸) منافق در ظاهر صحبت نماید ولیکن مسلمان نیست (۵-۶-۱۲) منافق را دوست نباید گرفت بل و را باید کشت (ایضاً) اقسام منافق (ایضاً) منافق که بر حکم رسول راضی نیست بجهنم میرود (۵-۹-۱۸ و ۲۱) منافقان عذاب الیم بینید (-- ۲۰) منافقان الله را فریب میدهند - نماز ایشان درست نه (-- ۲۱) منافقان و کافران که میان رسولان فرق میکنند عذاب خواهند دید (۶-۴-۲۱) بعضی از منافقان و کافران که از دل مسلمان نبودند (۱۰-۵-۴) منافقان از توبیت کارها بسته میکردند (-- ۷) احوال منافقان (۱۰-۹-۷ و ۸) منافقان فاسق هستند و در جهنم خواهند بود (-- ۹) منافقان اهل جهنم شوند و عذاب بینند. (۲۶-۸-۱۴-۱) سورهٔ المنافقون (۲۸-۱۳-۶۳) بر منافقان و بر سوگند ایشان اعتبار نباید کرد (۲۸-۱۳-۶۳-۱) منافقان دشمنند ایشان را باید کشت (ایضاً)

منطق الطیر - سلیمان زبان مرغان آموخته شده (۱۹-۲۷-۲)

منکر - بروز حشر حالت منکر چه خواهد بود (۵-۶-۹) منکر رسول بجهنم برود (۵-۱۲-۱۷)

موت - موت برای آخرت بهتر است (۱-۲-۱۱) از موت ترسیدن عجیب است

(۲-۲-۳۲) موت از اللہ مقرر است (۴-۳-۱۴) موت تعلق بہ
تقدیر دارد (-- ۱۷) ہر نفس ذائقہ موت خواہد چشید (-- ۱۹) ہر جا کہ
کسے باشد موتش میرسد (۵-۴-۱۱) ہر نفس موت خواہد چشید
(۲۱-۲۶-۲) گریختن از موت سودے ندارد (۲۱-۳۳-۲) مرگ (اجل)

مودت فی القربیٰ - بدلہ ایست کہ برائے پیغمبر از طرف مومنان واجب است (۲۵-۴-۳)

موز - (رسل)

موسیٰ - وعدہ چہل شب با او (۱-۲-۶) معجزہ عصا کہ آب از سنگ پیدا کردہ
(-- ۷) تعداد فرقہ ہائے موسیٰ (ایضاً) توریت بموسیٰ دادہ شدہ (ایضاً)
موسیٰ یکے از پیغمبران بودہ (-- ۱۶) یہود از موسیٰ سوال معجزہ وغیرہ
میکنند (۶-۴-۲۲) اللہ بموسیٰ کلام کردہ (-- ۲۳) وعظ موسیٰ بقوم
خود (۶-۵-۴) توریت بر موسیٰ نازل شدہ (۷-۲-۱۱) (۸-۲-۱۹)
موسیٰ برائے فرعون و سرداران او فرستادہ شدہ (۹-۷-۱۳) گفتگوئے
او با فرعون معجزہ عصا کہ بصورت اژدہا میگردد و ید بیضا (ایضاً)
فرعون ہمہ ساحران را طلبید (۹-۷-۱۴) تفاوت میان سحر
ساحران و معجزہ موسیٰ (ایضاً) ساحران ایمان میآرند - رسم کشتن
پسران و گذاشتن دختران بحکم فرعون (۹-۷-۱۵) سزائے آل
فرعون بقحط و بلاہائے دیگر مثل غوکہا و جراد و قمل (-- ۱۶) غرق شدن
فرعون با لشکر در دریائے قلزم (ایضاً) موسیٰ با بنی اسرائیل سلامت
از دریا عبور میکنند (۹-۷-۱۶) وعدہ اللہ با موسیٰ در چہل شب تمام شد

توریت بر موسیٰ نازل شده (- - ۱۷) موسیٰ برادر خود ہارون را خلیفه خود
میکند (ایضاً) کلام کردن الله با موسیٰ و تجلّی دیدار با نمودن - نازل شدن
الواح (ایضاً) قوم موسیٰ بچه گاو را میپرستند (۹ - ۷ - ۱۸) موسیٰ هفتاد نفر
برائے دیدار الله میگزیند - صاعقه بر ایشان می افتد و ایشان می میرند (- - ۱۹)
قصه موسیٰ و ہارون و فرعون و گفتگوے ایشان باہم (۱۱ - ۱۰ - ۸) بمقابله موسیٰ
با ساحران - وحی بموسیٰ و برادرش می آید (- - ۹) موسیٰ بفرعون و سردارانش
فرستاده شد (۱۲ - ۱۱ - ۹) کتاب بموسیٰ داده شد (- - ۹ و ۱۰) موسیٰ برائے
ہدایت قوم فرستاده شده (۱۳ - ۱۴ - ۱) گفتگوے موسیٰ با قوم خود درباب آل
فرعون و کشتن پسران (ایضاً) الله بموسیٰ کتاب داد تا ہادی بنی اسرائیل شود
(۱۵ - ۱۷ - ۱) نه آیت یعنی نشان بموسیٰ داده شد - فرعون تہمت جادوگری براو
میکند (- - ۱۲) موسیٰ ہمراہی یوشع برائے ملاقات خضر بمجمع البحرین میرود
و ماہی بریان میگریزند (۱۵ - ۱۸ - ۹) گفتگوے موسیٰ با خضر - خضر او را میگوید که
از ہر واقعه که ببیند از و نپرسد (ایضاً) خضر کشتی را غرق میکند (۱۵ - ۱۸ - ۱۴)
خضر پسرے را قتل میکند و دیوار از جا می افگند (ایضاً) خضر حقیقت ہر واقعه
مذکور میکند (ایضاً) موسیٰ رسول الله بود و نبی مخلص (۱۶ - ۱۹ - ۴) موسیٰ بجانب
طور خوانده شد - برادرش ہارون برائے مدد داده شد (ایضاً) موسیٰ آتش می بیند
(۱۶ - ۲۰ - ۱) موسیٰ بوادی مقدس طوی میرسد و کلام ربّ می شنود (ایضاً) ورا اول
وحی حکم نماز نازل شده - معجزه عصا و ید بیضا (ایضاً) موسیٰ بفرعون فرستاده شد
و برادرش ہارون وزیر او کرده شد - بمادر موسیٰ در خواب وحی آمده و او موسیٰ را

بند کرده صندوق در دریا انداخته که آخر بفرعون رسید (۱۶-۲۰-۲) موسی
باز بمادر خود رسید و پرورش یافته و از غم نجات یافته (ایضاً) گفتگوی ایشان
با فرعون (ایضاً) موسی بیان قدرت الله میکند (ایضاً) پیش همه مردمان موسی
معجزه میکند (۱۶-۲۰-۳) همه ساحران در گمان میمانند۔ وعظ موسی بفرعون
درباب جزای اعمال نیک (ایضاً) موسی در دریا راه خشک یافته و فرعون
که پس رفته غرق شد (۱۶-۲۰-۴) سامری قوم موسی را گمراه میسازد۔
موسی بعد چهل روز باز میآید و قوم خود را نصیحت میکند۔ سامری از مردمان
زیورها گرفته گوساله میسازد و میگوید که این الله است (ایضاً) موسی و هارون را
معجزه داده شد۔ ایشان از رب خود می ترسیدند (۱۷-۲۱-۴) موسی
و برادرش هارون بطرف فرعون و سرداران او آمدند۔ باو کتاب داده
شد (۱۸-۲۳-۳) کتاب باو فرستاده شد۔ و برادرش هارون هم باو داده شد
(۱۹-۲۵-۴) موسی بقوم فرعون فرستاده شد که ظالم بودند۔ به هارون برادرش
هم وحی شده هر دو بفرعون میروند و درباب بردن بنی اسرائیل بشام گفتگو
میکنند (۱۹-۲۶-۲) موسی پیش فرعون معجزه ها میکند معجزهٔ عصا و ید بیضا
(--۲) همه ساحران جمع میشوند و با موسی مقابله میکنند۔ موسی بر ایشان
غالب میشود و ایشان همه سجده میکنند (--۳) موسی با قوم خود از دریا
میرود و فرعون که پس میرود غرق میشود (--۴) قصه موسی که آتش میبیند
(۱۹-۲۷-۱) موسی آواز غیب میشنود معجزهٔ عصا و ید بیضا میکند (ایضاً)
بمادر موسی وحی میشود که موسی را در دریا اندازد (۲۰-۲۸-۱) آل فرعون آن را

صندوق مے کنند (ایضاً) مادر موسیٰ را برائے شیر دادن مے طلبند
(ایضاً) موسیٰ شخصے را ہلاک مے کند (— ۲) موسیٰ از شہر
بمدین مے گریزد (ایضاً) موسیٰ بر چاہ دو زن مے بیند و ایشان را
آب مے دہد۔ موسیٰ را بہ پدر خود مے برند و او نوکر مے کنند (— ۳)
یکے از آن زنان را بموسیٰ در نکاح مے دہند (ایضاً) بعد مدتے موسیٰ
بطرف کوہ آتش مے بیند (— ۴) آنجا فریادے شنود کہ من
خدا ایم۔ موسیٰ عصائے انداز د کہ مار شود (ایضاً) معجزہ ید بیضا
فہم مے کنند (ایضاً) موسیٰ برائے ہارون دعا مے خواہد (ایضاً)
لشکر فرعون را بدریا مے برد (ایضاً) اللہ موسیٰ را نبی خود مے کند
و کتاب باو میفرستد (— ۵) در ایام او قارون و فرعون و
ہامان عذابہا دیدند (۲۰ — ۲۹ — ۴) برائے ہدایت بنی اسرائیل کتاب
باو دادہ شدہ (۲۱ — ۳۲ — ۳) بعضے از مفسدان بر موسیٰ تہمت کشتن
ہارون مے نہند (۲۲ — ۳۳ — ۹) احسان اللہ بر موسیٰ و ہارون۔
(۲۳ — ۳۷ — ۴) موسیٰ بفرعون و ہامان و قارون فرستادہ شدہ
و گفتگوے ایشان (۲۴ — ۴۰ — ۳) بموسیٰ ہدایت و کتاب دادہ
شدہ و وارث بنی اسرائیل کردہ شدہ (— ۶) موسیٰ کتاب
دادہ شدہ (۲۵ — ۱۴ — ۶) موسیٰ بفرعون فرستادہ شدہ و قصہ او (۲۵ — ۴۳ — ۵)
احوال موسیٰ و فرعون (۲۵ — ۴۴ — ۱ و ۲) موسیٰ بفرعون فرستادہ شد
(۲۷ — ۵۱ — ۲) احوال او (۳۰ — ۷۹ — ۱)

مؤمن۔ مومنان ۔ غلام مومن بہتر از مشرک آزاد و بہشت (۲-۲-۲۷) کافر دوست مؤمن نباشد (۳-۳-۳۰) مؤمن را چہ احسن بیاطل بپشود (-۲-۲) تفاوت میان مؤمن و منافق (۴-۴-۱۸) مؤمن چہ ثواب خواہد یافت (۔۔۲۰) (۵-۴-۸) مؤمن را نباید کہ مومنے را بکشد و الا سزا یابد (۔۔۱۳) مؤمنان چہ صفات (۔۔۱۸) اگر یہود و نصارا و صابیان بر اللہ ایمان آرند و اعمال نیک دارند از خوف آزاد ہستند (۲-۵-۱۰) سورۃ المؤمن (۲۴-۴۰) چہ کسانی را مؤمن خوانند (۹-۸-۱) مؤمنان را اجر بسیار حاصل خواہد شد (۲-۴-۲۱) مؤمنان را اللہ ہدایت میکند (۱۷-۲۲-۷) مؤمنان داخل بہشت خواہند شد (۲۶-۸-۱۰) مؤمنان را باید کہ پدر و مادر خود را کہ کافر باشند دوست نگیرند (۱۰-۹-۱۴) مؤمنان نماز میخوانند و زکوۃ میدہند (۔۔۹) جنات عدن برائے وعدہ کردہ شدہ (ایضاً) مؤمنان و راسخان چہ اجر دارند (۲-۴-۲۲) مؤمنان مہاجران و مجاہدان درجہ عظیم دارند (۱۰-۹-۳) جنات فردوس برائے مؤمنانست (۱۶-۱۹-۱۲) مؤمنان چہ کارہائے نیک میکنند ۔ ورثہ فردوس باشیان خواہد رسید (۱۸-۲۳-۱) اللہ مؤمنان بعوض مال جنت میدہد (۱۱-۹-۱۴)

مؤمنون ۔ سورۃ المؤمنون (۱۸-۲۳)

مہاجر۔ مہاجران ۔ کسانیکہ در راہ خدا ہجرت میکنند چہ ثواب دارند (۵-۴-۱۴)

مهاجر و مجاهد چه اجر یابد (۱۰-۹-۲۰) مهاجران فرقه بودند از
اصحاب محمد ص (ایضاً) مهاجران و انصار بجنت خواهند رفت
(۱۱-۹-۱۰۰) مهاجران و انصار را الله دوباره معافی داد (۱۱-۹-۱۱۷)
مهاجران که از سبب ظلم کافران وطن خود گذاشته اند در دنیا و آخرت
اجر خواهند یافت (۱۴-۱۶-۴۱)

مهر - کابین (۲-۲-۲۳۱) مهر بزنان لازم (۴-۴-۴)

میثاق - (عهد) (وعده)

میزان - میزان برابر باید نهاد (۸-۶-۱۵۲) (۹-۷-۸۵) شعیب قوم خود را
از کم کردن وزن در میزان منع میسازد (۱۲-۱۱-۸۴) (کیال) (وزن)

میراث - (ورثه)

میسر - یعنی قمار بازی گناه بزرگ است (۲-۲-۲۱۹) میسر حرام است
(۷-۵-۹۰)

میکائیل - بر جبرئیل و میکائیل ایمان واجب (۱-۲-۹۸) شیطان
جبرئیل و میکائیل را دیده در جنگ بدر از ابوجهل بگریخت (۱۰-۸-۴۸)

ن

ناتوان - مستضعفین اگر مسلمان هستند و در ملک کافر مانند
معاف هستند (۵-۴-۹۸)

نازعات - سوره النازعات (۳۰-۷۹)

ناس - سوره الناس (۳۰-۴-۱۱۴).

ناقه - از کشتن ناقه ثمود را منع شده (۱۲-۱۱-۶) ناقه معجزه از سنگ پیدا شده و بچه میدهد (ایضاً) قوم ثمود ناقه را میکشند و سزا مے یابند (ایضاً) قوم صالح بخلاف حکم شان ناقه را میکشند (۸-۷-۱۰) الله ناقه را بطور دلیل به ثمود داده که آن را کشتند (۱۵-۱۷-۶) ناقه و قصه صالح (۱۹-۲۶-۸) ناقه صالح کشته شد (۲۷-۴-۵۴-۲)

نبأ - سوره النبأ (۳۰-۸-۷۸).

نبات - الله تعالے از باران اقسام نبات پیدا کرده (۷-۶-۱۲) همه نباتات در زمین موجود هستند و این قدرت الله است (۱۹-۲۶-۱) (الله) (قدرت)

نبی - نبیان - نبی کیست و چه معنی دارد (۵-۴-۹) برای همه نبیان اعدا هستند (۸-۶-۱۴) نبیان برای معشر جن هم فرستاده شدند (۸-۶-۱۵) کسانیکه نبی را ایذا میرسانند عذاب خواهند دید (۱۰-۹-۸) نبی نه خزانه دارد و نه غیب میداند و نه فرشته است (۱۲-۱۱-۳) بعضے انبیا بر بعضے فضیلت داده شده (۱۵-۱۷-۶) کافران درباب نبی چه میگفتند (۱۸-۲۳-۴) ازواج مادران امت هستند (۲۱-۳۳-۱) نبی شاهد و مبشر و نذیر و سراج منیر است (۲۲-۳۳-۶) کدام ازواج نبی را حلال اند (۵-۶) درخانه نبی بے اجازت برای دعوت طعام نباید رفت و نه بعد از وفات نبی بزوجه او عقد نکاح باید بست

(۔۔۷) اللہ وملائکہ بر نبی صلوات ودرود میفرستند مومنان را ہم چنین
کردن واجب است (ایضاً) نبی برائے مردمان بشیر ونذیر است (۴۴-
۳۳-۴۵) نبی برائے ہدایت مردمان آمدہ از کسے اجر نمیخواہد (۷-۶) انبیا
انبیا بخلائق فرستادہ شدند کہ مردمان بایشان مسخری کردند ودر آخر
ہلاک شدند (۲۵-۴۳-۱) (انبیا) (رسول)

نجات - اللہ مردمان نجات میدہد (۷-۶-۹) اللہ کشتی نوح وراکبان
آن را نجات بخشید (۸-۶۴-۸) (۱۱-۱۰-۸) اللہ پیغمبران ومومنان
نجات خواہد داد (۱۱-۱۰-۱۰) اللہ شعیب را نجات داد (۱۲-۱۱-۸)

نجوم - ستارہ ہا برائے رہنمائی مردم آفریدہ شدہ اند (۷-۶-۱۲) (ستارہ)

نحل - سورہ النحل (۱۶-۱۴) اللہ بنحل یعنی شہد مگس وحی فرستادہ
از سینہ ہائے رنگا رنگ شہد لبانزند (۱۶-۱۴-۹)

نجم - سورہ النجم (۲۷-۵۳)

نساء - زنان یتیمان برائے حمایت در نکاح باید آورد (۵-۴-۱۹) زن مانند
لباس است برائے مرد (۲-۲-۲۳) در شب رمضان صحبت زنان خود
حلال است (ایضاً) زنان برائے مردان ہمچند کشت زار اند (۲-۲-۲۸)
سورہ النساء (۴-۴) نکاح با زنان (۴-۱) برائے ثبوت زنائے زنان
چہار گواہ ضرور اند (۴-۴-۳) کدام زنان حلال اند (۴-۴) بزور وارث
زنان بودن روا نیست (۴-۳) کدام زنان نکاح واجب (۴-۴) مرد
از زن درجہ بزرگی دارد (۲-۶) اگر زن بدخوئی کند چہ سزا باید

داد (ایضاً) (زن)

نسخ - بعضے از آیات قرآن باعث طعنہ یہودیان نسخ شدہ (۱-۲-۱۳)

نشہ - (سکر)

نشانیہا - (آیات) (قدرت) (اللہ)

نصارا - نصارا کہ ایمان دارند در امن باشند (۱-۲-۸) مناقشہ میان یہود
و نصارا در باب قبلہ (۱-۱۴) نصارا از رنگ زرد برائے دین بکار مے بردند
(۱-۱۶) ابراہیم و دیگر نبیان نہ یہود بودند و نہ نصارا (۱-۱۶)
اعتقاد نصارا بر پدر و پسر روح القدس (۶-۴-۲۳) قولہائے علیحدہ
ایشان در باب مسیح (۶-۵-۱۰) نصارا و یہود مے گفتند کہ اولاد اللہ
ہستیم (۶-۵-۳) مسلمانان از دوستی با نصارا نشاید (۱-۸)
اگر نصارا بر اللہ ایمان دارند از خوف آزاد ہستند (۱-۱۰)
مسیح را ابن اللہ مے خوانند (۱۰-۹-۵)

نصائح - اللہ بر ایشان چہ نصیحتہا کردہ (۸-۶-۱۹)

نصر - سورۃ النصر (۳۰-۱۱۰)

نصرت - نصرت و فیروزی در دست اللہ ہست (۹-۸-۱۰) (۳-۳۰) (فتح)

نصیب - برائے ہر مرد و زن نصیب مقرر (۵-۴-۵) نصیب برائے ہر کس
مقرر است (۱۴-۱۶-۷)

نعمت - در نعمت اللہ انکار نباید کرد (۱۴-۱۴-۱۵) نعمت اللہ از شمار
بیرون است (۱۴-۱۹-۲)

نفس۔ قتلِ نفس حرام است (۱-۶-۱۹) اللہ ہیچ نفس تکلیف نمید ہد (ایضاً) نفع و ضرر نفس خود را اختیار کسے نیست (۹-۷-۲۳) خلقت عالم از یک نفس و جان (۹-۷-۲۴)

نفقہ (خرچ)

نکاح۔ نکاح با زن در عدت جائز نیست (۲-۲-۳۰) نکاح با یک زن کافر نیست ولا کن سہ یا چہار ہم روا ہستند (۱۶-۴-۱) نکاح با کدام زن واجب است (۔-۴) نکاح با کدام کس از خویشان حلال و با کدام حرام (ایضاً) نکاح با زنان بیوہ و غلام ہم رواست (۱۸-۲۴-۴) نکاح با زن بعد طلاق ہم جائز میشود (۲۲-۳۳-۶) (زن) (النساء)

نماز۔ نماز را قائم باید داشت (۷-۶-۹) مردانِ نمازی از نیکانند (۹-۷-۲۱) مومنان نماز میخوانند و زکوٰۃ میدہند (۱۰-۹-۹) بوقت غروب آفتاب و تاریکی شب نماز باید کرد (۱۵-۱۷-۹) نماز باواز بلند باید خواند و نہ تمام آہستہ (۔-۱۲) پیش از طلوع آفتاب و پیش از غروب او و شب وقتہا بے تسبیح و نماز ند (۲۶-۵۰-۳) (صلوات)

نمل۔ سورہ النمل (۱۹-۲۷) سلیمان بوادی النمل میرسد (۱۹-۲۷-۲) گفتگوے سلیمان با مور (ایضاً) (مور) (سلیمان)

نوح۔ یکے از پیغمبران بودہ (۳-۳-۴) نوح رسول خدا بودہ گفتگوے او با قوم خود (۸-۷-۶)

نجات کشتی نوح از طوفان و غرق شدن کافران (ایضاً) قوم نوح و عاد و
ثمود و قوم ابراهیم و اصحاب مدین همه از ایشان بر جان خود ظلم کردند
(۱۰-۹-۹) بر نوح و دیگر نبیان وحی شده (۶-۱۶۳-۲۳) قصهٔ نوح گفتگوی
او با قوم خود- نوح یکی از مرسلین بود- الله او را و تبعه و دوستان نجات
داده (۱۱-۱۰-۸) نوح بقوم خود فرستاده شده (۱۲-۱۱-۳) بحث قوم با نوح
(ایضاً) گفتگوی نوح با قوم خود (ایضاً) نوح وحی کرده شده (۱۲-۱۱-۴)
نوح کشتی میسازد- قوم بران مسخری می کنند- تنور جوش میزند- جفت از هر قسم
جانور داخل کشتی میشود- طوفان موج میزند (ایضاً) نوح پسر را می طلبید
(ایضاً) پسرش نمی آید و غرق میشود- تا چهل روز آب می بارد- و بعد شش
ماه کشتی بر جبل جودی می نشیند- نوح از الله سوال در حق پسر خود میکند
و سوال رد میشود (۱۲-۱۱-۴) وعده الله با نوح که باز آفتی بر انسان نازل
نخواهد شد (ایضاً) نوح از رسولان الله بوده (۱۳-۱۴-۲) بحث قوم با
رسولان (ایضاً) نوح یکی از انبیا بوده (۱۶-۱۹-۴) نوح از سختی آزاد
کرده شده و دشمنان او غرق کرده شدند (۱۷-۲۱-۶) نوح بقوم
فرستاده شد گفتگوی و بحث او با قوم خود (۱۸-۲۳-۲) نوح بحکم الله کشتی
میسازد- طوفان از تنور می آید و کافران غرق میشوند (ایضاً) قوم او
که بر نبی دروغ میگفتند غرق شدند (۱۹-۲۵-۴) قصهٔ نوح و برادرش
او را و قوم او را در کشتی نجات داده میشود (۱۹-۲۶-۶) نوح رسول خدا
بوده و پنجاه کم از یک هزار سال عمر داشت (۲۰-۲۹-۳) بوقت طوفان

کشتی او را نجات داده شد (۲۳-۲۷-۳۰) نوح با قوم خود قدرت الله را بیان میکند (۲۹-۱-۷۱) ذکر نوح (۲۷-۲۶-۵۶-۲) سورهٔ نوح (۲۹-۱-۷۱) نصیحت نوح بقوم خویش (۲۹-۱-۷۱)

نور - سورهٔ النور (۱۸-۲۴) در انجیل هدایت و نور نازل شده (۶-۵) الله نور آسمان و زمین است مثل آن (۱۸-۲۴-۵)

نوشته - به هر کس نوشته میرسد (۱۰-۹-۷)

نیاز - از پیدایش زراعتها و جانوران بنام الله باید داد (۸-۶-۱۶) نیاز کعبه باید داد (۶-۵-۱) (هدیه) (زکوة)

نیک و بد - هر نیک و بد بر نفس کننده میآید (۲۵-۴۵-۲) نیک و بد پیش الله یکسان و برابر نیست (ایضاً) (نیکی) (عمل) (باقیات الصالحات)

نیکبخت - کسے که نیکبخت و سعید است در بهشت آرام خواهد یافت (۱۲-۱۱-۹)

نیکان - نیکان و ایماندار ان چه اجر خواهند یافت (۸-۷-۵) جائے بهتر یعنی جنات عدن برائے ایشان است (۱۶-۱۹-۳) نیکان چه اجر بینید (۱۵-۱۸-۴) بعضے خصلتهائے نیکان (۲۹-۷۰-۱) نیکان چه لذتها بینند (۲۹-۷۶-۱)

نیکی - نیکیها - جزائے نیکیها و سزائے بدیها چیست (۹-۷-۱۲) (۱۱-۱۰-۳) نیکیها بدیها را میبرند (۱۲-۱۱-۱۰) هر کسیکه ایفائے وعده الله کند و خوف خدا دارد و صبر و صلوة میکند بهشت خواهد رفت (۱۳-۱۳-۳) هر کس که بر خلاف این نیکیها میکند برا

لعنت ہست (ایضاً) نیکی برائے نقض کنندہ ہست وبدی ہم برائے او (۱۵-۱۷-۱) (عمل) (باقیات الصالحات) (صالح)

و

واقعہ: سورۃ الواقعہ (۲۷-۵۶)

وادی النمل۔ گفتگوئے سلیمان با موران در وادی النمل (۱۹-۲۷-۲)

وادی مقدس طوی۔ موسے بآن وادی میبرود وکلام رب بگوشش میرسد (۱۶-۲۰-۱)

والدین۔ احسان بوالدین واجب (۱-۲-۱۰) حق والدین ادا باید کرد (۵-۶-۶) احسان بایشان باید کرد۔ (۸-۹-۱۹) بوالدین مهربانی باید کرد وقول تعظیم بایشان باید گفت ودر حق ایشان دعائے رحمت باید کرد (۱۵-۱۷-۳) حق والدین در دنیا از همه بالاتر است لاکن از دین حق الله کمتر است (۲۰-۲۹-۱) شکر الله و والدین باید کرد (۲۱-۳۱-۲) بوالدین احسان باید کرد که ایشان برائے اولاد تکلیف میکشند (۲۶-۴۶-۲) از والدین بری نباید شد (ایضاً)

وحدت۔ وحدت الله (۲-۲-۲۰) (۳-۳-۲) وغیرہ (الله)

وحی۔ جبرئیل قرآن را بوحی آوردہ (۱-۲-۱۲) بر محمد ونوح ودیگر نبیان وحی نازل شدہ (۶-۴-۲۳) قرآن بر محمد وحی شدہ (۷-۲۰-۲)

پیغمبر فقط آدمی است نه ملک و نه خزانه دارد ولاکن بر او وحی نازل شده
(ـ ـ ۵) وحی بیک مرد برای مردمان تعجب شده (۱۱-۱۰-۱)
هرچه الله وحی میکند بران پیروی باید کرد (۱۱-۱۱-۱۱) بهرحال بر
وحی معتقد باید بود (۱۲-۱۱-۲) بمحمد حکمت وحی شده (۱۵-۱۷-۴)
وحی بطرف رسول الله شده و الله او را از بندگان خود برگزیده (۲۲-
۳۵-۴) به محمد و دیگر رسولان وحی بخشید (۲۴-۲۹-۲) (۲۶-۲۹-
۱) وحی بر نبی نازل میشود (۲۷-۴۳-۵-۱)

وراثه - وصیت در باب آن واجب (۲-۲-۲۲) ورثه از والدین و اقربا
بمرد و زن (۴-۴-۱) حصهٔ ورثه برای اولاد و والدین وغیره
(ـ ـ ۲) ورثه بر قرابت منحصر (۵-۴-۵) (میراث)

وزن - بترازوی راست وزن باید کرد (۸-۷-۱۱) روز قیامت
اعمال هر یک وزن کرده خواهند شد (۸-۷-۱) برابری وزن
ضروریست (۱۵-۱۷-۴) (میزان)

وصیت - وصایا - وصیت بوقت مرگ واجب (۲-۲-۲۲) بعد مرگ
وصیت بزبان کردن (۲-۲-۳۱) برای نگهبانی ورثه گواه مقرر
باید کرد وغیره (۷-۵-۱۴)

وضو - آداب وضو (۶-۵-۲)

وعده - وعدهٔ الله حق است (۱۱-۱۰-۶) بوقت بستن وعده انشاء الله
باید گفت (۱۵-۱۰-۴) (عهد)

وفا - وفا بعهد بنیز (۱۳-۳-۹) (ایفاء)

وقت - وقتهای عبادت (۱۵-۳۰-۲) (نماز) (صلوات)

هـ

هابیل - پسر آدم - قربانی هابیل قبول افتاده از آن برادرش قابیل حسد برده او را کشت (۶-۵-۵) (قابیل)

هجرت - اجر آنکسانیکه در راه خدا هجرت کنند (۲-۲-۲۷) با اجر خیلی ثواب دارند (۱۴-۳-۲۰) مهاجران فی سبیل الله را الله رزق خوب میرساند (۱۷-۲۲-۸) مهاجران و مؤمنان درجه عظیم دارند (۱۰-۹-۳) (مهاجر)

هاروت - هاروت و ماروت فرشتگان بابل بودند و سحر بمردمان می‌آموختند (۱-۲-۱۲) (ماروت) (بابل)

هارون - یکی از رسولان بوده (۹-۶-۲۳) موسی برادر خود هارون را خلیفه خود میکند (۹-۷-۱۷) موسی و هارون معجزه داده شده بود (۱۷-۲۱-۴) هارون بموسی برای مدد داده شده (۱۶-۱۹-۴) (۱۶-۲۰-۲) به هارون هم وحی شده - او بهمراهی موسی بفرعون میرود و بنی اسرائیل را بشام میبرند (۱۹-۶-۲) بر موسی تهمت کشتن هارون میدهند (۲۲-۳۳-۹) (موسی) (فرعون)

هامان - وزیر فرعون بود و بچگان نرینه میکشت (۲۰-۲۸-۱) موسی بفرعون و

و ہامان و قارون فرستادہ شدہ (۲۶-۲۰-۳۴) (فرعون)

ھدٰی۔ ہدایت اللہ ہدایت حقیقی ہست نہ دیگر (۱-۲-۱۴۰) اگر اللہ ہدایت کسے بکند سینہ او باسلام میکشاید (۸-۲-۱۵) ہدایت اللہ مفید ہست (۱-۲-۴۰) کدام مردمان بر ہدایت ہستند (۱-۲-۱) ہدایت در دست خداست (۵-۶-۱۲) اللہ آن کس را ہدایت میکند کہ پیروی رضائے او بکند (۶-۵-۳) ہدایت آنست کہ اللہ میکند (۷-۹-۹) اللہ بطرف حق ہدایت میکند (۱۱-۱۰-۶) ہدایت و گمراہی ہر کس بر نفس اوست (۱۱-۱۱-۱۱) ہدایت در دست خداست بھر کہ بخواہد میدھد (۱۶-۱۴-۵) ہدایت و گمراہی حسب مرضی اللہ ہست (۱۶-۱۴-۱۳) بغیر خدا کسے ہدایت نمیکند مگر بکسے کہ او خواہد (۲۰-۲۸-۶) ہدایت و گمراہی در دست اللہ است (۲۲-۳۵-۲) (گمراہی)

ھُدھُد۔ سلیمان ہدہد را نمی بیند و انتظار او میکند (۱۹-۲۷-۲۰) ہدہد خبر بلقیس مے آرد (ایضاً) گفتگوئے ہدہد با بلقیس۔ جواب سلیمان میارد (۱۹-۲۷-۳) (سلیمان) (بلقیس) (سبا)

ھدیہ۔ رسم قربانی (۲-۲-۲۴) نیاز کعبہ باید داد و آنرا بیحرمت نباید کرد (۶-۵-۱) (قربانی) (نیاز)

ھرزہ گوئی۔ زیادہ گوئی و دین نباید کرد (۶-۶-۲۳)

ھفت۔ ہفت آیہ سورہ فاتحہ وظیفہ خوبست (۱-۱-۱) جملہ ہفت زمین

(۱-۲-۳) هفت آسمان در دو روز آفریده شدند (۲-۴۱-۲۴)

بادشاه مصر در خواب هفت گاو فربه و هفت گاو لاغر و هفت خوشه
خشک و تر دید و یوسف تعبیر آن خواب میکند (۶-۱۲-۱۳)

جهنم هفت دروازه دارد (۳-۱۵-۱۴)

همزه - سوره الهمزه (۱۰۴-عم-۳۰)

همسایگان - حق همسایگان ادا باید کرد (۶-۴-۵)

هود - هود برادر عاد بوده و رسول خدا گفتگوی او با قوم خود - رحمت الله
با قوم او (۸-۷-۹) سوره هود (۱۱-۱۲) قصه هود برادر عاد
(۱۹-۲۶-۷) هود نصیحت بقوم خود میکند و باب توبه (۱۲-۱۱-۵)
هود عاد را در احقاف ترسانید در آخر گنهگاران سزا دیدند (۳-۴۶-۲۶)

ی

یاجوج - بیان یاجوج و ماجوج (۱۶-۱۸-۱۱) هر دو بروز حشر بیرون خواهند آمد
(۱۷-۲۱-۷) ذوالقرنین در میان دو دیوار میآید یاجوج و ماجوج آنجا
میباشند (۱۶-۱۸-۱۱) (ذوالقرنین و سکندر) (ماجوج)

یادکردن - (ذکر)

یتیمان - مزاحمت احوال ایشان بهتر (۱-۲-۱۰) اصلاح بایشان بهتر
(۲-۲-۷) مال ایشان بامانت بدهید (۴-۴-۱) نکاح بایشان
(ایضاً) مال ایشان بمنزله کسانیکه مال ایشان بظلم میخورند (ایضاً)

حق یتیمان را ادا باید کرد (۵-۴-۶) طمع مال ایشان نباید کرد و نزدیک
آن نباید رفت (۸-۹-۱۹) (۱۵-۱۷-۱۴)

یحییٰ۔ پیغمبرے بودہ۔ بہ زکریا بشارت او دادہ شدہ (۳-۳-۴) اللہ با و
در پیری پسر رسید بحکم اللہ گذشت با کسے حرف نزند (۱۶-۱۹-۱)
یحییٰ پاک دامن و پرہیزگار بودہ (ایضاً) کارہائے خیر میکرد۔
(۱۶-۲۱-۹) زکریا)

ید اللہ۔ دست اللہ بہ بیعت کشادہ است یعنی دست قضر و مہر
(۹-۵-۹) دست اللہ بر دست ہائے بیعت کنندگان است (۲۶-۴۸-۱)

ید بیضا۔ معجزہ موسیٰ (۹-۷-۱۳)

یٰس۔ سورہ یٰس (۲۲-۳۶)

یسع۔ نام یکے از پیغمبران (۷-۶-۱۰)

یعقوب۔ ابراہیم بہ یعقوب نصیحت میکند (۱-۲-۱۶) یعقوب یکے از رسولان
بودہ و وحی کردہ شدہ (۶-۴-۲۳) ابراہیم را بشارت اسحاق و
یعقوب از اللہ می آید (۱۲-۱۱-۷) نعمت اللہ بہ آل یعقوب (۱۲-۱۲-۱)
اللہ ابراہیم اسحاق و یعقوب می بینید (۱۶-۱۹-۳) اسحاق و یعقوب
بہ لوط دادہ شد (۱۷-۲۱-۵) (یوسف)

یوسف۔ سورہ یوسف (۱۲-۱۲-۱) خواب یوسف در باب یازدہ ستارہ و غیرہ
(ایضاً) تعبیر پدرش (ایضاً) قصد برادران برائے قتل یوسف
(۱۲-۱۲-۲) از پدر رخصت گرفتند و یوسف را بہ جنگل بردند یوسف را

در چاه میاندازند۔ قافله آنجا میرسد و دلوے می‌اندازند و یوسف را
بیرون میآرند (ایضاً) او را در مصر فروشند (۱۲-۱۲-۳) عزیز مصر
او را میخرد و فرزند خود میکند۔ الله یوسف علم تعبیر و عقل میآموزد۔ زن
عزیز بر او عاشق میشود و بر او جبر میکند۔ یوسف مکر زن گرفتار میشود
(ایضاً) زنان مصر دستهانے خود مے برند از حیرت (۱۲-۱۲-۴)
یوسف در زندان قید میشود (ایضاً) دو جوان دیگر در آن زندان
رفیق یوسف هستند۔ خوابے بینند و او تعبیر میکند (۱۲-۱۲-۵)
یوسف بر رفیق وعظ میکند (ایضاً) ملک در خواب هفت گاو فربه و هفت
گاو لاغر و هفت خوشه خشک و هفت تر مے بیند (۱۲-۱۲-۶) یوسف
تعبیر آن خواب میکند (ایضاً) زن عزیز حقیقت را بیان میکند (۱۳-۱۲-۷)
برادران یوسف میآیند و او را مے شناسند (- - ۸) و باز میگردند (ایضاً)
برادر یوسف را باز میآرند (ایضاً) یوسف ایشان را تهمت دزدی میدهد
(۱۳-۱۲-۹) یوسف برادر خود را غلام کرده میگیرد (ایضاً) به یعقوب خبر
میرسد و او افسوس میکند (۱۳-۱۲-۱۰) یوسف خود را ظاهر میسازد (ایضاً)
قمیص یوسف به یعقوب مے برند چشم او روشن میشود و همه به مصر مے آیند
(۱۳-۱۲-۱۱) تعبیر خواب یوسف میشود که همه برادران سجده او میکنند
(ایضاً) یعقوب به بنی اسرائیل فرستاده شده (۲۴-۶۰-۱۴)
یوشع۔ قصه یوشع و خضر و موسے (۱۵-۱۸-۹) موسی همراهی یوشع برائے
ملاقات خضر بمجمع البحرین میرود و ماهی بریان میکند (ایضاً)

یونس - نام یکے از پیغمبران (۶-۶-۱۰) سورۂ یونس (۱۱-۱۰) قوم او عذاب دیده در دنیا یقین آوردند و امان یافتند - کسے دیگر ہمچنین امان نیافت (۱۱-۱۰-۱۰) یونس یعنی ذی النون و تاریکی ہا سر یاد ربّ آب رد نجات یافت (۱۷-۲-۶) یونس از یاران جنس قبیلی بود و برائے ہدایت مشرکان به نینوائے رفت - در راه او در آب ماہی انداز ماہی او را فرو میگیرد و باز بکناره مے اندازد (ایضاً) یونس یکے از رسولان بود - در شکم ماہی رفته باز بیرون آمد (۲۳-۷-۳۰) صاحب الحوت - اشاره به یونس (۲۹-۶۸-۲) پیش الله برگزیده است (ایضاً) یکے از انبیا بوده (۶-۴-۲۳)

یهود - یهود که ایمان دارند در امن باشند (۱-۲-۸) یهود و نصارا خود را از دیگران بہتر میدانستند (-۴-۱۱) یهود کفر میکردند (۱-۲-۱۱) یهود در کتاب خود تغیر و تبدیل کردند (۲-۲-۲۱) ایشان نزانے یافتن تعریف مردمان کارہائے بد میکردند (۴-۲-۹۹) یهود بر کتاب خود عمل میکردند (۳-۳-۳) بعضے از خرابی ایشان (۵-۴-۷) بسحر و طاغوت اعتبار داشتند (-۸) از موسے سوال معجزه میکنند و گوساله را می پرستند - ایشان کفر کردند و وعده شکستند (۶-۴-۲۲) یهود بر مریم بہتان کردند (ایضاً) اگر یهود بر الله ایمان دارند و اعمال نیک کنند از خوف آزاد هستند (۴-۵-۱۰) یهود و نصارا که منافق هستند برائے

دوستی مسلمانان لائق نیستند (۸-۵-۶) بر یہود کدام جانوران
حرام شدند (۱۸-۶-۸) دوازدہ اسباط یہود (۲۰-۷-۹) منّ و سلوی
بر ایشان نازل شدہ (ایضاً) بشکل بوزینہ بدل شدند (--۲۱)
یہود عزیز را پسر اللہ میخوانند (۸-۹-۱۰) بر یہود ہم ہمان چیز
حرام شدہ کہ بمحمد بیان کردہ شد (۱۵-۱۶-۱۴) اللہ
بروز قیامت میان نصارا و مجوس فیصلہ خواہد کرد (۲-۲۲-۱۷)
(موسیٰ) (بنی اسرائیل)

تمت بالخیر

تعداد حروف ہجا و حرکات و سکنات قرآن شریف

(موافق قول عبد العزیز بن عبد اللہ کذا فی البستان للفقیہ ابو اللیث سمرقندیؒ)

کلمات	۷۶۴۳۰	اعشار کوفی	۴۲۳
حروف	۳۲۰۲۶۷۰	اعشار بصری	۶۲۳
فتحات	۳۵۲۴۳	اخماس کوفی	۸۷۴
ضمات	۸۸۰۴	اخماس بصری	۱۲۴۶
کسرات	۳۹۵۸۲	آیات کوفی	۶۲۳۶
نقاط	۱۰۵۶۸۴	آیات بصری	۶۲۱۶
مدات	۱۷۷۱	آیات شامی	۶۲۵۰
تشدیدات	۱۲۵۲	آیات مکی	۶۲۱۲
سورتہ	۱۱۴	آیات عراقی	۶۲۱۴
رکوعہ	۵۴۰	آیات عامہ	۶۶۶۶

ا	۴۸۸۷۲	ط	۱۲۷۴
ب	۱۱۴۴۵	ظ	۸۴۲
ت	۱۱۹۹	ع	۹۲۲۰
ث	۱۲۷۶	غ	۲۲۰۸
ج	۳۲۷۳	ف	۸۴۹۹
ح	۹۷۳	ق	۶۸۱۳
خ	۲۴۱۶	ک	۹۵۲۲
د	۵۶۶۲	ل	۳۴۳۲
ذ	۴۶۹۷	م	۲۶۵۳۵
ر	۱۱۷۹۳	ن	۲۲۵۶۰
ز	۱۵۹۰	و	۲۵۵۳۶
س	۵۸۹۱	ہ	۱۹۰۷۰
ش	۲۲۵۳	لا	۳۷۲۰
ص	۲۰۱۳	ی	۲۵۹۱۹
ض	۱۶۰۷		

مع	عند المتاخرین	سجدہ ۱۲	اتفاقی
صح	عند المتقدمین	سجدہ	اختلافی